

210/1961 zach

wystawa plakatu

Ministerstwo
Kultury i Sztuki

Polskie
Dzieło
Plastyczne
w
XV-lecie
PRL

Związek Polskich
Artystów Plastyków

K o m i t e t   O r g a n i z a c y j n y

PRZEWODNICZĄCY
MINISTER KULTURY I SZTUKI
T A D E U S Z G A L I Ń S K I

członkowie: Jerzy Bandura

Halina Chrostowska

Jan Cybis

Józef Czerwiński

Konstanty Danko

Stanisław Dawski

Xawery Dunikowski

Eugeniusz Eibisch

Karol Frycz

Stefan Gierowski

Tadeusz Gronowski

Stanisław Horno-Popławski

Wojciech Jastrzębowski

Jan Kosiński

Juliusz Krajewski

Tadeusz Kulisiewicz

Stanisław Lorentz

Antoni Łyżwański

Adam Młodzianowski

Mieczysław Piotrowski

Czesław Rzepiński

Marian Sigmund

Tadeusz Sowicki

Franciszek Strynkiewicz

Zofia Szydłowska

Wacław Taranczewski

Karol Tchorek

Stanisław Teisseyre

Mieczysław Wejman

Wojciech Wilski

Alfred Wiśniewski

Marian Wnuk

Komisarz Generalny

Sekretarz Generalny

MIECZYŚLAW WEJMAN

ARMAND VETULANI

W Y S T A W A

C e n t r a l n e   B i u r o   W y s t a w   A r t y s t y c z n y c h

PLAKATU

Lipiec-Październik 1961

„Zachęta” Pl. Małachowskiego 3

KOMISJA KWALIFIKACYJNA
WYSTAWY PLAKATU

Przewodniczący Komisji
GUSTAW MAJEWSKI

Członkowie Komisji
BOHDAN BOCIANOWSKI

ROMAN CIEŚLEWICZ

BOGUSŁAW GÓRECKI

ZBIGNIEW KAJA

HENRYK TOMASZEWSKI

Komisarz wystawy: Bohdan Bocianowski

Projektant wystawy: Stanisław Zamecznik

Opracowanie katalogu: Jerzy Flisak i Stanisław Zamecznik

Redaktor techniczny: Jan Heydrich

Projekt plakatu: Janusz Bruchnalski

**Zdjęcia w katalogu: Ludwik Sempoliński, Lucjan Fogiel,
pracownia fotograficzna CBWA — Wiesława Rolke**

15

nia z mnogością stylów osobistych. Prace Ciesie-
wicz, Pałki, Kaji, Swierze — by wymienić kilku
tylko spośród dość nie wspomnianych artystów —
sa dziś powszechnie znane. Obok dzieł twórców
wczesnej ukłatawizacji. Dopływ młodych sił jest
nieustanny. W obecnej wystawie poważne arty-
styczne znaczenie odgrywa nazwiska do niedawna
nieznane. Mimo alicych powiast zachęcająca
także pewne odprężenie środowiskowe — artystci
wrocławscy, katowicki, krakowscy (plakaty Hoff-
mana dla teatru Groteska) wprowadzają nowe
odcienie formy i ekspresji.

Działający polski plakat ma może większą jednoli-
tość w zakresie tematu niż w zakresie stylu. Od
wielu innych szkół grafiki użytkowej różni się on
przede wszystkim bardzo nikiym udziałem tema-
tyki handlowej i promocyjnej. Funkcja i zadania
polskiego współczesnego plakatu należą z grubsza
do pięciu grup, z których trzy zdecydowanie do-
minują ilościowo. Są to: tematyka polityczna, te-
maty filmowe, kulturalno-świąteczna.

Niniejsza wystawa należy do
cyklu pokazów mających
przedstawić polską twórczość plastyczną dnia dzi-
siejszego a zorganizowanych z okazji piętnastolecia
istnienia odrodzonego po wojnie państwa polskiego.
Organizatorzy wystawy plakatu uznali za właściwe
uzupełnić twórczość dzisiejszą dziełami dawniejszy-
mi, aby zarazem scharakteryzować drogę rozwojową
polskiego plakatu. Stąd wynikło, że charakter wy-
stawy jest niezupełnie jednolity i dość złożony: w od-
niesieniu do niektórych artystów — np. Gronow-
skiego, Lipińskiego, Karolaka, Bocianowskiego —
a przede wszystkim Trepkowskiego — pokazano
także prace z lat czterdziestych, w innych wypad-
kach — dotyczy to np. Jagodzińskiego, Zakrzew-
skiego, Majewskiego, Pałki — ekspozycja są
głównie plakaty z lat pięćdziesiątych, na ogół
wszakże wystawiono dzieła najnowsze: Tomaszew-
ski, Lenica, W. Zamecznik, Fangor zaprezentowani
zostali w przeważającym stopniu dziełami ostat-
nich kilku lat.
Wystawa jest więc bogatym i interesującym prze-
glądem dorobku plakatu doby powojennej, nie
można jej jednak w żadnym wypadku uważać na-

Biujny bogaty, barwny styl z okolo 1950 stał się
faza polonijnym językiem wielu artystów, gdy inni
odchodzili od niego szukali rozwiązań bardziej
związków, bardziej ekspresyjnych niż baroko-
malowniczych, bardziej szatańskich niż baroko-
wych.
Tradycja sztuki Trepkowskiego kulturowana była
przez takich grafików jak Jodłowski (np. prace
z 1954 r. — order i kielisz) a echa jej zauważyć
można jeszcze w dynamicznym plakacie Wszew-
skiego z r. 1959 (sierp i spalin). Tymczasem jednak
Tomaszewski, Lenica, Fangor, W. Zamecznik skr-
kali drogę zupełnie innych: litera jako oszczędny
a ekspresyjnie wymowny środek artystyczny (To-
maszewski, Moore i Pogorzelski), fotografia, niere-
alistyczny (W. Zamecznik), nieokreślony kształt
faktury malarskiej nie przedstawiającej form reali-
nych, ironizująca aluzja do stylu historycznego
(Mroczak: Aida, Lenica: pastaxe w duchu XIX
wieku) — te częściowo tylko nowe ale prawie
całkowicie na nowo pojmowane środki sprzyjały kształ-
towaniu rozległych perspektyw historycznego pla-
katu. Możliwość technicznej realizacji pozwoliła
na wyjątkowo niekiedy nasycenie kompozycji ko-
lorem i fakturą; kiedy indziej — przeciwnie, jak
się zdaje zachęcały do skrajnej oszczędności
wzrostu za próbę retrospektywnego ujęcia historii
plakatu w Polsce powojennej. Widz nie spotka tu-
taj słynnych już dziś pierwszych plakatów filmo-
wych Tomaszewskiego czy wczesnych dzieł Lenicy.
Uważnie spojrzenie na wystawiony materiał może
oczywiście wysledzić pewne etapy rozwojowe, na-
wet wówczas, gdy nie są one reprezentowane dzie-
łami, które miały decydujące znaczenie, lecz pra-
cami powstałymi pod wpływem plakatu wówczas
najbardziej przełomowych. Pozyccje wyjściowe po-
wojennego plakatu rysują się w dziełach Gronow-
skiego, Trepkowskiego, Lipińskiego, Karolaka.
Obecność silnej indywidualności Tomaszewskiego
poznajemy po jej echem w działalności młodszych
grafików. Oparty o skojarzenia surrealistyczne ję-
zyk Trepkowskiego i bujny, kolorowy, nawiązujący
początkowo do przedwojennej grafiki użytkowej,
styl Tomaszewskiego dominowały w polskim pla-
kacie od r. 1945. W ciągu ostatnich dziesięciu lat
stopniowo wyłaniały się nowe indywidualności, za-
pisujące się mniej lub bardziej oryginalnym wkła-
dem, przyczyniające się do coraz większego różni-
cowania i wzbogacania założeń estetycznych, sko-
jarzeń formalnych i sposobu graficznego myślenia.

Bujny, bogaty, barwny styl z około r. 1950 stał się teraz potocznym językiem wielu artystów, gdy inni odchodząc od niego szukali rozwiązań bardziej zwężonych, lapidarnych, bardziej ekspresyjnych niż malowniczych, bardziej abstrakcyjnych niż barokowych.

Tradycja sztuki Trepkowskiego kultywowana była przez takich grafików jak Jodłowski (np. praca z 1954 r. — order i kielnia) a echa jej zauważyć można jeszcze w dynamicznym plakacie Waszewskiego z r. 1959 (sierp i sputnik). Tymczasem jednak Tomaszewski, Lenica, Fangor, W. Zamecznik szukali dróg zupełnie innych: litera jako oszczędny a ekspresyjnie wymowny środek artystyczny (Tomaszewski: *Moore* i *Pągowska*), fotografia, nieraz „abstrakcyjna“ (W. Zamecznik), nieokreślony kształt faktury malarskiej nie przedstawiającej form realnych, ironizująca aluzja do stylu historycznego (Mroszczak: *Aida*, Lenica: pastisze w duchu XIX wieku) — te częściowo tylko nowe ale prawie zawsze na nowo pojmowane środki sprzyjały kształtowaniu rozległych perspektyw dzisiejszego plakatu. Możliwości technicznej realizacji pozwoliły na wyjątkowe niekiedy nasycenie kompozycji kolorem i fakturą; kiedy indziej — przeciwnie, jak się zdaje zachęcały do skrajnej ascezy środków technicznych, jak w *Edypie Królu* Tomaszewskiego czy w plakat�ch Starowieyskiego.

Od plakatu opartego na dorobku kubizmu, abstrakcji geometrycznej i surrealizmu droga wiodła do grafiki wykorzystującej dorobek abstrakcjonizmu ekspresyjnego. Ale po niedługim okresie „dartego papieru“ znów pojawiają się tendencje do kompozycji bardziej rygorystycznych, do surowszego ładu, do struktury logicznej (plakat pawilonu polskiego w Turynie, 1961). Wzrasta rola prostych liter z typograficznego składu (W. Zamecznik), kontrastowanych niekiedy z żywością i miękką subtelnnością malarskiej faktury (Szaybo).

Dzisiejszy plakat pełen jest rozmaitych dążeń, prób, tendencji. Każda z powyższych uwag na temat jego stylu jest niewątpliwie prawdziwa tylko częściowo. Można jej zawsze przeciwstawić szereg przykładów odrębnych, świadczących o równocześnie występujących skłonnościach zupełnie innego rodzaju. Sztukę dzisiejszą trudno klasyfikować. Rozwój grafiki użytkowej uwarunkowany jest bardzo wieloma czynnikami. Na obraz współczesnego plakatu polskiego składa się bardzo wiele indywidualności o coraz wyraźniejszej odrębności. Mamy do czynie-

nia z mnogością stylów osobistych. Prace Cieśliewicza, Pałki, Kaji, Swierzego — by wymienić kilku tylko spośród dotąd nie wspomnianych artystów — są dziś powszechnie znane, obok dzieł twórców wcześniej ukształtowanych. Dopływ młodych sił jest nieustanny. W obecnej wystawie poważne artystyczne znaczenie odgrywają nazwiska do niedawna nieznanne. Mimo silnych powiązań zaznaczają się także pewne odrębności środowiskowe — artyści wrocławscy, katowiccy, krakowscy (plakaty Hoffmana dla teatru „Groteska”) wprowadzają nowe odcienie formy i ekspresji.

Dzisiejszy polski plakat ma może większą jednolitość w zakresie tematu niż w zakresie stylu. Od wielu innych szkół grafiki użytkowej różni się on przede wszystkim bardzo nikłym udziałem tematyki handlowej i przemysłowej. Funkcje i zadania polskiego współczesnego plakatu należą z grubsza do pięciu grup, z których trzy zdecydowanie dominują ilościowo. Są to: tematyka polityczna, teatralno-filmowa, kulturalno-okolicznościowa oraz mniejsze grupy plakatów turystycznych i propagujących bezpieczeństwo pracy. W tej ostatniej dziedzinie już przedwojenny dorobek Instytutu Spraw Społecznych był istotnym osiągnięciem: niektóre plakaty Trepkowskiego z tych czasów należą do jego najlepszych projektów. Tradycja ta jest dobrze kontynuowana, nie bez śladów, zresztą, stylistycznego wpływu Trepkowskiego.

Na czoło — w sensie ilościowym — wysuwa się jednak tematyka kultury: festiwale, zjazdy, kongresy, konkursy, koncerty, teatr i — przede wszystkim film, który w Polsce, jak nigdzie chyba na świecie, stał się mecenasem grafiki plakatu i którego zamówieniom zawdzięczamy szereg świetnych projektów. Wiele ich przeszło już do dziejów polskiego plakatu. Na przykładzie tematyki filmowej można by zapewne przedstawić ewolucję i prawie wszystkie kierunki tej sztuki. O roli jaką odgrywa owa symbioza grafiki i filmu nieraz już pisano: pobudzające i inspirujące znaczenie dzieła filmowego w pracy grafika, który szuka dla filmu jednoznacznego odpowiednika plakatu jest oczywiście, niezależnie od pełniejszego czy mniej pełnego sukcesu odniesionego przez ostatecznie obrane rozwiązanie.

Zupełnie inny problem natomiast stawia grafikom tematyka polityczna. Tutaj hasła, symbole, znaki i skojarzenia są na ogół utarte. Krąg ich jest ograniczony różnymi względami — repertuarem

oficjalnych godeł a także czytelnością skojarzeń, które muszą być zrozumiałe wszędzie — w mieście stołecznym, w miasteczku i na wsi. Co rok powraca cykl świąt i rocznic, które stają się okazją zamówień nowych plakatów: 1 maja, 22 lipca, rocznica wyzwolenia Warszawy, rocznica rewolucji październikowej. Wprawdzie wydarzenia polityczne i ewolucja form życia, postęp techniki przynoszą nowe motywy: do repertuaru symboli socjalizmu przybyły elementy związane z astronautycznymi wyczynami — symbole ciał niebieskich, przestrzeni międzyplanetarnych, pocisków kosmicznych, satelitów i rakiet. Czarne postacie Afrykańczyków coraz częściej kojarzą się obecnie ze znanym już od wielu lat znakiem gołębia. Ale ostatecznie nawet ten nieco wzbogacony krąg symboli w sferze plakatu politycznego jest wciąż niewielki. To też tym bardziej interesujące są wciąż nowe rozwiązania, jakie oglądamy na ścianach i parkanach w dniach poprzedzających doroczne uroczystości. Siła polskiego plakatu polega między innymi właśnie na umiejętności „rozpoczynania na nowo”. Zwłaszcza w twórczości swych najwybitniejszych przedstawicieli plakat polski nie zna utartych rozwiązań i recept. Problem podejmowany bywa za każdym razem ponownie, od początku.

Prostota i bezpretensjonalność, styl osobisty i kameralny dają w plakacie politycznym znakomicie lepsze wyniki niż reprezentacyjna pompatość. Choćby plakaty 1-majowe z ostatnich lat są tego dowodem: „elementarna” kompozycja Fangora i Tomaszewskiego z wielkim złotym słońcem pośrodku łącząc prostotę rysunku dziecka z lapidarnością monumentalnego zamysłu należy do najwymowniejszych plakatów politycznych. „Akwarelowo” miękki

projekt Szaybo barwność wiosennego święta rzuca na daleką, kosmiczną perspektywę ziemskiego globu.

Na dzień 22 lipca w 1960 roku Tomaszewski przeznaczył plakat niezwykle. Na dużym białym tle plama koloru odcina sylwetę głowy orła i jego wzniesionych skrzydeł. Nic więcej. Reszta ptaka ogarnia jakby cały plakat, jest odbudowywana przez wyobraźnię widza, — z tą imaginatywną podobizną orła krzyżuje się rzucona ukośnie gałązka. Ten plakat jest — jak mi się zdaje — triumfem polskiej grafiki użytkowej, i to w bardzo szczególnym znaczeniu. Kompozycja jego opiera się bowiem na założeniu, że widz będzie umiał współtworzyć patrzeć na dzieło plakatowe, że wieloletnie obcowanie z twórczością polskich grafików wyrobiło w nim umiejętność wrażliwego, twórczego widzenia. Ta misja estetyczno-wychowawcza, którą — obok misji propagandowej — pełnią przede wszystkim najszerzej znane plakaty polityczne, jest jednym z najcenniejszych osiągnięć artystów, których dzieła zebrane są na obecnej wystawie. Dzięki nim każdy dosłownie człowiek w Polsce obcuje w swym codziennym życiu ze sztuką plastyczną: w miasteczku na dworcu, przed kinem wiejskim, na przystanku tramwaju, w hallu teatralnym, w artystycznym klubie. Nawet ci, którzy nigdy nie byli na wystawie sztuki, poprzez plakat mogą uczyć się patrzeć na dobrze wyważoną kompozycję i na ekspresyjną lub liryczną wymowę koloru.

Polski plakat w ciągu piętnastu lat swego powojennego rozwoju wydał setki wybitnych dzieł, które zyskały niekiedy międzynarodowe uznanie. Ale zarazem stanowił — i stanowi — najbardziej chyba podstawowy i powszechny, a nie zawsze doceniany, czynnik wychowania estetycznego.

Jan Białostocki

KATALOG

KRYSPIAN ADAMCZYK

1. Rady Narodowe w służbie ludzi pracy, 1961, 100 × 70

TADEUSZ BABICZ

2. Wystawa Lenin w Polsce, 1959, 100 × 70
3. Muzeum Opinogóra, 1961, 100 × 70

LILIANA BACZEWSKA

4. 1957 — 22 Lipca — Rady Narodowe — Rady Robotnicze — Samorząd Chłopski, 1957, 100 × 70
5. Płaszcz (f)*, 1957, 61 × 86
6. Gorąca jest moja tęsknota (f), 1959, 86 × 61
7. Porte de Lilas (f), 86 × 61

STEFAN BERNACIŃSKI

8. Beethoven (f), 1955, 86 × 61
9. I Ogólnopolska Wystawa Grafiki Artystycznej i Rysunku, 1956, repl., 124 × 86
10. I Festiwal Muzyki Współczesnej 1956, 1956, 100 × 70
11. Wystawy Sztuka Gruzjińska i Architektura Gruzji, 1959, 86 × 61

MIECZYŚLAW BERMAN

12. 1918 KPP-PZPR 1958, 1958, 70 × 100

BOHDAN BOCIANOWSKI

13. Salon Warszawski, 1947, repl. 1961, 100 × 70
14. Pieją koguty 1950, oryg., 125 × 86
15. Tradycyjny bal WAG'u, 1961, oryg., 100 × 70

HANNA BODNAR

16. Ostatnia miłość (f), 1958, 61 × 86

17. Madame de... (f), 1959, 86 × 61
18. Handlarze opium (f), 1960, 61 × 86

ADAM BOWBELSKI

19. Domek z kart (f), 1953, 86 × 61
20. Romeo i Julia (f), 1955, 61 × 86
21. Opowieść północna (f), 1961, 86 × 61

JANUSZ BRUCHNALSKI

22. Biennale plakatu Warszawa 1961, 1961, oryg., 70 × 100
23. Festiwal sztuki Dni Krakowa 1961, 1961, oryg., 70 × 100
24. 50 lat ZPAP, 1961, oryg., 100 × 70

TERESA BYSZEWSKA

25. Widmo (f), 61 × 86
26. Burzliwa młodość (f), 86 × 61
27. Film bez tytułu (f), 86 × 61

ANTONI CETNAROWSKI

28. XXX Międzynarodowe Targi Poznańskie 1961, 1961, oryg., 100 × 70

HENRYK JERZY CHMIELEWSKI

29. Chuligan — wódka, 1955, 84 × 58
30. Besuch Polen, 1961, oryg., 100 × 70

WITOLD CHMIELEWSKI

31. Sztuka aktora (f), 1953, 86 × 61
32. Sługa dwóch panów (f), 1954, 86 × 61
33. Szerszeń (f), 1955, 61 × 86
34. Visitez la Pologne, 1959, 100 × 70

TADEUSZ CIAŁOWICZ

35. 850 lat Jeleniej Góry, 1958, 84 × 59
36. 15-lecie powrotu do Polski Ziemi Dolnego Śląska 1945—1960, 1960, 100 × 70

ROMAN CIEŚLEWICZ

37. Moda polska, 1950, 70 × 50
38. XV-lecie Wojska Polskiego, 1958, repl., 124 × 86
39. Czarownice z Salem (f), 1958, 86 × 61
40. F. Chopin XIV Festiwal w Dusznikach 1959, 1958, 100 × 70
41. Kamienne niebo (f), 1959, 122 × 84
42. VII Festiwal Młodzieży i Studentów Wiedeń 1959, 1959, 100 × 70
43. Wystawa grafiki Romana Cieślewicza, 1959, 86 × 61
44. Murzyn zrobił swoje — Murzyn także odejść, 1961, 100 × 70

STANISŁAW DOBRONIAK

45. Szerszeń (f), oryg., 70 × 100

JAN DUTKIEWICZ

46. Wystawa astronautyczna, 100 × 70

BARBARA DUTKOWSKA

47. Mam 8 lat, tyle co Polska Ludowa, 1952, 100 × 70

WOJCIECH FANGOR

48. 1917, 1956, repl. 1961, 124 × 86
49. Tydzień zbliżenia kulturalnego z krajami Wschodu, 1958, 86 × 61
50. Ballada o żołnierzu (f), 1960, repl. 1961, 124 × 86
51. Słońce świeci dla wszystkich (f), 1960, 86 × 61
52. (Plakat bez tytułu z okazji 22 Lipca), oryg.,
53. Eugeniusz Oniegin (f), 86 × 61
54. Rashomon (f), 61 × 86
55. Nędznicy (f), 86 × 61

WOJCIECH FANGOR i JERZY TCHÓRZEWSKI

56. V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów, 1955, 100 × 70

WOJCIECH FANGOR, JULIAN PAŁKA i HENRYK TOMASZEWSKI

57. Zwiedzajcie Pawilon Polski w Turynie, 1961, 100 × 70

WOJCIECH FANGOR i HENRYK TOMASZEWSKI

58. 1 Maja Pokój światu — wolność ludom, 1960, 100 × 68
59. 1 Maja Pokój, 1960, repl. 1961, 124 × 86

WOJCIECH FANGOR i WOJCIECH ZAMECZNIK

60. Proces przeciw miastu (f), 1954, 61 × 86

KAROL FERSTER (CHARLIE)

61. Taaka była zabawa, 1954, 68 × 49

JERZY FLISAK

62. Śmierć w siodle (f), 1959, 61 × 86
63. Tam gdzie rosną poziomki (f), 1960, 86 × 61
64. 15to do Yumy (f), 1961, 86 × 61
65. Wesoła orkiestra (f), 86 × 61
66. Melduję posłusznie (f), 86 × 61

MARIA GACHOWSKA

67. 15 lat Dolnego Śląska, 1961, oryg., 100 × 70
68. Dni Wrocławia 1961, 1961, 96 × 64

RYSZARD GACHOWSKI

69. II Ogólnopolska Wystawa Ceramiki i Szkła Artystycznego, 1960, 64 × 96
70. Grafika Grupy X, oryg., 56 × 103

WIKTOR GÓRKA

71. Naprzód do walki o Plan 6-letni, 1949, 100 × 70
72. Niewypały niosą śmierć i kalectwo, 1957, fot., 125 × 86
73. Grzech (f), 1958, 86 × 61
74. Arena przyjaźni (f), 1959, 86 × 61
75. Bez rozkładu jazdy (f), 1959, 86 × 61
76. Zorany ugór (f), 1960, 86 × 61
77. Reszta jest milczeniem (f), 1960, 86 × 61
78. Hunting in Poland, 1961, 100 × 70

BOGUSŁAW GÓRECKI

79. Śmierć Dantona, 1957, 100 × 70
80. Międzynarodowa Wystawa Budownictwa Kopalń, 1958, 100 × 70
81. Lenin, 1960, oryg., 100 × 70
82. V Ogólnopolski Konkurs Śpiewaczy Katowice 1960, 1960, repl. 1961, 124 × 86
83. Polska Socjalizm Pokój, oryg., 100 × 70

JANUSZ GRABIAŃSKI

84. Cyrk, 1958, 100 × 70
85. Cyrk, 1958, 100 × 70
86. Wody kwiatowe — perfumy „Dla ciebie”, 1958, 70 × 50
87. Woda kwiatowa „Chat noir”, 1959, 70 × 100
88. Polish Airlines LOT, 100 × 70

TADEUSZ GRABOWSKI

89. Dzień Hutnika 1961, 1961, 56 × 82
90. Zając Chwalipięta, 66 × 47
91. Przygody Wiercipięty, 67 × 47

TADEUSZ GRONOWSKI

92. Polskie Biuro Podróży Orbis, 1946, repl., 120 × 85
93. Święto Kolejarza, 1957, oryg., 100 × 70
94. Balet Polski, 1958, oryg., 115 × 80
95. Lignes aériennes Polonaises LOT, 1958, oryg., 115 × 80
96. I Polski Kongres Pokoju 1950, 1950, 100 × 70
97. III Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej Warszawa 1959, 1959, 100 × 70
98. Wystawa Lenin, 1960, oryg., 140 × 94
99. Hrabina, 1960, 100 × 70

HUBERT HILSCHER

100. American Balet Theatre, 1958, 86 × 61
101. Chińska Opera z Syczuanu, 1958, 86 × 61
102. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski w Roku Słowackiego 1959, 1958, 100 × 70
103. Polska Wystawa Przemysłowa w Moskwie 1959, 1959, 120 × 85
104. Dni Kultury Gruzińskiej w Polsce, 1959, 70 × 100
105. Gościnne występy Baletu Teatru Wielkiego ZSRR, 1960, 70 × 100
106. Metalexport Warszawa Export-Import, 1961, 97 × 66
107. Don Kichot (f), 110 × 42

ADAM HOFFMAN

108. Teatr Groteska, 1955, repl. 1961, 124 × 86
109. Orfeusz w piekle, 1956, 87 × 64
110. Romans Perlimplina i Belissy, 1957, 100 × 70
111. Męczeństwo Piotra Oheya, 1959, 86 × 61
112. Opera za 3 grosze, 1959, 86 × 61
113. Kartoteka, 1960, 86 × 61

WŁODZMIERZ HORN i STEFAN ŚLEDZIŃSKI

114. Elektrim, 1958, 86 × 61
115. Prodimek, 100 × 70
116. Coopexim, 86 × 61

ANNA HUSKOWSKA

117. Śmierć rowerzysty (f), 1957, 61 × 86
118. Ucieczka skazańca (f), 1957, 86 × 61

119. Idiota (f), 1958, repl. 1961, 124 × 86
120. Maria Candelaria (f), 1959, 86 × 61
121. Czarny Orfeusz (f), 1960, 86 × 61
122. Siostry (f), 86 × 61

MACIEJ HÜBNER

123. Listy z mojego młyna (f), 1961, 86 × 61
124. Mumu (f), 1957, 86 × 61
125. Rififi (f), 1958, 86 × 61
126. Klęska (f), 1959, 86 × 61
127. Niewysłany list (f), 1961, 86 × 61

LUCJAN JAGODZIŃSKI

128. Niech żyje nam górniczy stan, 1952, repl. 1961, 124 × 86
129. Za pokojem i dobrobytem, 1954, 81 × 59
130. Ambicje młodości (f), 1954, 77 × 51

WŁADYSŁAW JANISZEWSKI

131. Między niebem a ziemią (f), 1954, 86 × 61
132. Życie przeszło obok (f), 86 × 61
133. Pijany anioł (f), 86 × 61

WITOLD JANOWSKI

134. Swissair to Poland, 1959, 101 × 65
135. Polska Przemysłowa Wystawa w Moskwie 1959, 100 × 70
136. Wystawa Polskie More, Praha 1960, 1960, 100 × 70

ZENON JANUSZEWSKI

137. VII Festiwal Młodzieży i Studentów Wiedeń 1959, 1959, 70 × 100
138. Wielki Festiwal Muzyki Pieśni i Tańca 1960—1961, 1959, repl. 1961, 124 × 86
139. 22 Lipca 1959, 1959, oryg., 100 × 70
140. Wszyscy startujemy w biegach narodowych, 1960, 83 × 57

IRENA JARZYŃSKA

141. Dni opieki nad zabytkami w Wielkopolsce, 1960, 61 × 86

JERZY JAWOROWSKI

142. Gdy umilkły działa (f), 1960, 86 × 61
143. Marzenie (f), 86 × 61
144. Alibi (f), 61 × 86
145. Strzał na bagnach (f), 61 × 86
146. Faustyna (f) 61 × 86

ANDRZEJ JEZIORKOWSKI

147. Międzynarodowe konkursy im. H. Wieniawskiego Poznań 1962, 1961, 100 × 70

MICHAŁ JĘDRZEJEWSKI

148. Coś fan tutte, 1960, 86 × 61

TADEUSZ JODŁOWSKI

149. 10 lat budowy Polski Ludowej, 1954, repl. 1961, 124 × 86
 150. Warszawa 1945—1960, 1960, repl. 1961, 124 × 86
 151. Królestwo z piernika, 1961, 86 × 61
 152. Mazowsze, 1961, oryg., 100 × 70
 153. Samotny statek (f), 1961, oryg., 100 × 70
 154. Wystawa prac Marii Hiszpańskiej-Neumann, 1961, 70 × 50
 155. Porwanie w Tiumurliście, 86 × 61
 156. Wspólną pracą naszych rąk budujemy socjalistyczną ojczyznę, oryg., 100 × 70

ZBIGNIEW KAJA

157. Nigdy więcej, 1955, 86 × 61
 158. Balet Nowa Odysea, 1959, 83 × 58
 159. Opera Krutniawa, 1959, 86 × 61
 160. Romeo i Julia, 1960, 81 × 60
 161. Święto Odrodzenia 22.VII.60, 1960, 100 × 70
 162. Internationale Messe Poznań 1961, 1961, 100 × 70
 163. Wielkopolski Festiwal Kulturalny 1961, 1961, 100 × 70
 164. Wielkopolski Festiwal Kulturalny 1961, 1961, 100 × 70

JERZY KAROLAK

165. O puchar Tatr, 1949, 86 × 61
 166. Année Chopin 1949, 1949, 86 × 61
 167. Lubow Jarowaja, 1949, 100 × 70
 168. Polska sztuka ludowa, 1948, 86 × 61

**BRONISŁAW KIERZKOWSKI
i JULIAN PAŁKA**

169. Konstytucja PRL z 1952 r., 1956, 81 × 110

TADEUSZ KOBAK

170. Międzynarodowy Tydzień Pisania Listów 1960, 1960, oryg., 86 × 61

KAZIMIERZ KOPESTYŃSKI

171. VI Festiwal Młodzieży i Studentów Moskwa 1957, 1957, oryg., 100 × 70

**KAZIMIERZ KOPESTYŃSKI
i ZENON JANUSZEWSKI**

172. Idea Lenińska, zwyciężyła, 70 × 100

ANDRZEJ KOWALEWSKI

173. Tatusiu uważaj, 1957, 70 × 50
 174. Dosyć, 1961, 65 × 47

JAN KURKIEWICZ

175. Sen nocy letniej, 1954, 84 × 69
 176. Festiwal sztuki Dni Krakowa czerwiec 1957, 1956, 100 × 70
 177. 10 lat Nowej Huty, 1959, oryg., 70 × 100
 178. Festiwal teatrów, 1960, 86 × 61

BERTOLD KUSZKA

179. Dzień Hutnika, 1956, 100 × 70
 180. Dwunastu gniewnych ludzi (f), 1959, 86 × 61

ALICJA LAURMAN-WASZEWSKA

181. Wystawa Gabriele Mucchi, 1956, 86 × 61
 182. Wystawa Henryka Kuny, 1956, 86 × 61

EUGENIUSZ LEBELT

183. Animex, 1959, 86 × 61

JAN LENICA

184. Fedra, 1957, 100 × 67
 185. Jajko, 1958, 86 × 61
 186. Diabeł i Pan Bóg, 1960, 86 × 61
 187. Towarzysze broni (f), 1960, 86 × 61
 188. Wspólny pokój (f), 61 × 86
 189. Niebieski ptak (f), 86 × 61
 190. Makbet, 86 × 58
 191. De la veine à revendre (f), 160 × 120

HANNA LIPIŃSKA (HA-GA)

192. Awantura o dziecko (f), 1959, 86 × 61
 193. La V Rencontre Internationale de Ski des Journalistes, 1959, 100 × 70

ERYK LIPIŃSKI

194. Teatr Syrena, 1948, repl. 1961, 124 × 86
 195. Wystawa Ziemi Odzyskanych Wrocław 1948, 1948, 100 × 70
 196. Ulica Graniczna (f), 1948, 100 × 70
 197. Festiwal Polskiej Muzyki Ludowej 1949, 1949, 86 × 61
 198. 1905, 1955, 100 × 70
 199. Adam Mickiewicz 1855—1955, 1955, 100 × 70
 200. Kapelusze pana Anatola (f), 1957, 115 × 85
 201. Jakobowski i pułkownik (f), 1961, 86 × 61

GUSTAW BOHDAN MAJEWSKI

202. Niech się nam wszystkim w Nowym Roku jak najlepiej darzy, 1954, 86 × 61
 203. Dożynki 1955, 1955, repl. 1961, 124 × 86
 204. Rozbrzmiewaj pieśni radosna pierwszomajowa, 1956, 86 × 61
 205. Twój wróg, 1957, 50 × 70

206. Przyjaźń Pokój Socjalizm, 1959, 120 × 83
207. Wystawa' Polska Sztuka Ludowa, 1960, 86 × 61
208. 1 Maja, 1960, 100 × 70
209. Strzeżmy nasze zagrody i dobytek przed pożarem, 1961, 86 × 61

**GUSTAW MAJEWSKI
i LUCJAN JAGODZIŃSKI**

210. To dowód zaufania do ciebie, 1956, 68 × 86

**GUSTAW MAJEWSKI
i JAN SŁOMCZYŃSKI**

211. Wódka, 70 × 50

STEFAN MAŁECKI

212. VI Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów Moskwa 1957, 1957, 100 × 70
213. VII Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów Wiedeń 1959, 1959, repl. 1961, 100 × 70

**JAN SAMUEL MIKLASZEWSKI
i STANISŁAW ZAMECZNIK**

214. Wystawa Lenin Warszawa 1960, 1960, 100 × 70

JAN MŁODOŻENIEC

215. Julietta ze snów, 1957, 100 × 70
216. Hanna Skarżanka w Malwie, 1958, 86 × 61
217. Skowronek, 61 × 86
218. Dwa hektary ziemi (f), 86 × 61
219. Podlotki (f), 86 × 61
220. Przed potopem (f), 61 × 86
221. Koniec nocy (f), repl. 1961, 124 × 86
222. Dzieciństwo Gorkiego (f), 86 × 61

JERZY MOSKAL

223. Wystawa Jesienna Katowice 1956, 1956, 86 × 61

JÓZEF MROSCZAK

224. Wystawa Francuskiej Tkaniny Artystycznej, 1953, 70 × 100
225. Prywatne życie Henryka VIII (f), 1955, 92 × 63
226. Aida, 1958, 95 × 65
227. Balet Pietruszka Popołudnie Fauna Szecherezada, 1958, 100 × 70
228. Skarby króla Salomona (f), 1958, 86 × 61
229. Wystawa Plakatu NRD, 1958, 86 × 61
230. Fajerwerk, 1958, 86 × 61
231. Borys Godunow, repl., 124 × 86

JAN OLEJNICZAK

232. VII Festiwal Filmów Radzieckich, 1954, 61 × 86
233. Wystawa Prac Grupy R-55, 1956, 59 × 85
234. Jesienne Targi Krajowe, 1958, 100 × 70
235. Lenino, 1958, 70 × 100
236. Odslonięcie Pomnika Adama Mickiewicza, Poznań 1960, 86 × 61

ROMAN OPALKA

237. Człowiek z planety Ziemia (f), 1960, 61 × 86
238. Sprawa Trzynastu (f), 1960, 61 × 86
239. Festiwal Polskich Filmów Dokumentalnych (f), 1960, 86 × 61
240. Noce nad Newą (f), 1960, 86 × 61
241. Zespół Estradowy Rumbala Bum, 61 × 86

JULIAN PAŁKA

242. Rzym godzina 11 (f), 1953, fot., 86 × 125
243. Hamlet (f), 1955, 61 × 86
244. Neapolitańczycy w Mediolanie (f), 1955, 61 × 86
245. Przegląd Filmów René Claire'a, 1956, 86 × 61
246. Panna de Scudéry (f), 1956, 86 × 61
247. Polska Wystawa Przemysłowa w Helsinkach 1961, 1961, 100 × 70
248. Komedianci (f), 86 × 61
249. Dziwne życie pana Barda (f), 61 × 86

**JULIAN PAŁKA
i MACIEJ RADUCKI**

250. III Konferencja Budowlanych Budapeszt 1959, 1959, 86 × 61

EWA PRUSKA

251. Kaliskie Spotkania Teatralne 1961, 1961, 70 × 100

JERZY PRZYGODZKI

252. Nie lekceważ skaleczeń, 1957, 70 × 50
253. Uwaga dźwig, 1957, 70 × 50

MACIEJ RADUCKI

254. Burza nad Hakone (f), 1956, 86 × 61
255. Wędrowni muzycy (f), 1956, 86 × 61

BOŻENA ROGOWSKA-MYCKOWSKA

256. Festiwal Dni Krakowa, 1959, oryg., 70 × 80
257. Biennale Grafiki w Krakowie, 1960, oryg., 70 × 100

ANTONI RZYSKI

258. Wielkopolski Festiwal Kulturalny 1961, 1961, oryg., 67 × 100

OLGA SIEMASZKOWA

259. Miniatury kodeksu Behema (f), 1954, 86 × 61
 260. Janosik, 1954, 86 × 61

RYSZARD SKUPIN

261. Gniezno pierwsza stolica Polski, 1960, 100 × 70

KAZIMIERZ SŁAWIŃSKI

262. 1 Maja, 1961, 70 × 100

JAN SŁOMCZYŃSKI

263. Zgaś, lichy nie śpi, 1955, 70 × 50
 264. Na łowy, 1955, 86 × 61
 265. Odrzuć złe narzędzie, 1956, 70 × 50
 266. Bałagan uderzy w ciebie, 70 × 50

JERZY SROKOWSKI

267. I Ogólnopolska Wystawa Plastyki 1950, 1950, oryg., 100 × 70
 268. Malwy, 1953, oryg., 125 × 86
 269. Tosca (f), 1953, 86 × 61
 270. Polish Airlines Lot, 1956, 100 × 70
 271. Lis i winogrona, 1959, 86 × 61
 272. Dni Oświaty Książki i Prasy 1959, 1959, 100 × 70
 273. Mazowsze, 1961, oryg., 100 × 70
 274. Wystawa Książki i Ilustracji Polskiej w Czechosłowacji, 1961, 70 × 100

MARIAN STACHURSKI

275. Światowy Tydzień Młodzieży, 1954, repl. 1961, 124 × 86
 276. Księżniczka Sen (f), 1957, 86 × 61
 277. Śniegi Kilimandżaro (f), 1959, 86 × 61
 278. Koński pysk (f), 1959, 86 × 61
 279. Przegląd Filmów Animowanych, 1960, 86 × 61
 280. Wystawa Pół Wieku Narciarstwa Polskiego, 100 × 70

FRANCISZEK STAROWIEYSKI

281. Wystawa Plakatu Lenin, 1960, repl. 1961, 124 × 86
 282. Anioł zstąpił do Babilonu, 1961, 86 × 61
 283. Wystawa malarstwa Barbary Pniewskiej, 1961, 100 × 70
 284. Dom pod urwiskiem (f), 86 × 61
 285. Wystawa scenografii M. Stańczak, 100 × 70

WALDEMAR SWIERZY

286. Inny zbiera znaczki pocztowe a ja odpadki użytkowe, 1956, 86 × 61
 287. Dziecko z którym się spotykamy, 1958, 70 × 100
 288. Ulica hańby (f), 1959, 86 × 61
 289. Wojna (f), 1960, 86 × 61
 290. Chevaliers Teutoniques (f), 1960, 160 × 120

291. Matka Joanna od Aniołów (f), 1961, 120 × 85
 292. Polska Wystawa Przemysłowa w Pekinie, 1961, 120 × 85
 293. Prawo jest prawem (f), 86 × 61

**WALDEMAR SWIERZY
i WITOLD JANOWSKI**

294. Za szybko kołowałem, 1960, 70 × 50
 295. Zapomniałem wypuścić podwozie, 1960, 70 × 50

JÓZEF SZAJNA

296. Bohater naszego świata, 1956, 70 × 50
 297. Kot w butach, 1957, 50 × 70
 298. Imiona władzy, 1957, 54 × 81

ROSLAW SZAYBO

299. Jazz 1960, 1959, 61 × 86
 300. Gaudeamus Studenckie Święto Wiosny, 1961, 84 × 67
 301. II Ogólnopolski Festiwal Kulturalny Studentów Gdańsk 1961, 1961, 86 × 61
 302. 1 Maja święto ludzi pracy na całym świecie, 1961, repl., 1961, 124 × 86

FERDYNDAN SZYPUŁA

303. 1 Maja, 1961, 100 × 70

MIECZYSLAW TEODORCZYK

304. Myśl o tym co robisz, 70 × 50
 305. Worek też ma swoją kolejkę, 50 × 70

HENRYK TOMASZEWSKI

306. 1 Maja 1958, 1958, 115 × 85
 307. Moore, 1959, 70 × 100
 308. Malarstwo Teresy Pągowskiej, 1960, 86 × 61
 309. Wystawa 10 lat Plakatu WAG, 1960, 86 × 61
 310. 22 Lipca 1960, 1960, repl. 1961, 100 × 70
 311. Król Edyp, 1961, 100 × 70
 312. Wystawa Ceramiki Heleny i Lecha Grześkiewiczów. Wystawa Tkanin Jolanty Owidzkiej, 1961, 86 × 61
 313. Chopin, oryg.

TADEUSZ TREPkowski

314. Ostatni etap (f), 1948, 100 × 70
 315. Niel, 1952, 100 × 70
 316. Warszawa, 1952, oryg., 125 × 86
 317. V Konkurs Chopinowski 1955, 1954, 100 × 70
 318. II Festiwal Muzyki Polskiej 1955, 1954, 86 × 61
 319. Le pêche, 1954, 100 × 70
 320. TNP, 1954, 100 × 70
 321. 17.I.1945, 1954, 100 × 70

III — K. Kandefer, 4 wyróżnienia; na plakat „Maria Skłodowska-Curie i Piotr Curie. Życie i Dzieło” — nagrody: I — S. Zamecznik, II — W. Zamecznik; na plakat 15-lecia Wojska Polskiego — nagrody: II — R. Cieślewicz, III — A. i Z. Darowscy, III — J. Olejniczak, III — B. Zelek
 1959 — międzynarodowy na plakat Roku Chopinowskiego — nagrody: I — M. Kruśka, NRF, II — Joseph Mc Grath, Anglia, III — Erik Falk, Szwecja; na plakat poświęcony III zjazdowi PZPR — nagrody: I — W. Fangor i H. Tomaszewski, II — M. Urbaniec, III — R. Cieślewicz; na plakat antyalkoholowy — nagrody: I — J. i St. Zagórscy i R. Szaybo, II — B. Zelek, III — W. Swierzy; na plakat Milenium — nagrody: I — J. St. Zagórscy i R. Szaybo, II — M. Urbaniec, III — R. Cieślewicz i M. Holzmann.
 1960 — na plakat poświęcony Leninowi (90 rocznica urodzin) — nagrody: I — J. i St. Zagórscy i R. Szaybo, II — T. Żołnierkiewicz, III — F. Starowiejski.

nagrody państwowe

1950 — Nagroda III stopnia — Wł. Zakrzewski.
 1953 — Nagroda II stopnia — H. Tomaszewski; Nagroda III stopnia — J. Mroszczak.
 1955 — Wyróżnienie — J. Lenica; Wyróżnienie — J. Pałka.

nagrody międzynarodowe

1958 — H. Tomaszewski — „najlepszy plakat miesiąca”, Wiedeń.
 1959 — W. Swierzy — I nagroda im. Toulouse Lautreca — na wystawie i konkursie przy Festiwalu Filmowym, Paryż.
 1961 — J. Lenica — I nagroda im. Toulouse Lautreca — na wystawie i konkursie przy Festiwalu Filmowym, Paryż; — W. Zamecznik — Wyróżnienie im. Toulouse Lautreca — na wystawie i konkursie przy Festiwalu Filmowym, Paryż.

nagrody im. Tadeusza Trepkowskiego

W 1955 r. ufundowana została przez Wydawnictwo Artystyczno-Graficzne doroczna nagroda im. T. Trepkowskiego, przyznawana młodym artystom za najlepsze osiągnięcia w dziedzinie plakatu politycznego
 1955 — R. Cieślewicz; 1956 — W. Swierzy; 1957 — L. Baczeńska i P. Wilczek;
 1958 — M. Urbaniec; 1959 — T. Jodłowski; 1960 — St. Zagórski.

bibliografia

Bibliografia artykułów n.t. plakatu w prasie polskiej w latach 1953—1955, „Biuletyn Informacyjny”, Wydawnictwo Artystyczno-Graficzne, nr 1, Warszawa (1955).
 Plakat Polski, opr. red. H. Szemberg, WAG, Warszawa 1957.
 Polski plakat filmowy, wybrał i opracował T. Kowalski, Filmowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1957.
 Plakat Tadeusza Trepkowskiego, (tekst) J. Lenica, WAG, Warszawa 1958.

ИЗ ЦИКЛА ВЫСТАВОК: „ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ТВОРЧЕСТВО В XV ГОДОВЩИНУ ПОЛЬСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ.

I. ПЛАКАТ.

Настоящая выставка относится к циклу выставок, представляющих польское изобразительное искусство сегодняшнего дня и организованных по случаю пятнадцатой годовщины существования возрожденного польского государства. Организаторы выставки плаката сочли целесообразным дополнить современное творчество произведениями более раннего периода, чтобы одновременно охарактеризовать путь развития польского плаката.

Выставка является богатым и интересным показом достижений в области художественного плаката послевоенного периода, но ее ни в коем случае нельзя считать попыткой ретроспективного показа истории плаката послевоенной Польши. На выставке зритель не встретится с прославленными сегодня первыми плакатами для кино Томашевского или с ранними произведениями Леницы. Несомненно, внимательный просмотр выставленного материала позволит проследить определенные этапы развития даже и в том случае, если они не представлены произведениями, имевшими решающее значение, а работами, возникшими под влиянием плакатов наиболее переломного характера. Исходные позиции послевоенного плаката вырисовываются в произведениях Гроновского, Трепковского, Липиньского, Кароляка. Присутствие сильной индивидуальности Томашевского узнаем по ее отзвукам в творчестве младшего поколения графиков. С 1945 г. в польском плакате доминировал опирающийся на сюрреалистические ассоциации язык Трепковского и сочный, богатый, красочный, первоначально связанный с послевоенной прикладной графикой стиль Томашевского. В течение последнего десятилетия постепенно появляются новые индивидуальности, вносящие более или менее оригинальный вклад, способствующие все большей дифференциации и обогащению эстетических принципов, формальных ассоциаций и способа графического мышления. Сочный, богатый, красочный стиль ок. 1950 г. сегодня стал обиходным языком многих художников, в то время как иные, отойдя от него, искали более краткие, лапидарные решения, более экспрессивные, чем живописные, более абстрактные, чем барокковые.

Традиция искусства Трепковского была унаследована такими graphicsами, как Едловски (напр. работа — орден и лопатка каменщика, 1954 г.), ее отзвуки можно также заметить в динамическом плакате Вашевского (серп и спунтик, 1959 г.). Однако художники Тома-

шевски, Леница, Фангор, В. Замечник тем временем искали совершенно иных путей: буква как лаконичное, но экспрессивно художественное средство (Томашевски: Мур и Понговска), фотография, часто „абстрактная“ (В. Замечник), неопределенная форма художественной фактуры, не представляющая реальных форм, иронический намек на исторический стиль (Мрошчак: Анда, Леница: стилизация в духе XIX века) — это частично только новые, но почти всегда по-новому понимаемые средства способствовали формированию широких перспектив сегодняшнего плаката. Средства технической реализации иногда позволяли на исключительное насыщение композиции цветом и фактурой; иногда — напротив, поощряли крайнюю экономию технических средств, как в плакате Царь Эдип Томашевского или в плакатах Старовейского. От плаката, опирающегося на достижения кубизма, геометрической абстракции и сюрреализма, путь шел к графике, использующей достижения экспрессивного абстракционизма. Но после некоторого периода „порванной бумаги“ снова появляются тенденции к более ригористической компоновке, строгому построению, логической структуре (плакат польского павильона в Турине, 1961 г.). Возрастает роль простых букв типографского шрифта (В. Замечник), иногда контрастирующих с живостью и мягкой утонченностью художественной фактуры (Шайбо).

Сегодняшний плакат полон различных стремлений, эксперимента, тенденций. Каждое вышеприведенное замечание относительно стиля плаката несомненно правильно только частично. Можно всегда привести ряд отдельных примеров, свидетельствующих о выступающих одновременно тенденциях совершенно иного рода. Трудно классифицировать сегодняшнее искусство. Развитие прикладной графики обусловлено очень многими факторами. Облик современного польского плаката создается очень многими индивидуальностями, которые все резче отличаются друг от друга. Существует большое количество индивидуальных стилей. Рядом с произведениями ранее сформировавшихся художников назовем работы известных нам сегодня Тесьлевича. Палки, Кайи, Свежего. Приток молодых сил неустанен. На настоящей выставке большую художественную роль играют до недавна неизвестные имена. Несмотря на большую близость намечаются также групповые различия — вроцлавские, катовицкие, краковские худож-

ники (плакаты Гоффмана для театра „Гротеска“) вводят новые оттенки формы и экспрессии.

Современный польский плакат может быть отличается большей однородностью в области тематики, чем в области стиля. Он отличается от многих школ прикладной графики прежде всего минимальным присутствием коммерческой и индустриальной тематики. По своим функциям и назначению польский современный плакат подразделяется приблизительно на пять групп, из которых три группы определенно преобладают количественно, а именно: политическая тематика, кино-театральная и культурно-злободневная, и меньшие группы плакатов туристских и пропагандирующих безопасность труда. В этой последней области Институт общественных Вопросов уже в довоенное время добился настоящих успехов: некоторые плакаты Трепковского тех времен принадлежат к его лучшим проектам. Эта традиция нашла хороших последователей и сохранила следы стилистического влияния Трепковского. Главной в количественном отношении является культурная тематика: фестивали, с'езды, конгрессы, конкурсы, концерты, театр и, прежде всего, кино, которое в Польше, пожалуй как нигде на свете, стало меценатом плакатной графики, и заказам которого мы обязаны появлению ряда замечательных проектов.

Политическая тематика выдвигает перед графиками совершенно иную проблему. Здесь используется привычный круг лозунгов, символов, образов и ассоциаций. Их круг ограничен репертуаром официальных гербов, а также общепонятностью ассоциаций, которые должны быть понятны всюду: в столице, в городке и в деревне. Ежегодно повторяется цикл праздников и годовщин, которые становятся случаем для заказа новых плакатов: 1 мая, 22 июля, годовщина освобождения Варшавы, годовщина октябрьской революции. Правда, политические события и эволюция форм жизни, технический прогресс приносят новые мотивы: к кругу символов социализма прибавились элементы, связанные с астронавтическими подвигами — символы небесных тел, межпланетного пространства, космических кораблей, спутников и ракет. Черные фигуры жителей Африки все чаще сочетаются со знакомым образом голубя. Но в конечном итоге даже этот несколько обогащенный круг символов в области политического плаката все же еще невелик. Тем более интересными являются все новые решения, какие мы видим ежегодно на стенах и заборах в предпраздничные дни. Сила польского плаката, между прочим, заключается именно в умении „начинать заново“. Особенно в творчестве своих вы-

дающихся представителей польский плакат не знает избитых решений и рецептов. Каждый раз тема разрабатывается заново, с самого начала.

Простота и безыскусственность, стиль индивидуальный и камерный в политическом плакате дают значительно лучшие результаты, чем представительная помпезность. Примером этого могут быть первомайские плакаты последних лет: „элементарная“ композиция Фангора и Томашевского с большим золотым солнцем посредине, соединяющая в себе простоту рисунка ребенка с лапидарностью монументального замысла, относится к самым выразительным политическим плакатам. „Акварельно“ мягкий проект Шайбо красочность весеннего праздника проектирует на далекую космическую перспективу земного шара.

На 22 июля 1960 г. Томашевски приготовил необыкновенный плакат. На большом белом фоне цветное пятно обрисовывает силуэт головы орла и его распростертых крыльев. Ничего больше. Остальная часть птицы, как бы охватывающая весь плакат, дорисовывается воображением зрителя, с этим воображаемым подобием орла перекрещивается брошенная наискось ветка. Этот плакат, по моему мнению, является триумфом польской прикладной графики в особенном значении этого слова, так как его композиция вытекает из предпосылки, что зритель научился соавторски смотреть на плакат и что многолетнее знакомство с творчеством польских графиков воспитало в нем умение тонкого творческого восприятия. Эта эстетическо-воспитательная миссия, которую наряду с пропагандистской миссией прежде всего выполняют широко известные политические плакаты, является одним из самых ценных достижений художников, чьи произведения собраны на настоящей выставке. Благодаря им буквально каждый человек в Польше в повседневном быту соприкасается с изобразительным искусством: в городках, на вокзале, перед сельским кинотеатром, в артистическом клубе, в вестибюле театра, на трамвайной остановке. Даже те, которые никогда не были на художественной выставке, посредством плаката могут научиться понимать хорошо составленную композицию и экспрессивный или лирический язык красок.

Польский плакат в течение 15 лет своего послевоенного развития дал сотни выдающихся произведений, некоторые из них получили международное признание. Он всегда являлся и является самым основным и повседневным, но не всегда дооцениваемым фактором эстетического воспитания.

Ян Бялостоцки

ИЗ ЦИКЛА ВЫСТАВОК: „ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ТВОРЧЕСТВО В XV ГОДОВЩИНУ ПОЛЬСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ.

I. ПЛАКАТ.

Настоящая выставка относится к циклу выставок, представляющих польское изобразительное искусство сегодняшнего дня и организованных по случаю пятнадцатой годовщины существования возрожденного польского государства. Организаторы выставки плаката сочли целесообразным дополнить современное творчество произведениями более раннего периода, чтобы одновременно охарактеризовать путь развития польского плаката.

Выставка является богатым и интересным показом достижений в области художественного плаката послевоенного периода, но ее ни в коем случае нельзя считать попыткой ретроспективного показа истории плаката послевоенной Польши. На выставке зритель не встретится с прославленными сегодня первыми плакатами для кино Томашевского или с ранними произведениями Леницы. Несомненно, внимательный просмотр выставленного материала позволит проследить определенные этапы развития даже и в том случае, если они не представлены произведениями, имевшими решающее значение, а работами, возникшими под влиянием плакатов наиболее переломного характера. Исходные позиции послевоенного плаката вырисовываются в произведениях Гроновского, Трепковского, Липиньского, Кароляка. Присутствие сильной индивидуальности Томашевского узнаем по ее отзвукам в творчестве младшего поколения графиков. С 1945 г. в польском плакате доминировал опирающийся на сюрреалистические ассоциации язык Трепковского и сочный, богатый, красочный, первоначально связанный с повоенной прикладной графикой стиль Томашевского. В течение последнего десятилетия постепенно появляются новые индивидуальности, вносящие более или менее оригинальный вклад, способствующие все большей дифференциации и обогащению эстетических принципов, формальных ассоциаций и способа графического мышления. Сочный, богатый, красочный стиль ок. 1950 г. сегодня стал обиходным языком многих художников, в то время как иные, отойдя от него, искали более краткие, лапидарные решения, более экспрессивные, чем живописные, более абстрактные, чем барокковые.

Традиция искусства Трепковского была унаследована такими графиками, как Едловски (напр. работа — орден и лопатка каменщика, 1954 г.), ее отзвуки можно также заметить в динамическом плакате Вашевского (серп и спунтик, 1959 г.). Однако художники Тома-

шевски, Леница, Фангор, В. Замечник тем временем искали совершенно иных путей: буква как лаконичное, но экспрессивно художественное средство (Томашевски: Мур и Понговска), фотография, часто „абстрактная“ (В. Замечник), неопределенная форма художественной фактуры, не представляющая реальных форм, иронический намек на исторический стиль (Мрошчак: Аида, Леница: стилизация в духе XIX века) — это частично только новые, но почти всегда по-новому понимаемые средства способствовали формированию широких перспектив сегодняшнего плаката. Средства технической реализации иногда позволяли на исключительное насыщение композиции цветом и фактурой; иногда — напротив, поощряли крайнюю экономию технических средств, как в плакате Царь Эдип Томашевского или в плакатах Старовойского. От плаката, опирающегося на достижения кубизма, геометрической абстракции и сюрреализма, путь шел к графике, использующей достижения экспрессивного абстракционизма. Но после некоторого периода „порванной бумаги“ снова появляются тенденции к более ригористической компоновке, строгому построению, логической структуре (плакат польского павильона в Турине, 1961 г.). Возрастает роль простых букв типографского шрифта (В. Замечник), иногда контрастирующих с живостью и мягкой утонченностью художественной фактуры (Шайбо).

Сегодняшний плакат полон различных стремлений, эксперимента, тенденций. Каждое вышеприведенное замечание относительно стиля плаката несомненно правильно только частично. Можно всегда привести ряд отдельных примеров, свидетельствующих о выступающих одновременно тенденциях совершенно иного рода. Трудно классифицировать сегодняшнее искусство. Развитие прикладной графики обусловлено очень многими факторами. Облик современного польского плаката создается очень многими индивидуальностями, которые все резче отличаются друг от друга. Существует большое количество индивидуальных стилей. Рядом с произведениями ранее сформировавшихся художников назовем работы известных нам сегодня Тесьлевича. Палки, Кайи, Свежего. Приток молодых сил неустанен. На настоящей выставке большую художественную роль играют до недавня неизвестные имена. Несмотря на большую близость намечаются также групповые различия — вроцлавские, катовицкие, краковские худож-

ники (плакаты Гоффмана для театра „Гротеска“) вводят новые оттенки формы и экспрессии.

Современный польский плакат может быть отличается большей однородностью в области тематики, чем в области стиля. Он отличается от многих школ прикладной графики прежде всего минимальным присутствием коммерческой и индустриальной тематики. По своим функциям и назначению польский современный плакат подразделяется приблизительно на пять групп, из которых три группы определенно преобладают количественно, а именно: политическая тематика, кино-театральная и культурно-злостободневная, и меньшие группы плакатов туристских и пропагандирующих безопасность труда. В этой последней области Институт Общественных Вопросов уже в довоенное время добился настоящих успехов: некоторые плакаты Трепковского тех времен принадлежат к его лучшим проектам. Эта традиция нашла хороших последователей и сохранила следы стилистического влияния Трепковского. Главной в количественном отношении является культурная тематика: фестивали, съезды, конгрессы, конкурсы, концерты, театр и, прежде всего, кино, которое в Польше, пожалуй как нигде на свете, стало меценатом плакатной графики, и заказам которого мы обязаны появлению ряда замечательных проектов.

Политическая тематика выдвигает перед графиками совершенно иную проблему. Здесь используется привычный круг лозунгов, символов, образов и ассоциаций. Их круг ограничен репертуаром официальных гербов, а также общепонятностью ассоциаций, которые должны быть понятны всюду: в столице, в городке и в деревне. Ежегодно повторяется цикл праздников и годовщин, которые становятся случаем для заказа новых плакатов: 1 мая, 22 июля, годовщина освобождения Варшавы, годовщина октябрьской революции. Правда, политические события и эволюция форм жизни, технический прогресс приносят новые мотивы: к кругу символов социализма прибавились элементы, связанные с астронавтическими подвигами — символы небесных тел, межпланетного пространства, космических кораблей, спутников и ракет. Черные фигуры жителей Африки все чаще сочетаются со знакомым образом голубя. Но в конечном итоге даже этот несколько обогащенный круг символов в области политического плаката все же еще невелик. Тем более интересными являются все новые решения, какие мы видим ежегодно на стенах и заборах в предпраздничные дни. Сила польского плаката, между прочим, заключается именно в умении „начинать заново“. Особенно в творчестве своих вы-

дающихся представителей польский плакат не знает избитых решений и рецептов. Каждый раз тема разрабатывается заново, с самого начала.

Простота и безыскусственность, стиль индивидуальный и камерный в политическом плакате дают значительно лучшие результаты, чем представительная помпезность. Примером этого могут быть первомайские плакаты последних лет: „элементарная“ композиция Фангора и Томашевского с большим золотым солнцем посередине, соединяющая в себе простоту рисунка ребенка с лапидарностью монументального замысла, относится к самым выразительным политическим плакатам. „Акварельно“ мягкий проект Шайбо красочность весеннего праздника проектирует на далекую космическую перспективу земного шара.

На 22 июля 1960 г. Томашевски приготовил необыкновенный плакат. На большом белом фоне цветное пятно обрисовывает силуэт головы орла и его распросертых крыльев. Ничего больше. Остальная часть птицы, как бы охватывающая весь плакат, дорисовывается воображением зрителя, с этим воображаемым подобием орла перекрещивается брошенная наискось ветка. Этот плакат, по моему мнению, является триумфом польской прикладной графики в особенном значении этого слова, так как его композиция вытекает из предпосылки, что зритель научился соавторски смотреть на плакат и что многолетнее знакомство с творчеством польских графиков воспитало в нем умение тонкого творческого восприятия. Эта эстетическо-воспитательная миссия, которую наряду с пропагандистской миссией прежде всего выполняют широко известные политические плакаты, является одним из самых ценных достижений художников, чьи произведения собраны на настоящей выставке. Благодаря им буквально каждый человек в Польше в повседневном быту соприкасается с изобразительным искусством: в городках, на вокзале, перед сельским кинотеатром, в артистическом клубе, в вестибюле театра, на трамвайной остановке. Даже те, которые никогда не были на художественной выставке, посредством плаката могут научиться понимать хорошо составленную композицию и экспрессивный или лирический язык красок.

Польский плакат в течение 15 лет своего послевоенного развития дал сотни выдающихся произведений, некоторые из них получили международное признание. Он всегда являлся и является самым основным и повседневным, но не всегда дооцениваемым фактором эстетического воспитания.

Ян Бялостоцки

CYCLE D'EXPOSITIONS ARTISTIQUES „XVème ANNIVERSAIRE DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE DE POLOGNE”

L’AFFICHE

La présente exposition fait partie du cycle destiné à présenter l’activité polonaise dans les arts plastiques. Ces expositions sont organisées à l’occasion du quinzième anniversaire du renouvellement de l’Etat polonais après la dernière guerre. Les organisateurs de l’exposition de l’affiche ont estimé qu’il était nécessaire de compléter l’oeuvre d’aujourd’hui par des oeuvres plus anciennes, afin d’illustrer en même temps la ligne de développement de l’affiche polonaise.

L’exposition constitue donc une riche et intéressante revue des réalisations de l’après-guerre dans le domaine de l’affiche polonaise. Il ne faut cependant en aucun cas la considérer comme une tentative d’englober retrospectivement l’histoire entière de l’affiche dans la Pologne d’après-guerre. Le visiteur ne trouvera pas ici les premières affiches de cinéma de Tomaszewski, célèbre aujourd’hui, ni les premières oeuvres de Lenica. Une étude attentive de l’exposition permettra évidemment de découvrir certaines étapes de l’évolution, même si elles ne sont pas représentées par des oeuvres qui eurent une importance capitale, mais par des travaux créés sous l’influence des affiches, à l’époque, les plus décisives. Les points de départ de l’affiche d’après-guerre sont à reconnaître dans les oeuvres de Gronowski, Trepkowski, Lipiński, Karolak. Nous retrouvons la présence de la forte individualité de Tomaszewski par ses échos dans l’activité des jeunes affichistes. Le langage de Trepkowski, basé sur des associations d’idées surréalistes et le style de Tomaszewski exubérant, multicolore, évoquant au début l’art graphique d’avant-guerre, ont dominé dans l’affiche polonaise depuis 1945. Au cours des dernières dix années apparurent peu à peu de nouvelles individualités, dont l’apport était plus ou moins original, contribuant à une différenciation et un élargissement croissants des principes esthétiques, des associations formelles et des moyens graphiques appliqués.

Le style exubérant, riche et coloré constitué vers 1950 est devenu depuis le langage quotidien de nombreux artistes, tandis que d’autres, l’abandonnant, cherchaient des solutions plus concises, plus laconiques, plus expressives que pittoresques, plus abstraites que baroques.

La tradition de l’art de Trepkowski a été cultivée par certains artistes, tel Jodłowski (par exemple son affiche de 1954 — la médaille et la truie) et on peut en découvrir un écho dans l’affiche dynamique de Waszewski (la faucille et le spoutnik — 1959). Cependant Tomaszewski, Lenica, Fangor, W. Zamecznik étaient à la recherche des voies tout à fait différentes: la lettre, en tant que moyen artistique, succinct et expressif (Tomaszewski: „Moore” et „Pagowska”), la photographie souvent „abstraite” (W. Zamecznik), la forme indéfinie de la matière picturale, ne représentant pas de formes réelles, ironique allusion au style historique (Mroszczak: „Aida”, Lenica et ses pastiches à la XIXe siècle) — ces moyens, pas toujours nouveaux, mais toujours traités d’une nouvelle façon ont facilité la formation de larges perspectives de l’affiche contemporaine. Les possibilités de la réalisation technique ont permis la saturation parfois exceptionnelle de la composition de couleur et de facture; d’autres fois — au contraire, il paraît qu’elles incitaient à un ascétisme à outrance des moyens techniques comme dans la „Roi Oedipe” de Tomaszewski ou dans les affiches de Starowiejski.

Depuis l’affiche basée sur les réalisations du cubisme, de l’art abstrait géométrique et du surréalisme, le chemin menait à l’art graphique exploitant les réalisations de l’art abstrait expressif. Mais après une période de „papier déchiré”, apparurent de nouveau des tendances à des compositions plus rigoureuses, à un ordre plus sévère, à une structure logique (affiche du pavillon polonais à Turin — 1961). Le rôle des simples lettres typographiques augmentait (W. Zamecznik), s’opposant parfois la vivacité et la tendre subtilité de la matière et de la couleur (Szaybo).

L’affiche d’aujourd’hui est pleine d’aspirations, d’essais, de tendances. Chacune des remarques faites ci-dessus n’est certainement vraie qu’en partie.

L’ensemble de l’affiche polonaise contemporaine se compose de beaucoup d’individualités aux particularités de plus en plus apparentes. Nous avons à faire à une multitude de styles personnels. Les travaux de Cieślewicz, Pałka, Kaja, Swierzy — pour ne nommer que quelques-uns des artistes encore

non-mentionnés — sont aujourd'hui couramment connus, à côté des oeuvres de dessinateurs formés depuis plus longtemps. De nouvelles forces affluent sans cesse. Dans l'exposition présente des noms, il n'y a pas si longtemps encore inconnus, jouent un rôle artistique très important.

Les fonctions et les tâches de l'affiche polonaise contemporaine se rapportent en gros à cinq groupes dont trois dominent nettement par leur importance quantitative. Il s'agit des domaines: 1) politique, 2) du théâtre et du cinéma, 3) de divers événements culturels, 4) des affiches de tourisme et 5) propageant la protection du travail.

Ce sont les sujets de la culture qui viennent en tête par leur quantité: festivals, conférences, congrès, concours, concerts, théâtre et, avant tout, le cinéma qui en Pologne, plus que dans tout autre pays au monde, est devenu le mécène de l'affiche et aux commandes duquel nous devons de nombreuses excellentes oeuvres.

Les sujets politiques posent aux affichistes un problème entièrement différent. Ici les mots d'ordre, les symboles, les signes et les associations d'idées sont généralement connus. Leur choix est limité par de nombreuses raisons — par le répertoire des emblèmes nationaux et par la lisibilité des associations d'idées qui doivent être compréhensibles partout — dans la capitale, dans les petites villes, en province et à la campagne. Chaque année nous rapporte tout un cycle de fêtes et d'anniversaires, qui sont l'occasion de nombreuses commandes en affiches: le Mai, le 22 Juillet qui est la fête nationale, l'anniversaire de la libération de Varsovie, l'anniversaire de la Révolution d'Octobre. Il est vrai que les événements politiques et l'évolution des formes de la vie, l'essor de la technique amènent de nouveaux symboles: le répertoire des symboles du socialisme s'est vu enrichi par les éléments liés aux exploits astronautiques — symboles de corps célestes, d'espace sidéral, d'engins cosmiques, de satellites et de fusées. Les silhouettes d'hébéne des Africains sont souvent liées au signe de la colombe connu depuis longtemps. Mais malgré tout, ce cercle de symboles, même légèrement élargi, reste toujours limité dans le domaine de l'affiche politique. C'est pourquoi les solutions, toujours nouvelles, qu'on nous présente pendant les journées

qui précèdent une fête annuelle, sont très intéressantes. La force de l'affiche polonaise consiste justement en sa faculté de „recommencer”. Spécialement dans les oeuvres de ses représentants les plus éminents, l'affiche polonaise ne connaît point de solutions ni de recettes rabachées. Le problème est traité à chaque fois autrement, on le reprend et on l'attaque de nouveau.

La simplicité et la modestie, le style personnel et intime donnent, dans l'affiche politique, des résultats bien plus excellents que le genre pompeux. Pour le 22 Juillet 1960, Tomaszewski a préparé une affiche étonnante. Sur un grand fond blanc, une tache de couleur découpe la silhouette de la tête de l'aigle et de ses ailes dressées. Rien de plus. Le reste de l'oiseau semble accaparer toute l'affiche, il est reconstruit par l'imagination de celui qui la regarde — une branche placée de travers vient croiser la silhouette imaginaire. Cette affiche est le triomphe de l'art graphique polonais, et cela dans un sens particulier. Cette composition s'appuie sur le principe que le spectateur saura regarder l'affiche en la recréant, que le long commerce avec les oeuvres des affichistes polonais lui a inculqué la faculté de la contemplation active, sensible, créatrice. Cette mission esthétique et éducatrice que remplissent — en plus de leur mission de propagande — surtout les affiches politiques les plus répandues, est l'un des plus grands succès des artistes dont les oeuvres sont présentées à cette exposition. Grâce à eux, chaque homme en Pologne rencontre dans sa vie de tous les jours l'art plastique: dans la petite ville, à la gare, devant le cinéma de campagne, aux arrêts de tramways, dans le hall du théâtre, au club d'artistes.

L'affiche polonaise, durant les quinze années de son essor d'après-guerre, a créé de grandes oeuvres qui remportèrent souvent des succès à l'étranger. Mais elle constituait en même temps et constitue toujours l'élément certainement le plus actif le plus universel, mais parfois méconnu est mésestimé, de l'éducation esthétique.

Jan Białostocki

(L'abrégé de la préface du catalogue)

CYCLE D'EXPOSITIONS ARTISTIQUES „XVème ANNIVERSAIRE DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE DE POLOGNE”

L’AFFICHE

La présente exposition fait partie du cycle destiné à présenter l’activité polonaise dans les arts plastiques. Ces expositions sont organisées à l’occasion du quinzième anniversaire du renouvellement de l’Etat polonais après la dernière guerre. Les organisateurs de l’exposition de l’affiche ont estimé qu’il était nécessaire de compléter l’oeuvre d’aujourd’hui par des oeuvres plus anciennes, afin d’illustrer en même temps la ligne de développement de l’affiche polonaise.

L’exposition constitue donc une riche et intéressante revue des réalisations de l’après-guerre dans le domaine de l’affiche polonaise. Il ne faut cependant en aucun cas la considérer comme une tentative d’englober retrospectivement l’histoire entière de l’affiche dans la Pologne d’après-guerre. Le visiteur ne trouvera pas ici les premières affiches de cinéma de Tomaszewski, célèbre aujourd’hui, ni les premières oeuvres de Lenica. Une étude attentive de l’exposition permettra évidemment de découvrir certaines étapes de l’évolution, même si elles ne sont pas représentées par des oeuvres qui eurent une importance capitale, mais par des travaux créés sous l’influence des affiches, à l’époque, les plus décisives. Les points de départ de l’affiche d’après-guerre sont à reconnaître dans les oeuvres de Gronowski, Trepkowski, Lipiński, Karolak. Nous retrouvons la présence de la forte individualité de Tomaszewski par ses échos dans l’activité des jeunes affichistes. Le langage de Trepkowski, basé sur des associations d’idées surréalistes et le style de Tomaszewski exubérant, multicolore, évoquant au début l’art graphique d’avant-guerre, ont dominé dans l’affiche polonaise depuis 1945. Au cours des dernières dix années apparurent peu à peu de nouvelles individualités, dont l’apport était plus ou moins original, contribuant à une différenciation et un élargissement croissants des principes esthétiques, des associations formelles et des moyens graphiques appliqués.

Le style exubérant, riche et coloré constitué vers 1950 est devenu depuis le langage quotidien de nombreux artistes, tandis que d’autres, l’abandonnant, cherchaient des solutions plus concises, plus laconiques, plus expressives que pittoresques, plus abstraites que baroques.

La tradition de l’art de Trepkowski a été cultivée par certains artistes, tel Jodłowski (par exemple son affiche de 1954 — la médaille et la trueller) et on peut en découvrir un écho dans l’affiche dynamique de Waszewski (la faucille et le sputnik — 1959). Cependant Tomaszewski, Lenica, Fangor, W. Zamecznik étaient à la recherche des voies tout à fait différentes: la lettre, en tant que moyen artistique, succinct et expressif (Tomaszewski: „Moore” et „Pałowska”), la photographie souvent „abstraite” (W. Zamecznik), la forme indéfinie de la matière picturale, ne représentant pas de formes réelles, ironique allusion au style historique (Mrosczak: „Aida”, Lenica et ses pastiches à la XIXe siècle) — ces moyens, pas toujours nouveaux, mais toujours traités d’une nouvelle façon ont facilité la formation de larges perspectives de l’affiche contemporaine. Les possibilités de la réalisation technique ont permis la saturation parfois exceptionnelle de la composition de couleur et de facture; d’autres fois — au contraire, il paraît qu’elles incitaient à un ascétisme à outrance des moyens techniques comme dans la „Roi Oedipe” de Tomaszewski ou dans les affiches de Starowieyski.

Depuis l’affiche basée sur les réalisations du cubisme, de l’art abstrait géométrique et du surréalisme, le chemin menait à l’art graphique exploitant les réalisations de l’art abstrait expressif. Mais après une période de „papier déchiré”, apparurent de nouveau des tendances à des compositions plus rigoureuses, à un ordre plus sévère, à une structure logique (affiche du pavillon polonais à Turin — 1961). Le rôle des simples lettres typographiques augmentait (W. Zamecznik), s’opposant parfois la vivacité et la tendre subtilité de la matière et de la couleur (Szaybo).

L’affiche d’aujourd’hui est pleine d’aspirations, d’essais, de tendances. Chacune des remarques faites ci-dessus n’est certainement vraie qu’en partie.

L’ensemble de l’affiche polonaise contemporaine se compose de beaucoup d’individualités aux particularités de plus en plus apparentes. Nous avons à faire à une multitude de styles personnels. Les travaux de Cieśliewicz, Pałka, Kaja, Swierzy — pour ne nommer que quelques-uns des artistes encore

non-mentionnés — sont aujourd'hui couramment connus, à côté des oeuvres de dessinateurs formés depuis plus longtemps. De nouvelles forces affluent sans cesse. Dans l'exposition présente des noms, il n'y a pas si longtemps encore inconnus, jouent un rôle artistique très important.

Les fonctions et les tâches de l'affiche polonaise contemporaine se rapportent en gros à cinq groupes dont trois dominent nettement par leur importance quantitative. Il s'agit des domaines: 1) politique, 2) du théâtre et du cinéma, 3) de divers événements culturels, 4) des affiches de tourisme et 5) propageant la protection du travail.

Ce sont les sujets de la culture qui viennent en tête par leur quantité: festivals, conférences, congrès, concours, concerts, théâtre et, avant tout, le cinéma qui en Pologne, plus que dans tout autre pays au monde, est devenu le mécène de l'affiche et aux commandes duquel nous devons de nombreuses excellentes oeuvres.

Les sujets politiques posent aux affichistes un problème entièrement différent. Ici les mots d'ordre, les symboles, les signes et les associations d'idées sont généralement connus. Leur choix est limité par de nombreuses raisons — par le répertoire des emblèmes nationaux et par la lisibilité des associations d'idées qui doivent être compréhensibles partout — dans la capitale, dans les petites villes, en province et à la campagne. Chaque année nous rapporte tout un cycle de fêtes et d'anniversaires, qui sont l'occasion de nombreuses commandes en affiches: le Mai, le 22 Juillet qui est la fête nationale, l'anniversaire de la libération de Varsovie, l'anniversaire de la Révolution d'Octobre. Il est vrai que les événements politiques et l'évolution des formes de la vie, l'essor de la technique amènent de nouveaux symboles: le répertoire des symboles du socialisme s'est vu enrichi par les éléments liés aux exploits astronautiques — symboles de corps célestes, d'espace sidéral, d'engins cosmiques, de satellites et de fusées. Les silhouettes d'hébéne des Africains sont souvent liées au signe de la colombe connu depuis longtemps. Mais malgré tout, ce cercle de symboles, même légèrement élargi, reste toujours limité dans le domaine de l'affiche politique. C'est pourquoi les solutions, toujours nouvelles, qu'on nous présente pendant les journées

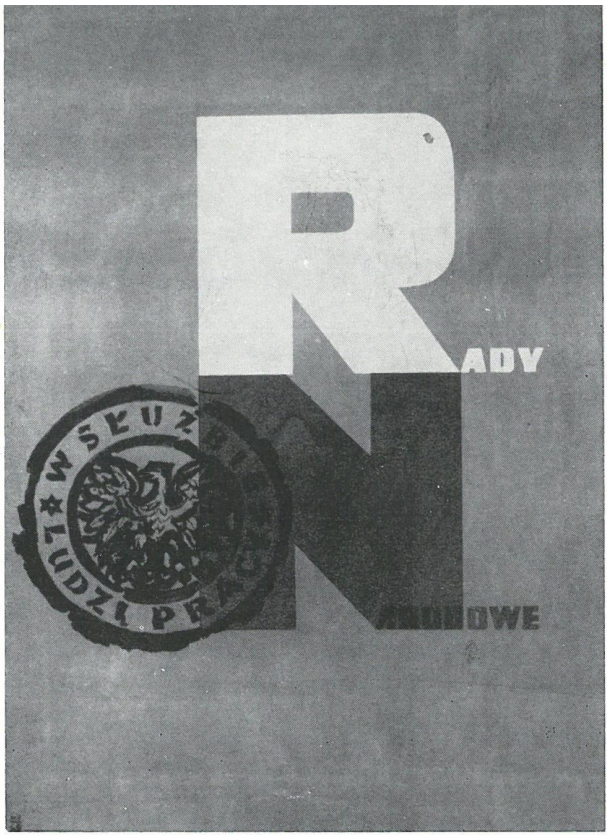
qui précèdent une fête annuelle, sont très intéressantes. La force de l'affiche polonaise consiste justement en sa faculté de „recommencer”. Spécialement dans les oeuvres de ses représentants les plus éminents, l'affiche polonaise ne connaît point de solutions ni de recettes rabachées. Le problème est traité à chaque fois autrement, on le reprend et on l'attaque de nouveau.

La simplicité et la modestie, le style personnel et intime donnent, dans l'affiche politique, des résultats bien plus excellents que le genre pompeux. Pour le 22 Juillet 1960, Tomaszewski a préparé une affiche étonnante. Sur un grand fond blanc, une tache de couleur découpe la silhouette de la tête de l'aigle et de ses ailes dressées. Rien de plus. Le reste de l'oiseau semble accaparer toute l'affiche, il est reconstruit par l'imagination de celui qui la regarde — une branche placée de travers vient croiser la silhouette imaginaire. Cette affiche est le triomphe de l'art graphique polonais, et cela dans un sens particulier. Cette composition s'appuie sur le principe que le spectateur saura regarder l'affiche en la recréant, que le long commerce avec les oeuvres des affichistes polonais lui a inculqué la faculté de la contemplation active, sensible, créatrice. Cette mission esthétique et éducatrice que remplissent — en plus de leur mission de propagande — surtout les affiches politiques les plus répandues, est l'un des plus grands succès des artistes dont les oeuvres sont présentées à cette exposition. Grâce à eux, chaque homme en Pologne rencontre dans sa vie de tous les jours l'art plastique: dans la petite ville, à la gare, devant le cinéma de campagne, aux arrêts de tramways, dans le hall du théâtre, au club d'artistes.

L'affiche polonaise, durant les quinze années de son essor d'après-guerre, a créé de grandes oeuvres qui remportèrent souvent des succès à l'étranger. Mais elle constituait en même temps et constitue toujours l'élément certainement le plus actif le plus universel, mais parfois méconnu est mésestimé, de l'éducation esthétique.

Jan Białostocki

(L'abrégé de la préface du catalogue)

Lenin w Polsce

wystawa

Muzeum Lenina

WYSTAWA W MUZEUM LENINA
Al. Swierdłowska 67, tel. 606-12, 658-89
Muzeum czynne codziennie w godz. od 10 do 18 z wyjątkiem poniedziałków i dni świątecznych. W weekendy i święta od godz. 10 do 16.
Wycieczki po ciekawych miejscach za kilka dni przed wyjazdem. Terminy.

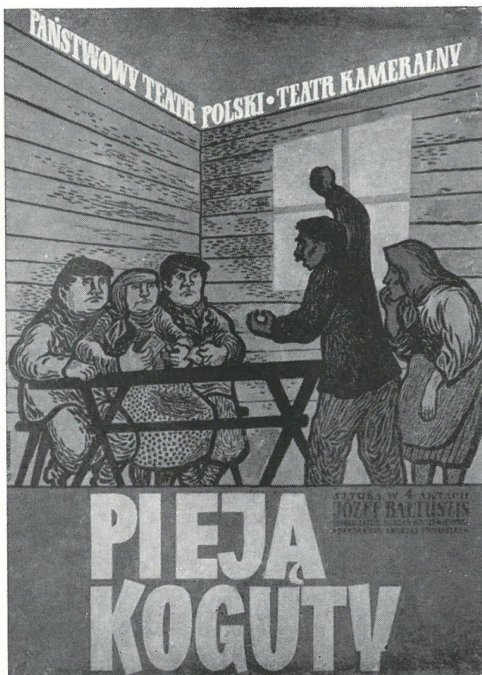

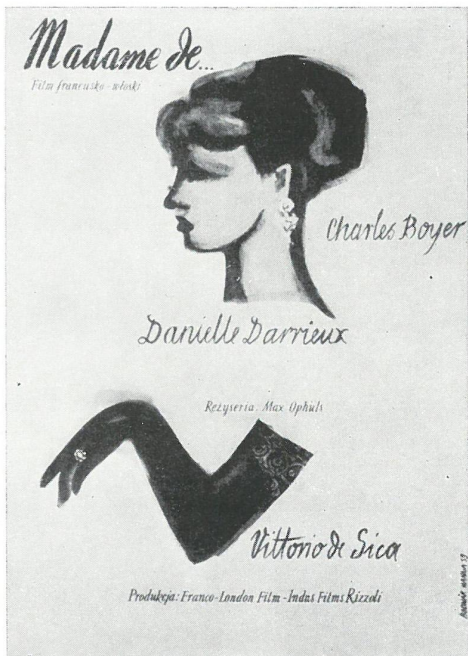

5

6

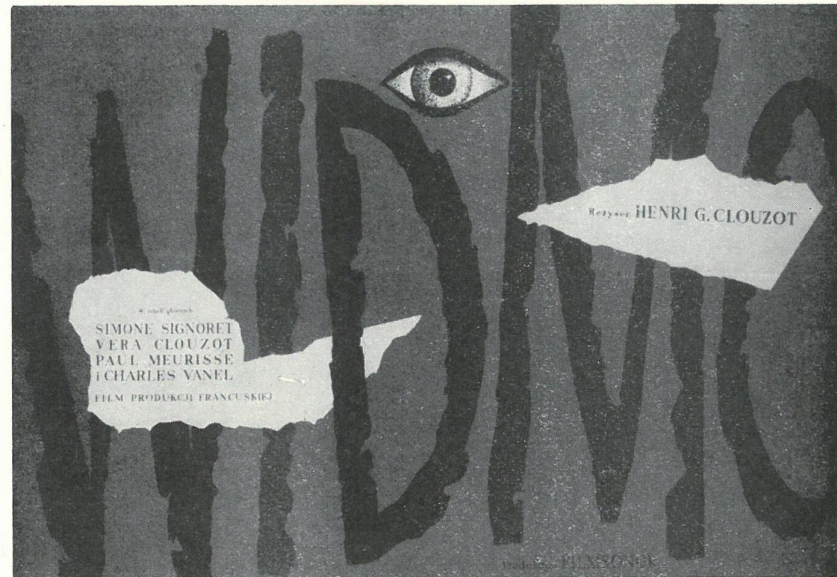

7

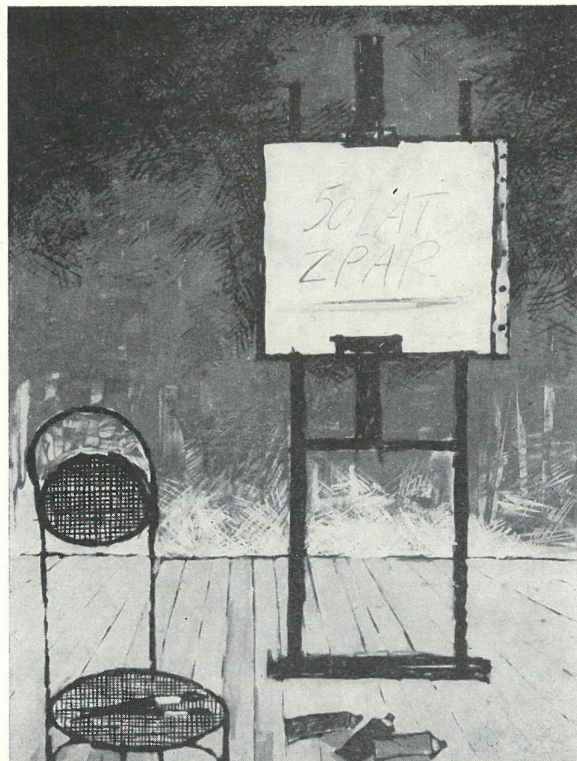

8

10

9

Czarownice z Salem

SIMONE SIGNORET

MYLENE DEMONGEOT

YVES MONIAND

REZYSERIA

RAYMOND ROUJEAU

FILM PRODUKCI FRANCUSKO-NIEMIECKI MNC

SOCIÉTÉ FRÉDÉRIC CHOPIN

XIV FESTIVAL À DESZAIKI-POLOGNE

14-16 VIII 1959

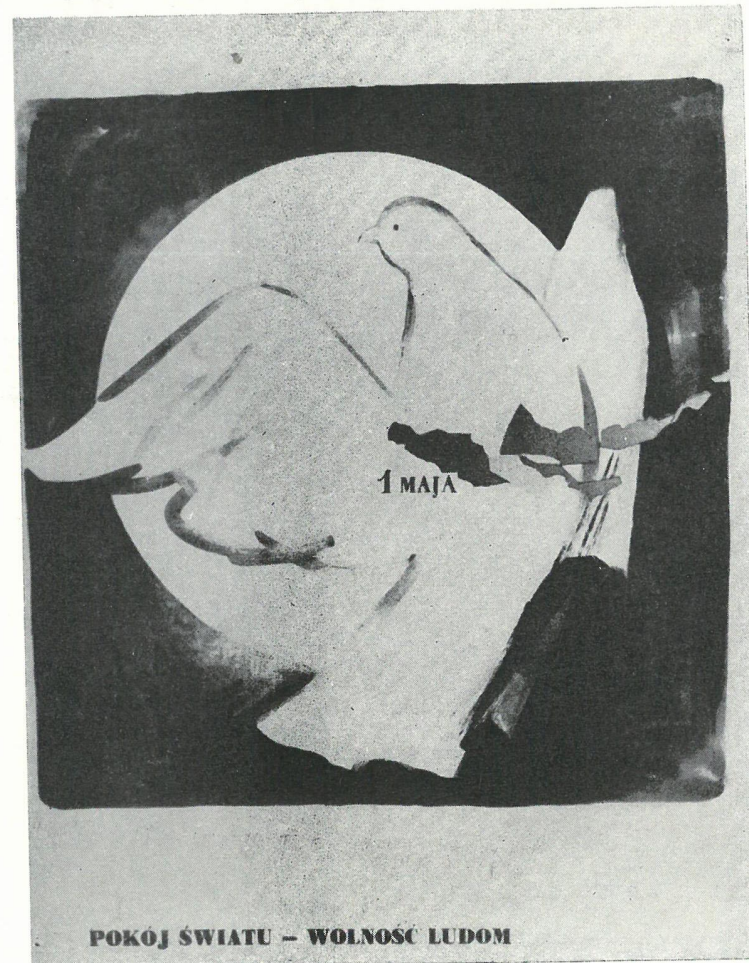
Chopin

W. GIESENZON

16

21

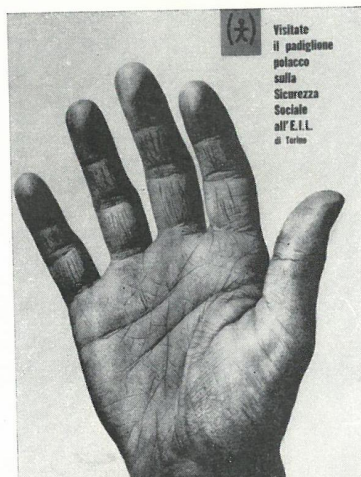

19

22

20

langer

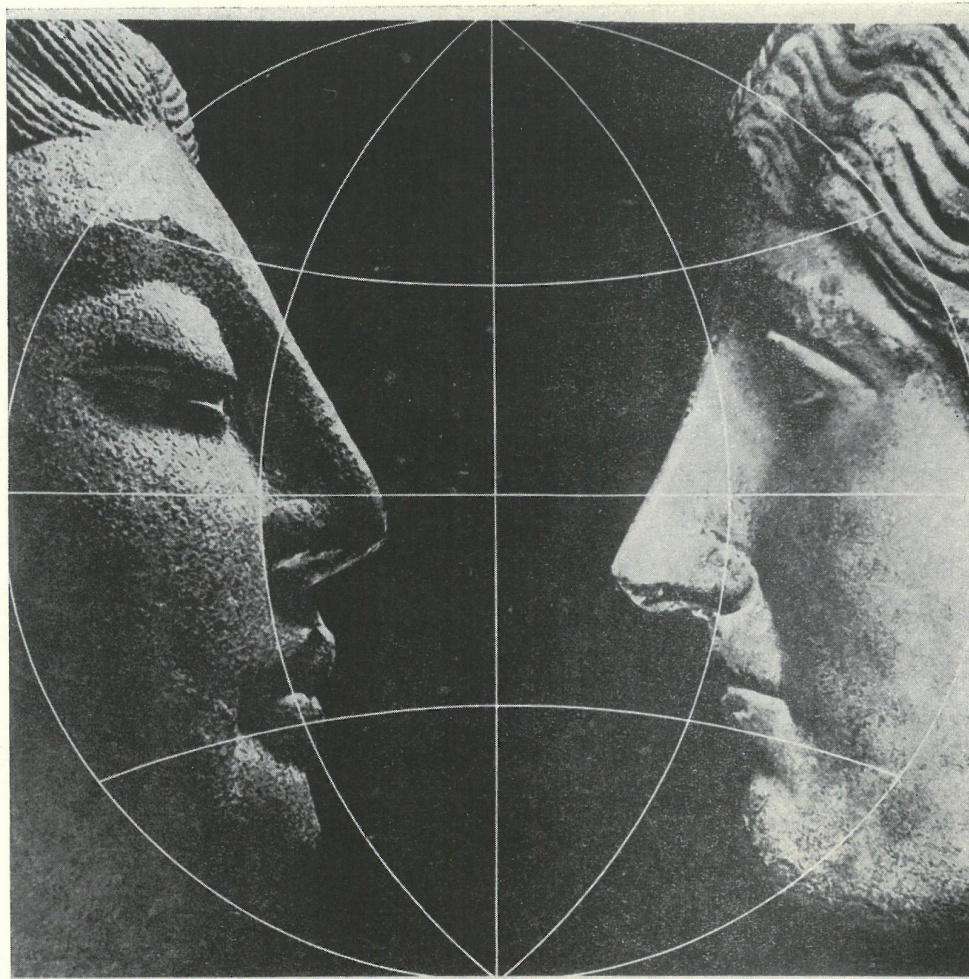

Eugeniusz Oniegin

BARWNY FILM RADIOTELEWIZYJNY W OPRACOWANIU WYKONAWCZYM WYDZIAŁU TELEWIZYJNYM WARSZAWY
REŻYSERIA: R. TICHOMIROV W ROLACH GŁÓWNYCH: A. SZENGEŁAJA S. NIEMOŁAJEWA W. MIEDWIEDIEW
PRODUKCJA: LENFILM

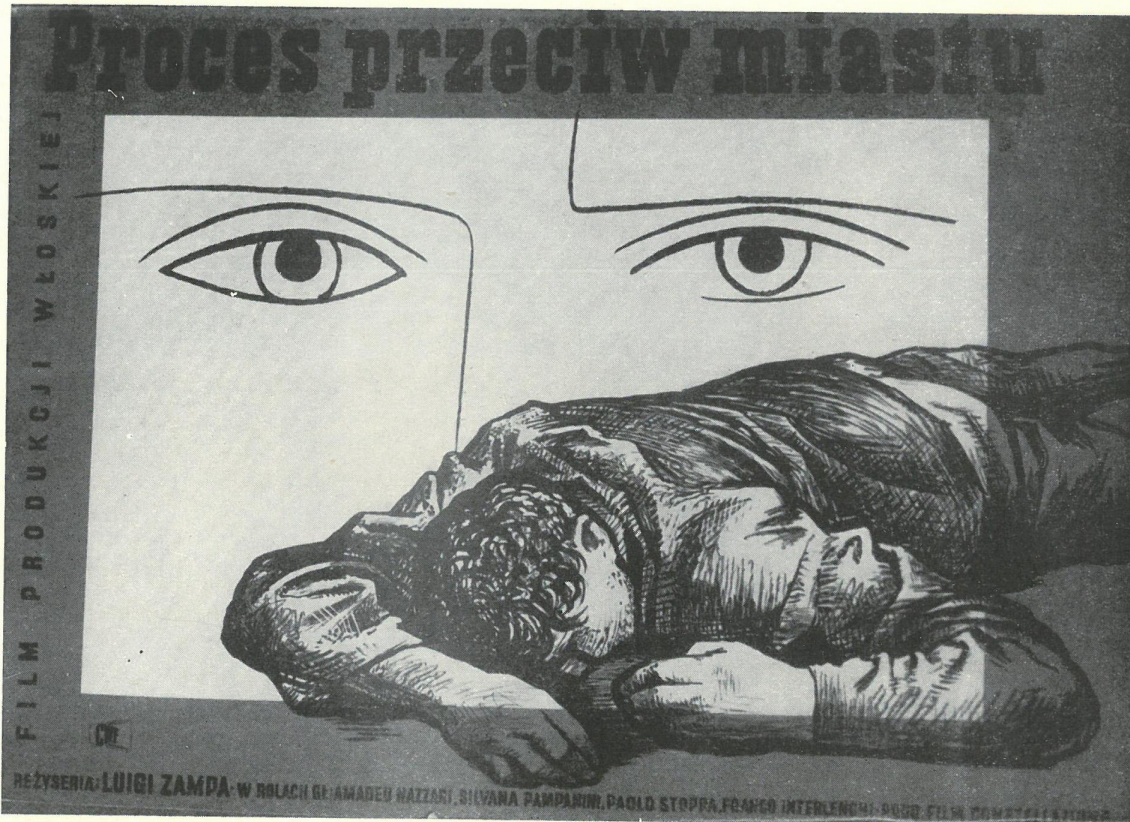

TYDZIEŃ ZBLIŻENIA KULTURALNEGO Z KRAJAMI WSCHODU

Warszawa 23 - 30 października 1958 R.

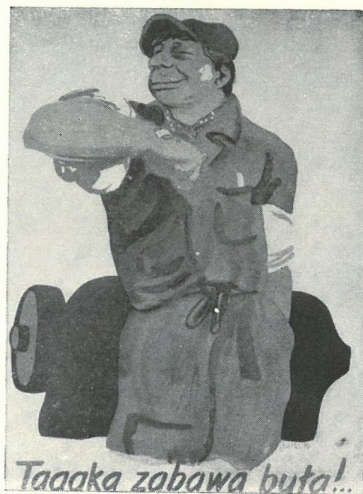

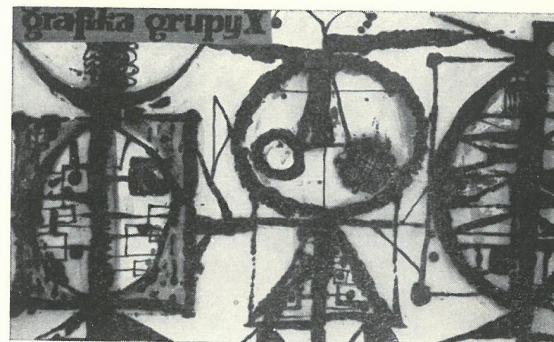
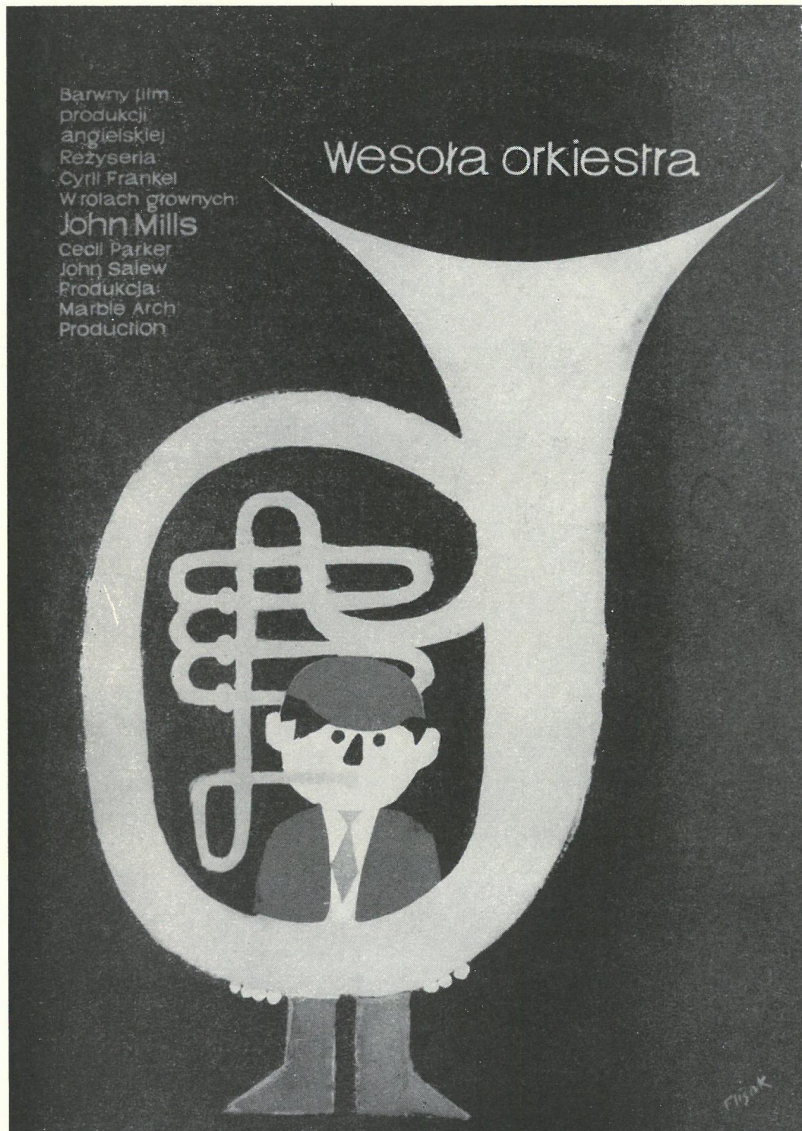

23

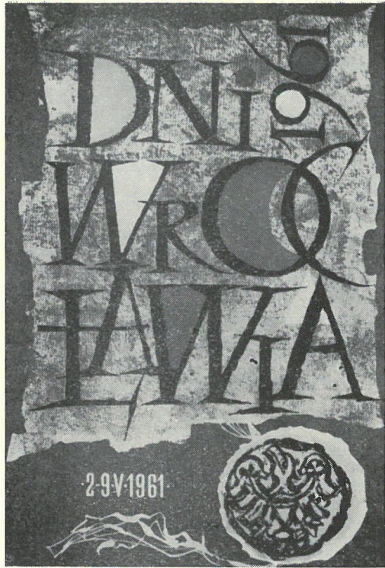
24

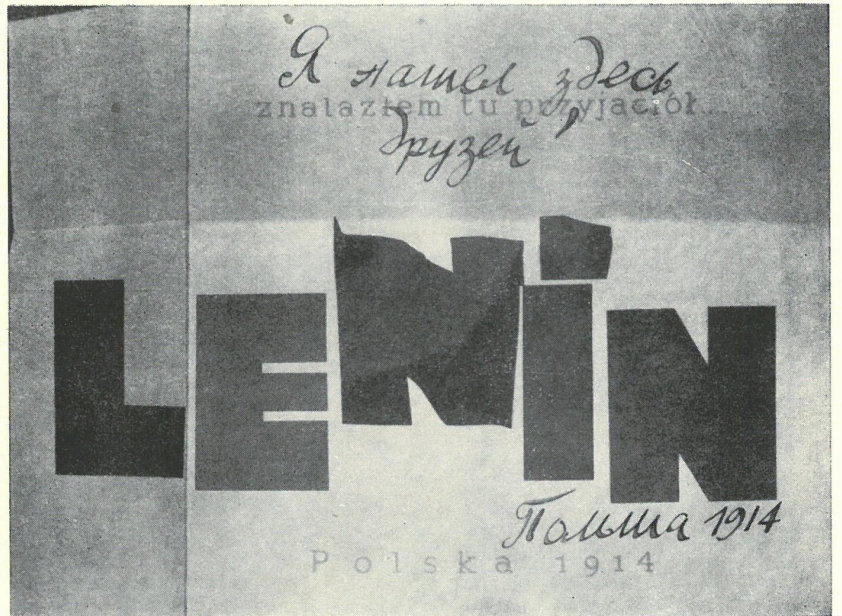

26

29

28

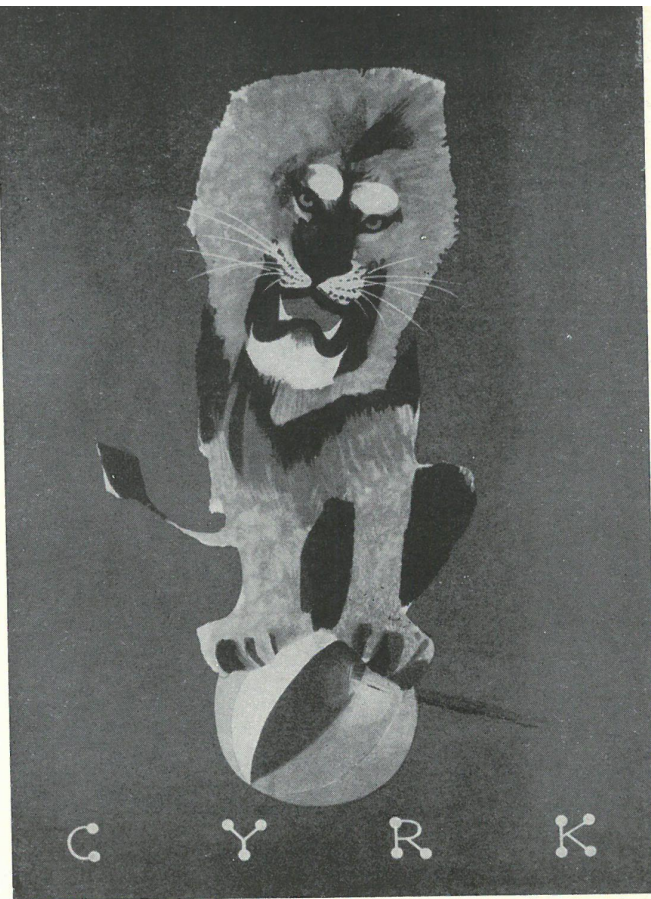

20-27
XI
1960

katowice
5 ogólnopolski konkurs śpiewaczy

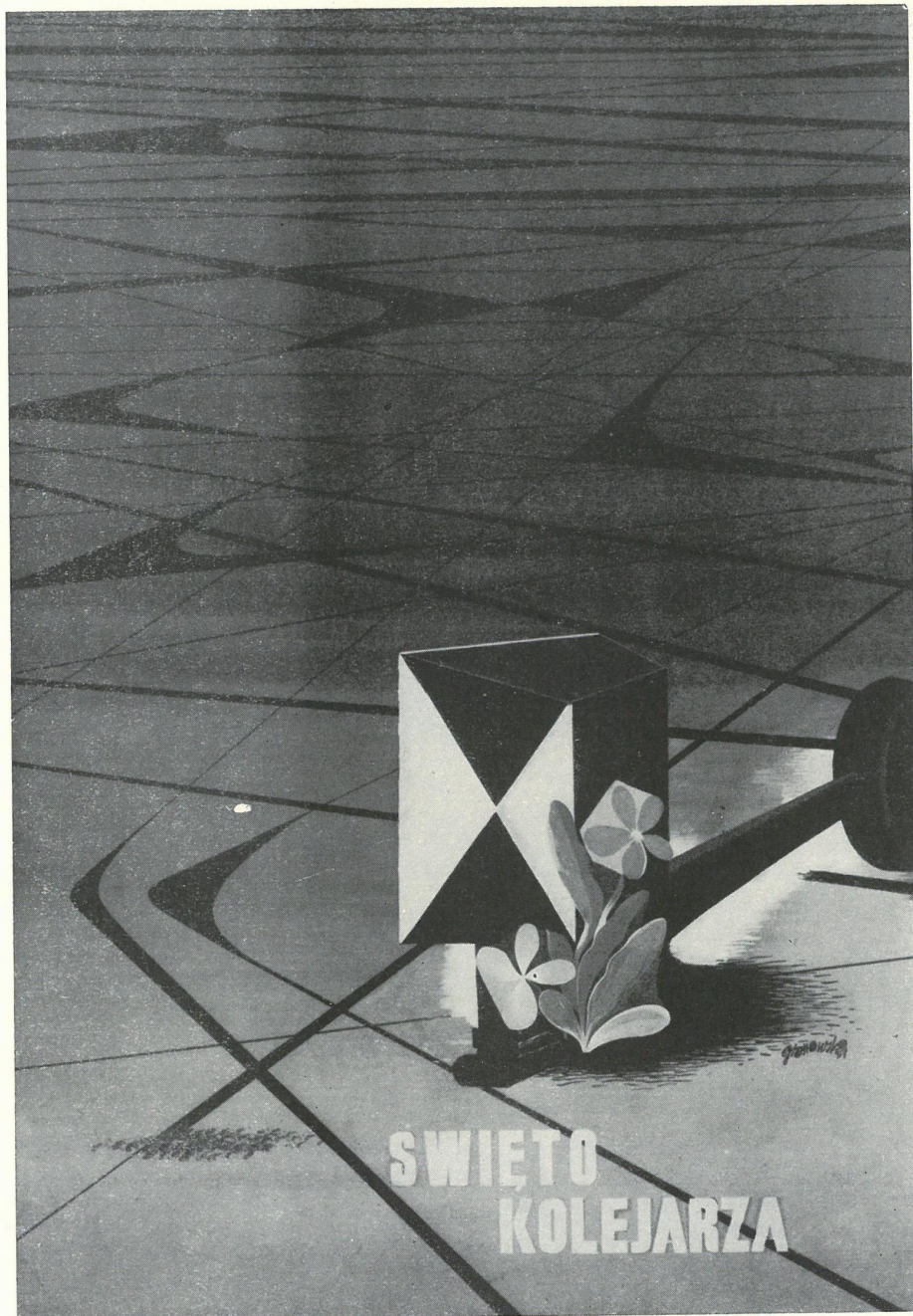

31

32

SWIĘTO
KOLEJARZA

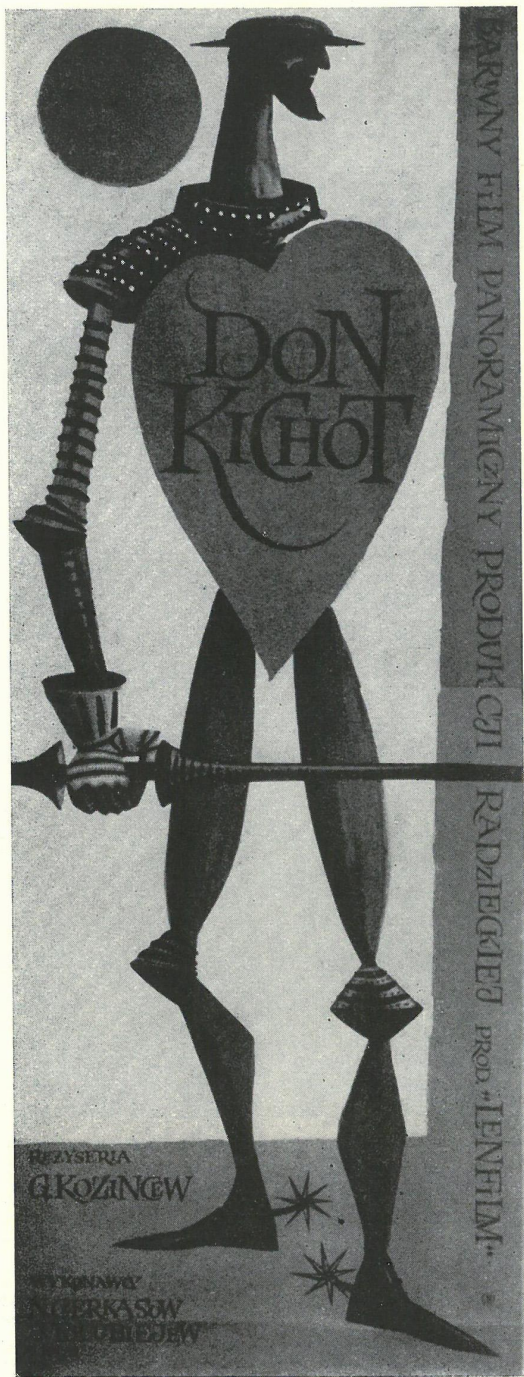

I POLSKI
KONGRES
POKOJU
1950

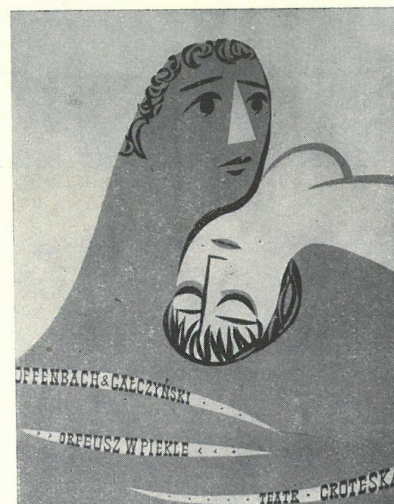
WARSZAWA 1-3 WRZEŚNIA

35

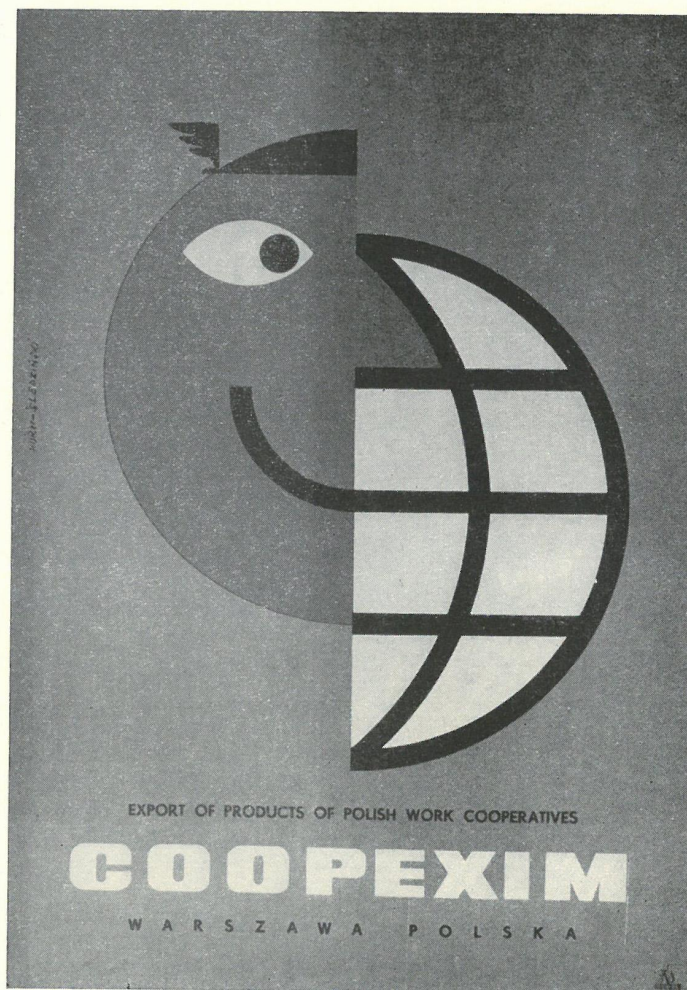
37

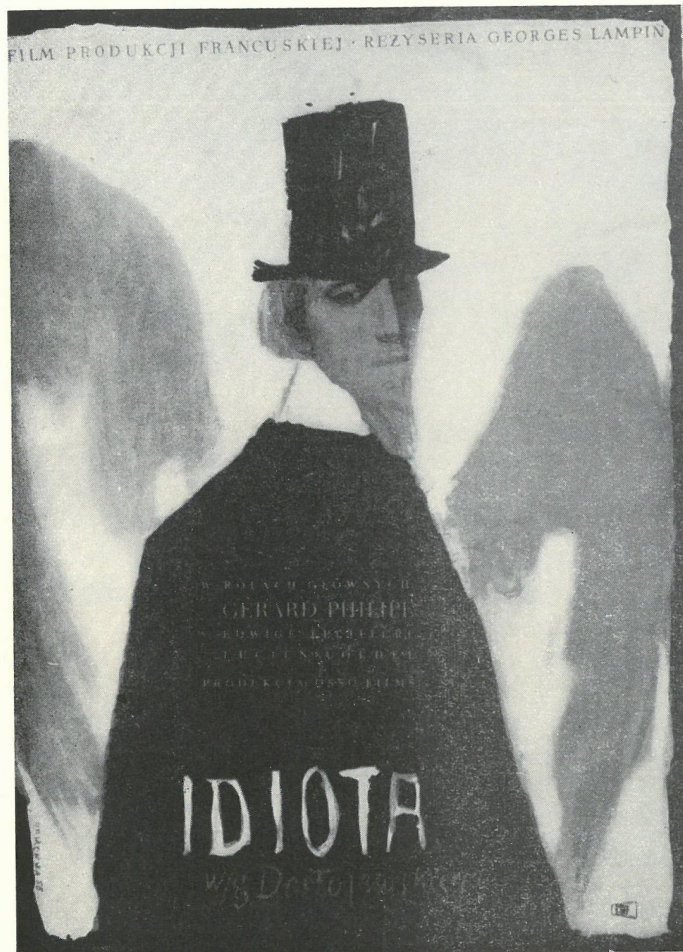

36

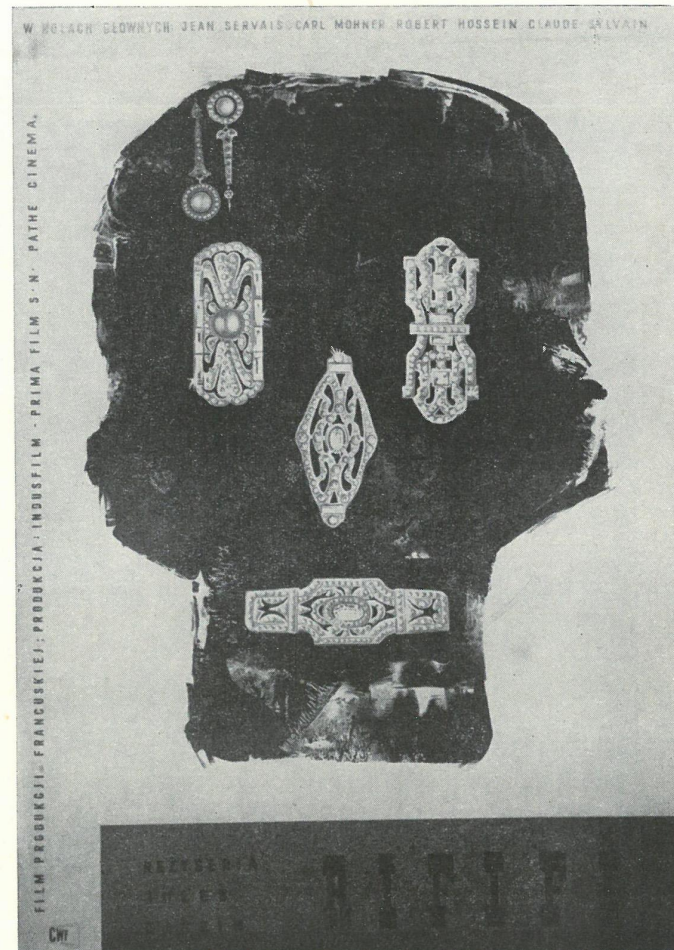

38

39

40

42

43

1000 LECIE PANSTWA POLSKIEGO

wielki
festiwal
muzyki
pieśni
i tańca
1960-1961

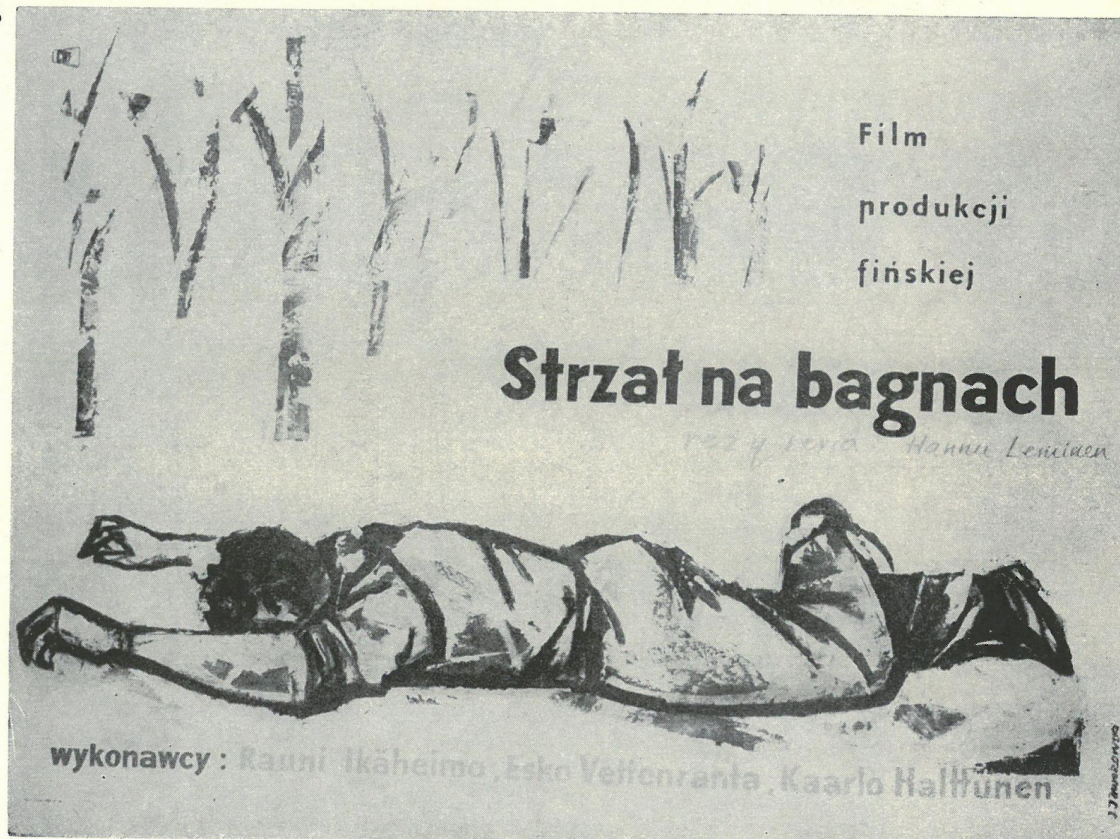

Informacji udzielają domy kultury i kluby

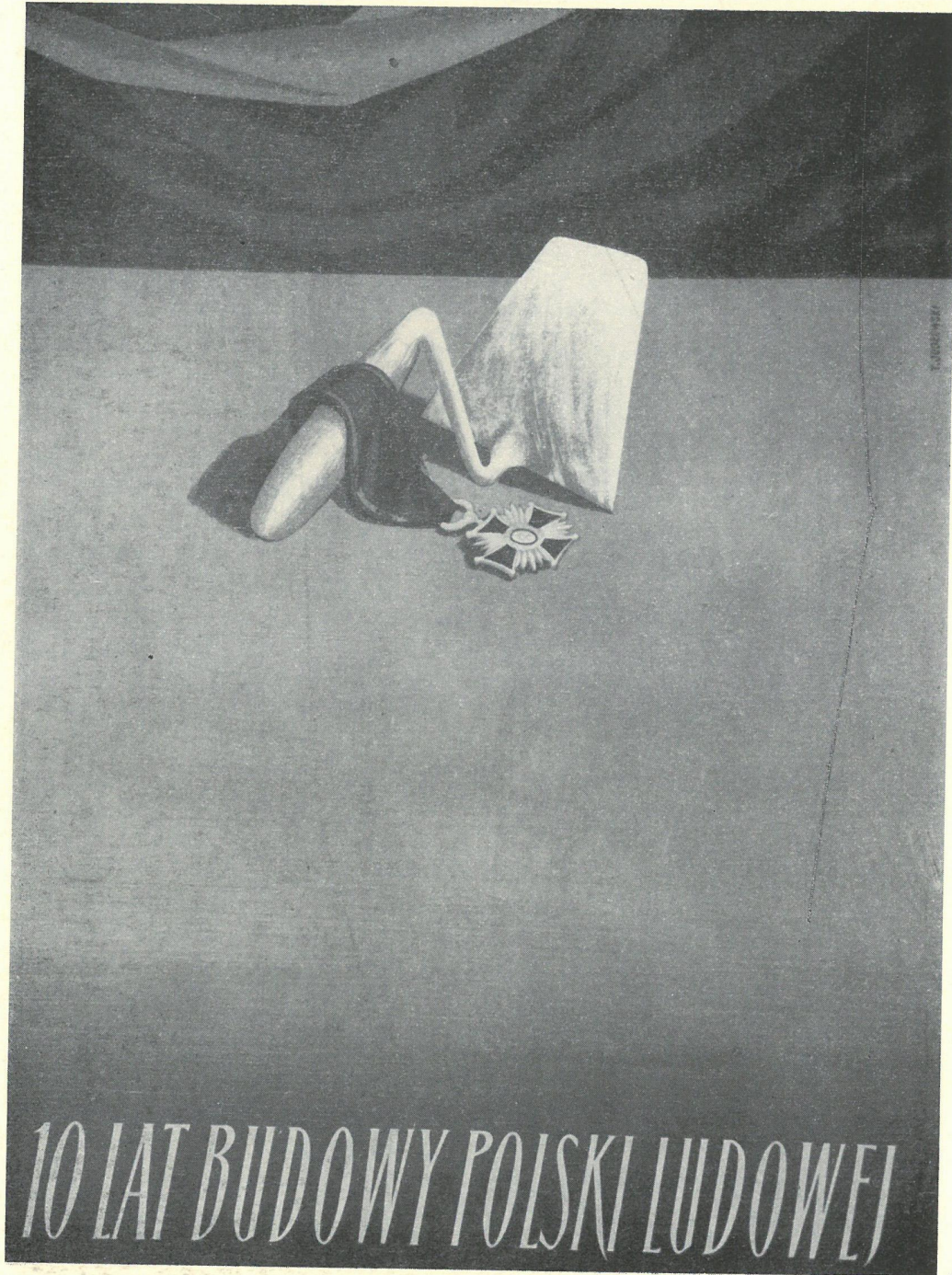

46

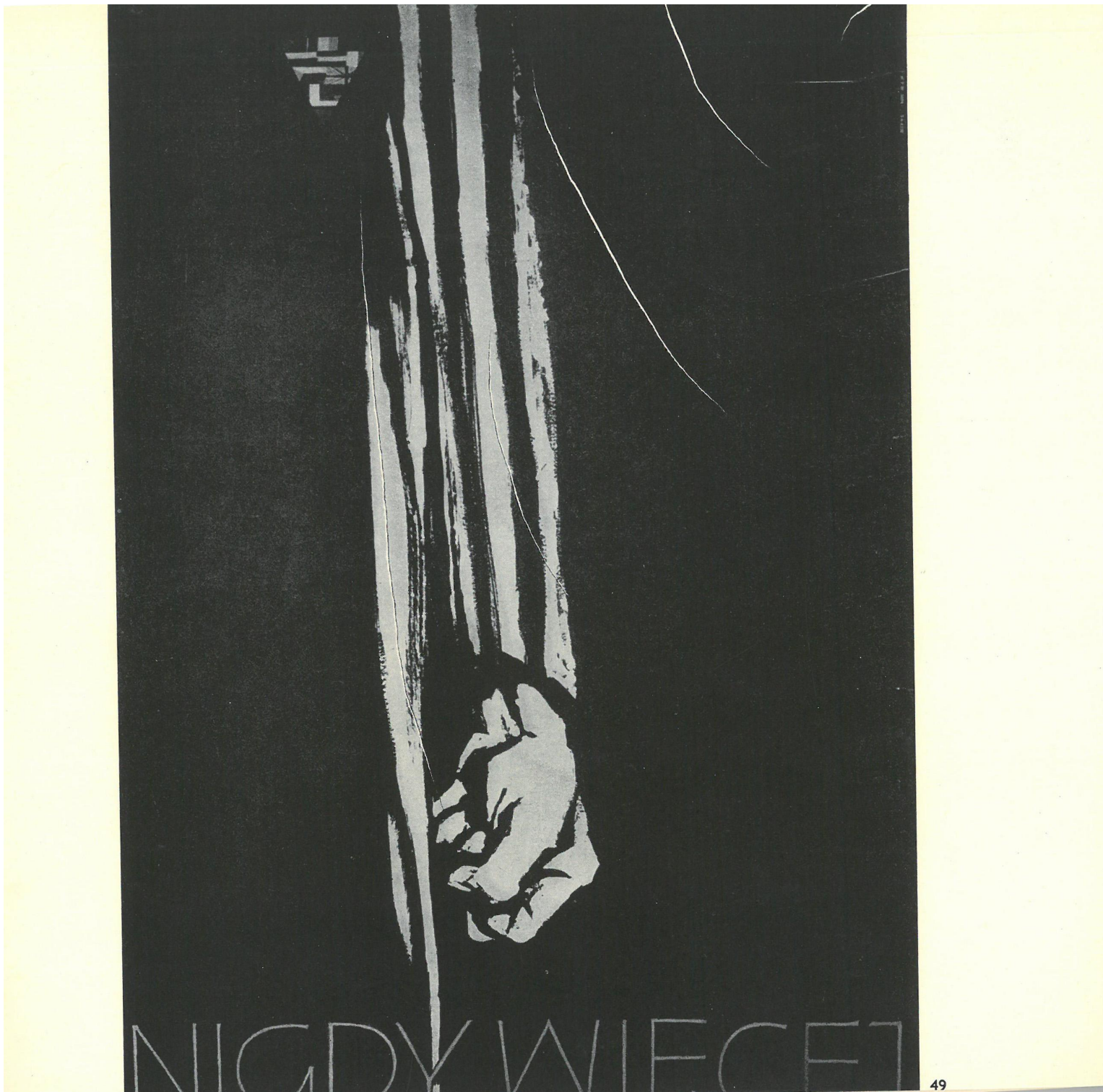

10 LAT BUDOWY POLSKI LUDOWEJ

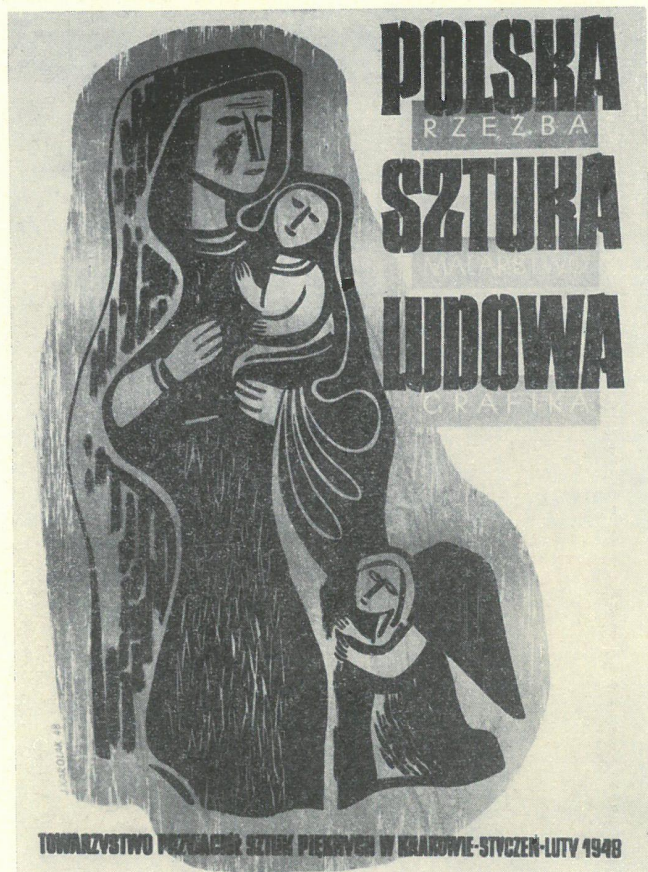
NIGDY WIECIE

50

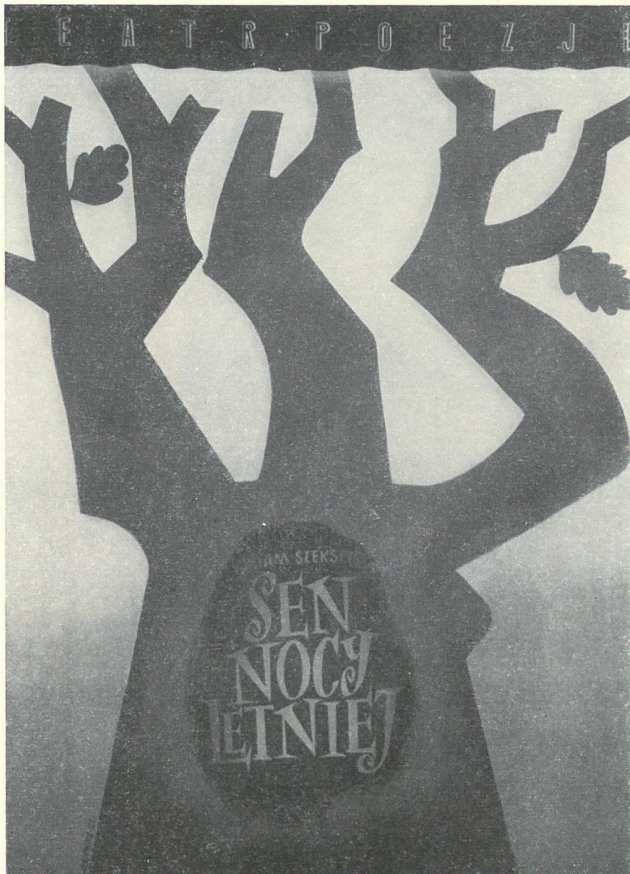

51

54

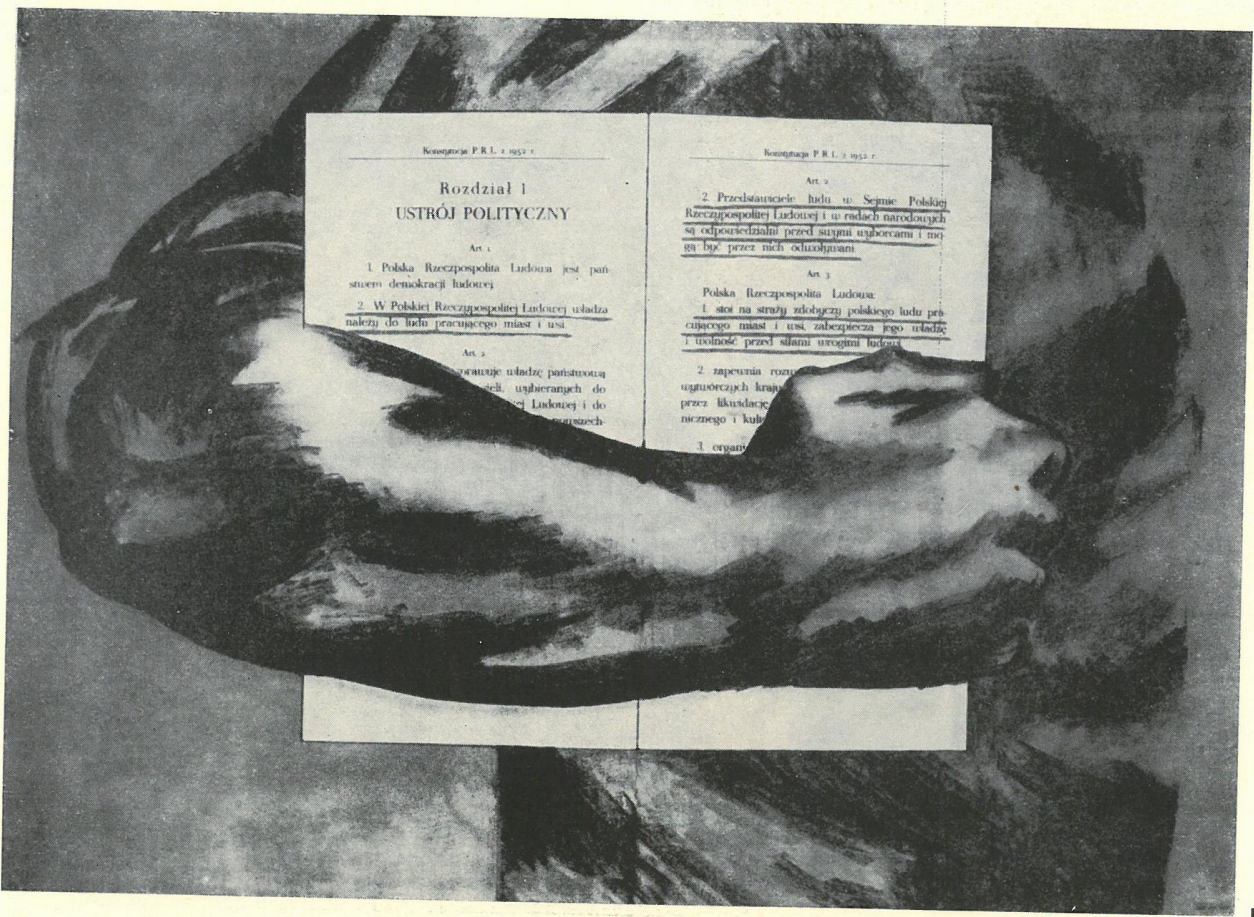

55

56

Konstytucja P.R.L. z 1952 r.

Rozdział I USTRÓJ POLITYCZNY

Art. 1

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem demokracji ludowej.

2. W Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.

Art. 2

1. Władzę państwową wykonują organy państwa, wybierane do władzy przez ludność Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej i do władzy w jednostkach państwa przez ludność w tych jednostkach.

Konstytucja P.R.L. z 1952 r.

Art. 2

2. Przedstawiciele ludu w Sejmie Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej i w radach narodowych są odpowiedzialni przed sądami wyborczymi i mogą być przez nich odwołani.

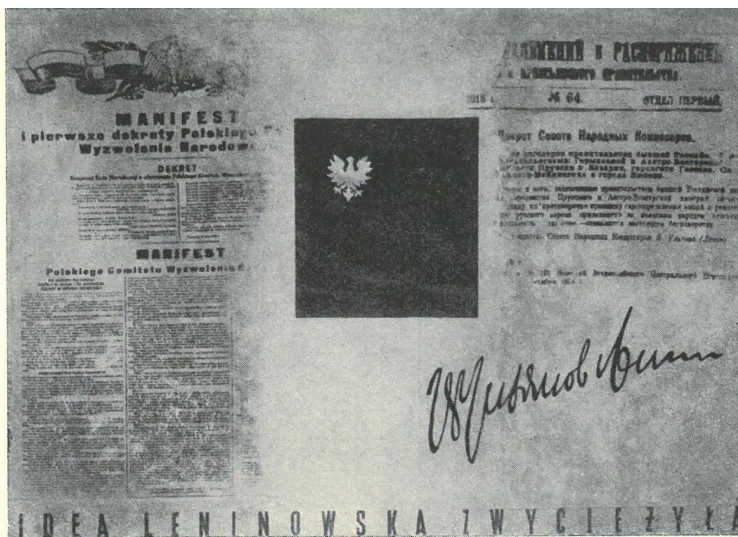
Art. 3

Polska Rzeczpospolita Ludowa:
1. stoi na straży zdolności polskiego ludu pracującego miast i wsi, zabezpiecza jego władzę i wolność przez siły uroczni ludowi.

2. zapewnia rozwój gospodarczy kraju, likwidację bezrobocia, podnosi poziom życia i kultury ludu.

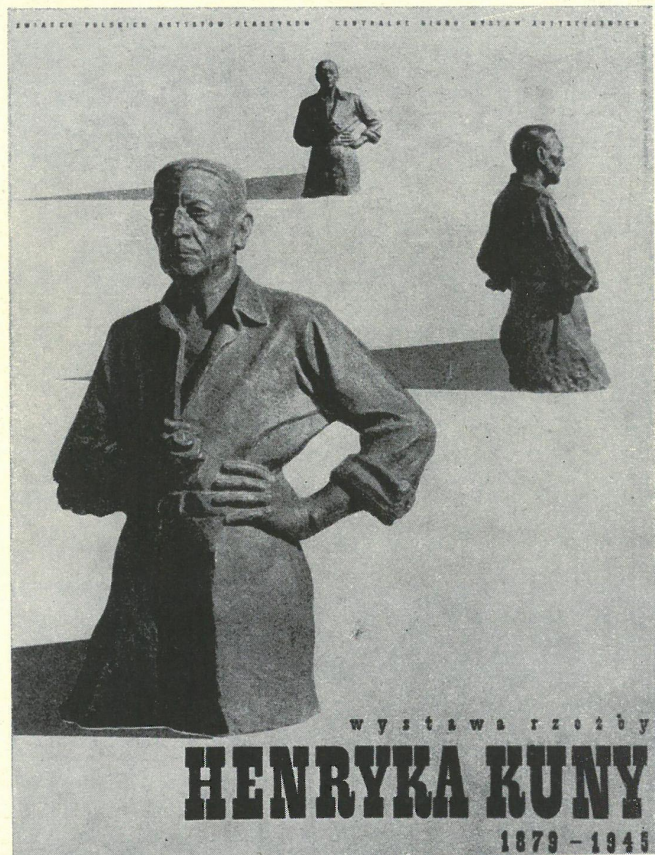
3. organizuje...

53

57

Film produkcji włoskiej

NIEBIESKI PTAK

Reżyseria

Federico Fellini

Występ

Giulietta Masina

„MAŁA KOMEDIA”

(II scena Państwowego Teatru Komedia)

Krakowskie Przedmieście 21/23

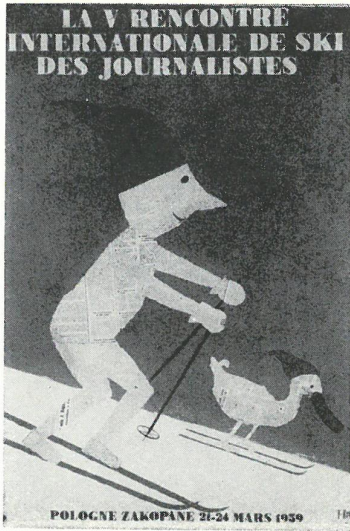
Felicien Marceau

J A J K O

PRAPREMIERA STYCZEŃ 1955 R.

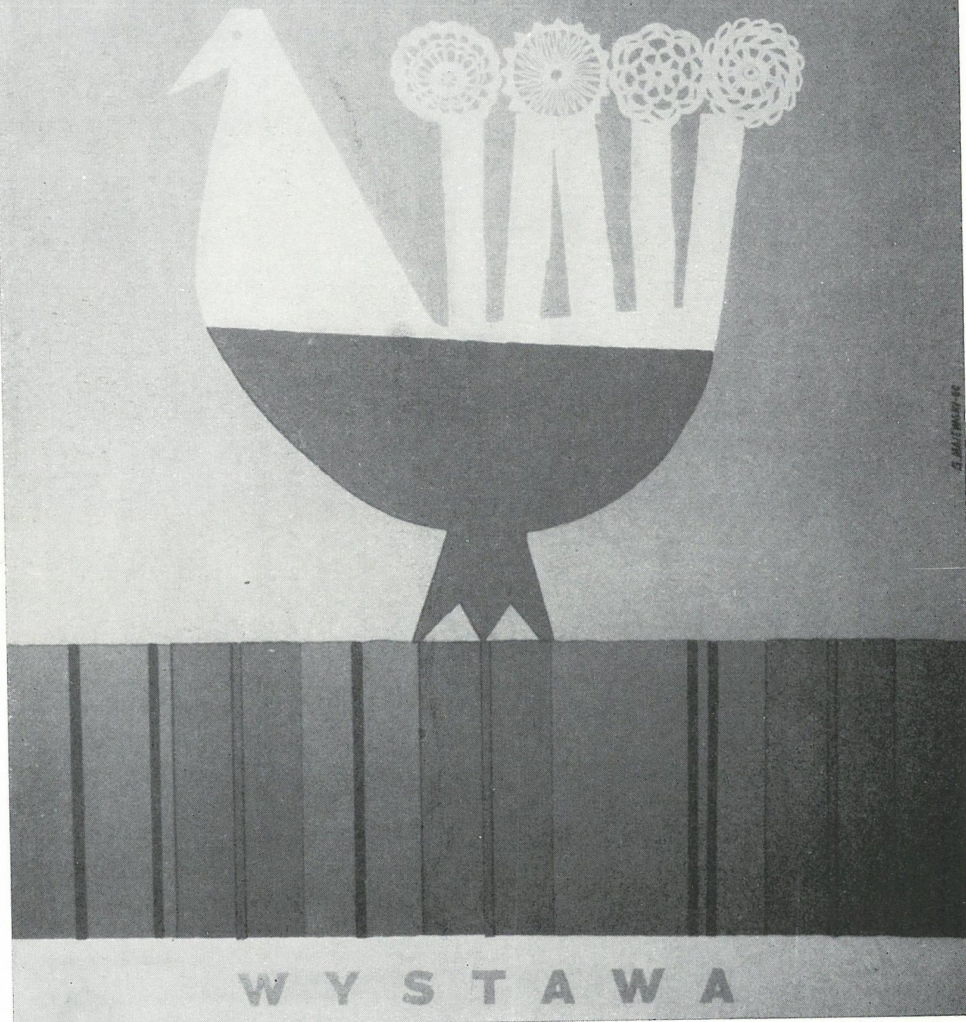
60

61

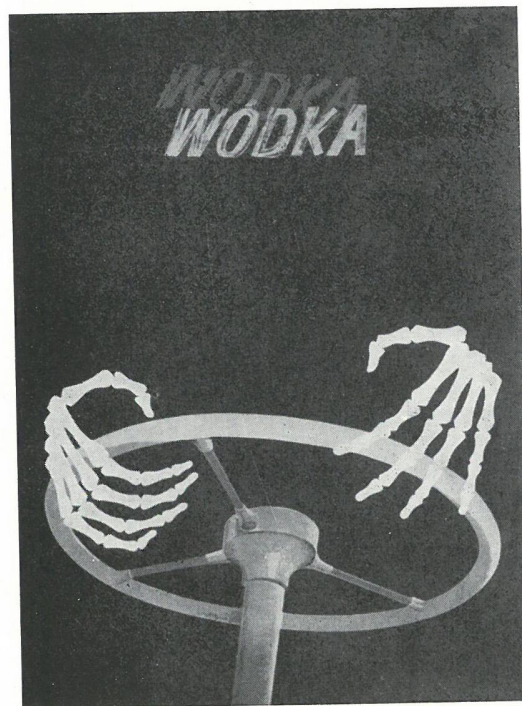

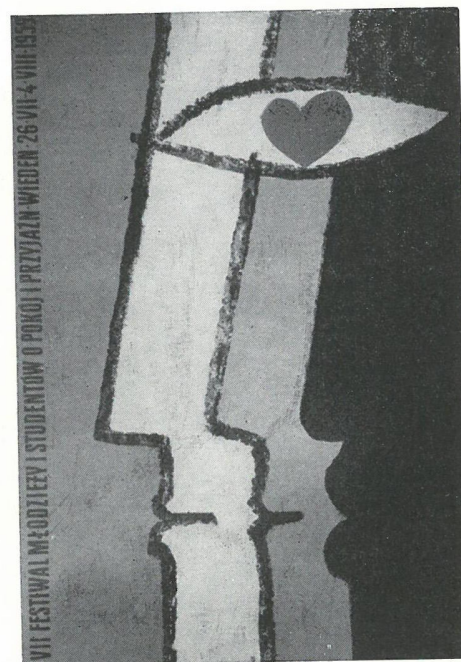
polska sztuka ludowa

64

65

REŻYSERIA: J. DZIĘDZINA, P. KOMOROWSKI, W. USZYCKA.

w rolach
głównych:

Zbigniew
Cybulski
Ryszard
Filipski

Adam
Marian
Gorczyński

J. Szewczyk
A. Andrzejewska
K. Karaka

Produkcja:
Państwowa
Wyższa
Szkoła
Filmowa

koniec nocy

SCENARIUSZ: A. BOHDZIEWICZ, B. DROZDOWSKI, J. DZIĘDZINA, M. HŁASKO, P. KOMOROWSKI, I. WÓJCIEC

film produkcji polskiej

MIEJSCA NA NALEPKI

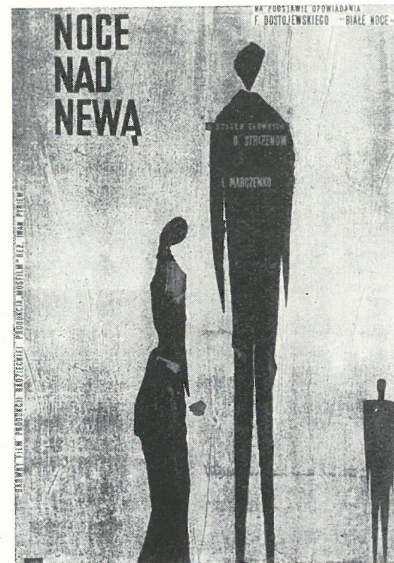

70

71

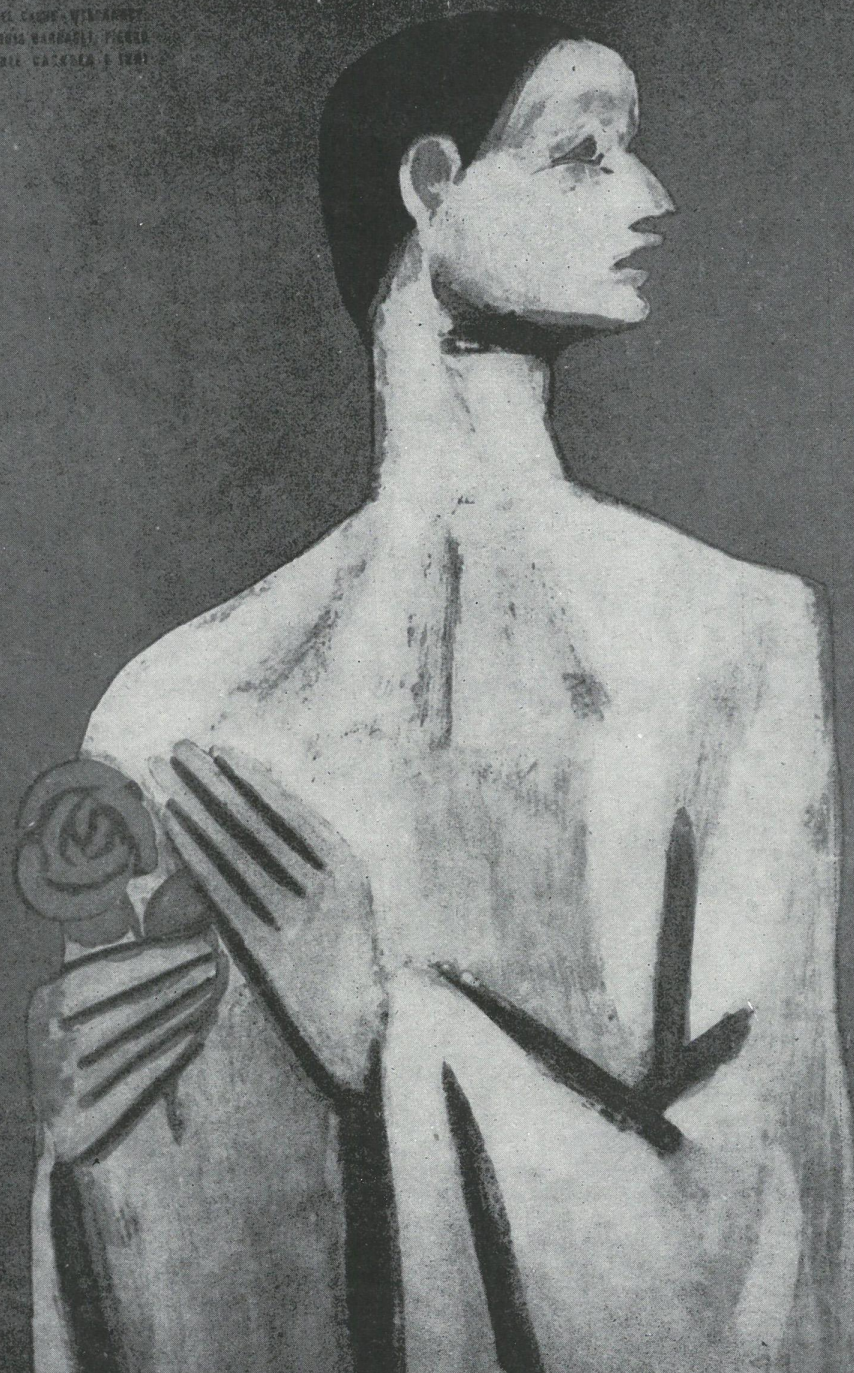

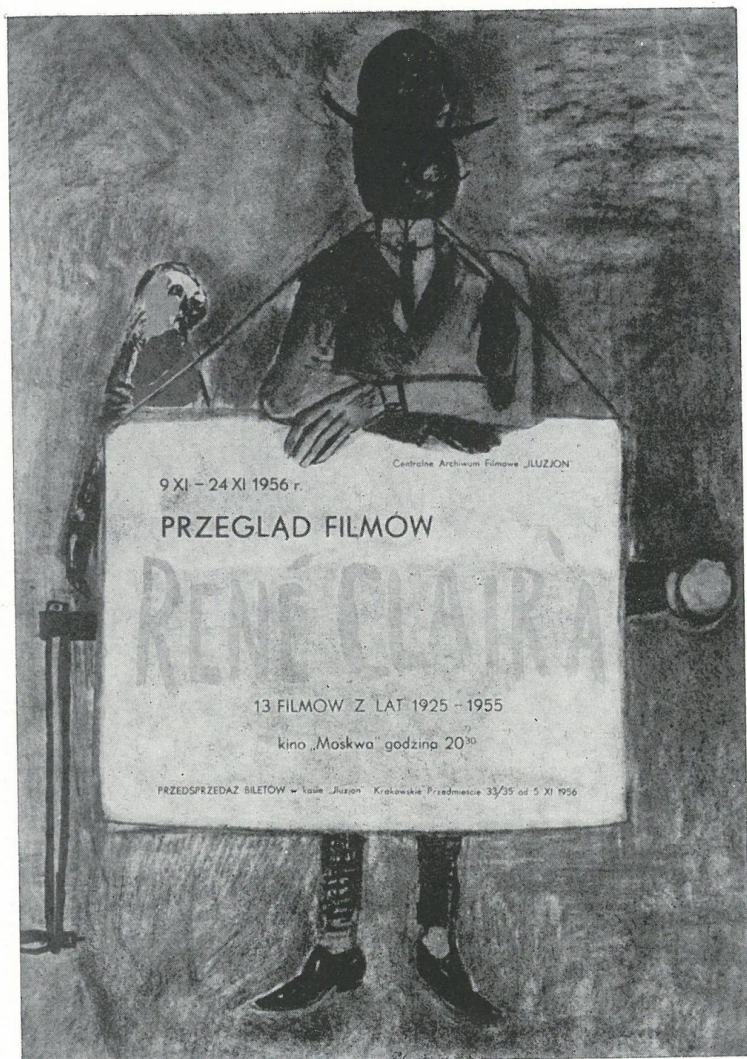
KOMEDIANCI

SEBIA II ROMANS TITOLI

DEZIGNI: MANUEL CADOU, VIKTOR
ARCELI, JEAN LOUIS BARBAULT, FIGUEROA
DIRETTORE: MARIA CALABREA E TURI

9 XI - 24 XI 1956 r. Centrale Archiwum Filmowe „ILUZION”

PRZEGLĄD FILMÓW

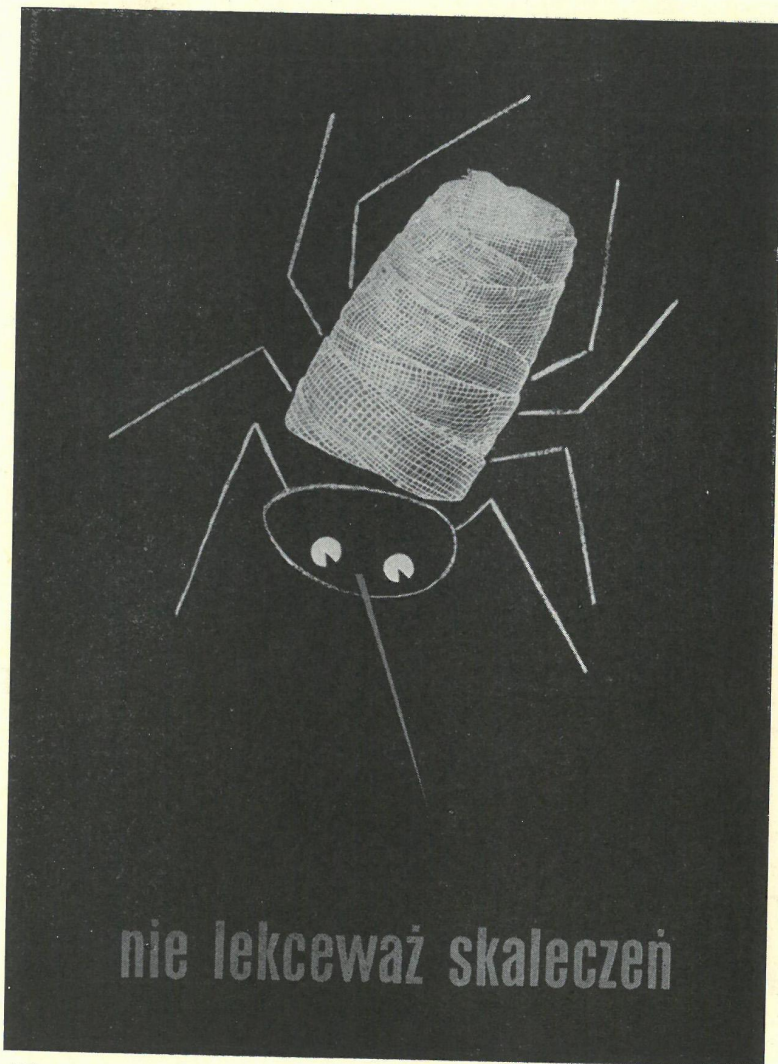
RENE CLAIRA

13 FILMÓW Z LAT 1925 - 1955

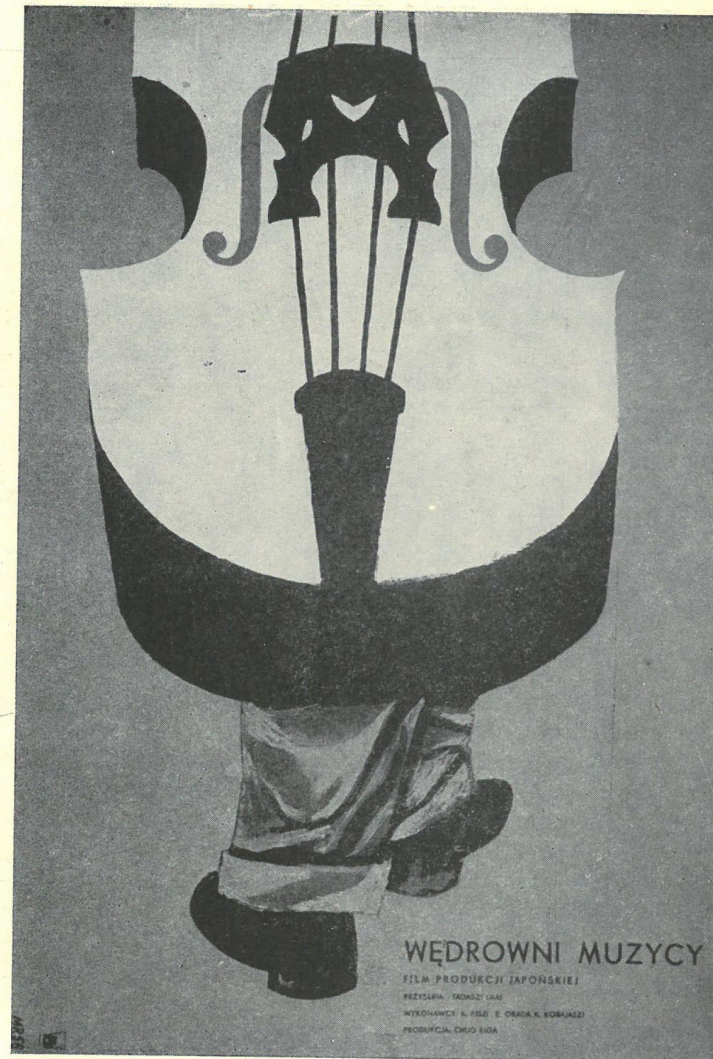
kino „Moskwa” godzina 20³⁰

PRZEDSPRZEDAŻ BILETÓW w kinie „Iluzjon” Krakowska Przedmieście 33/35 od 5 XI 1956

74

75

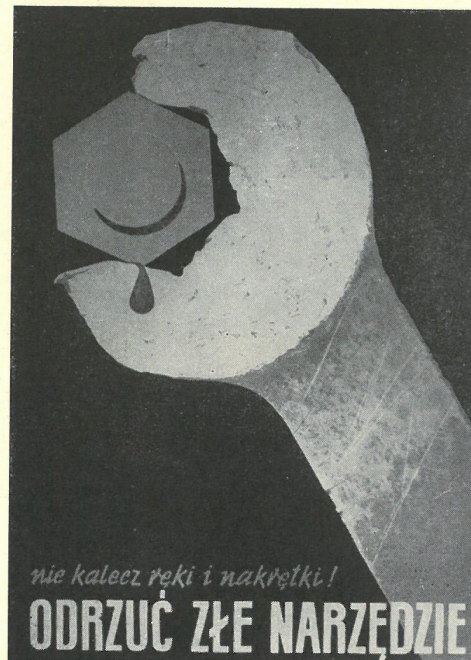

78

79

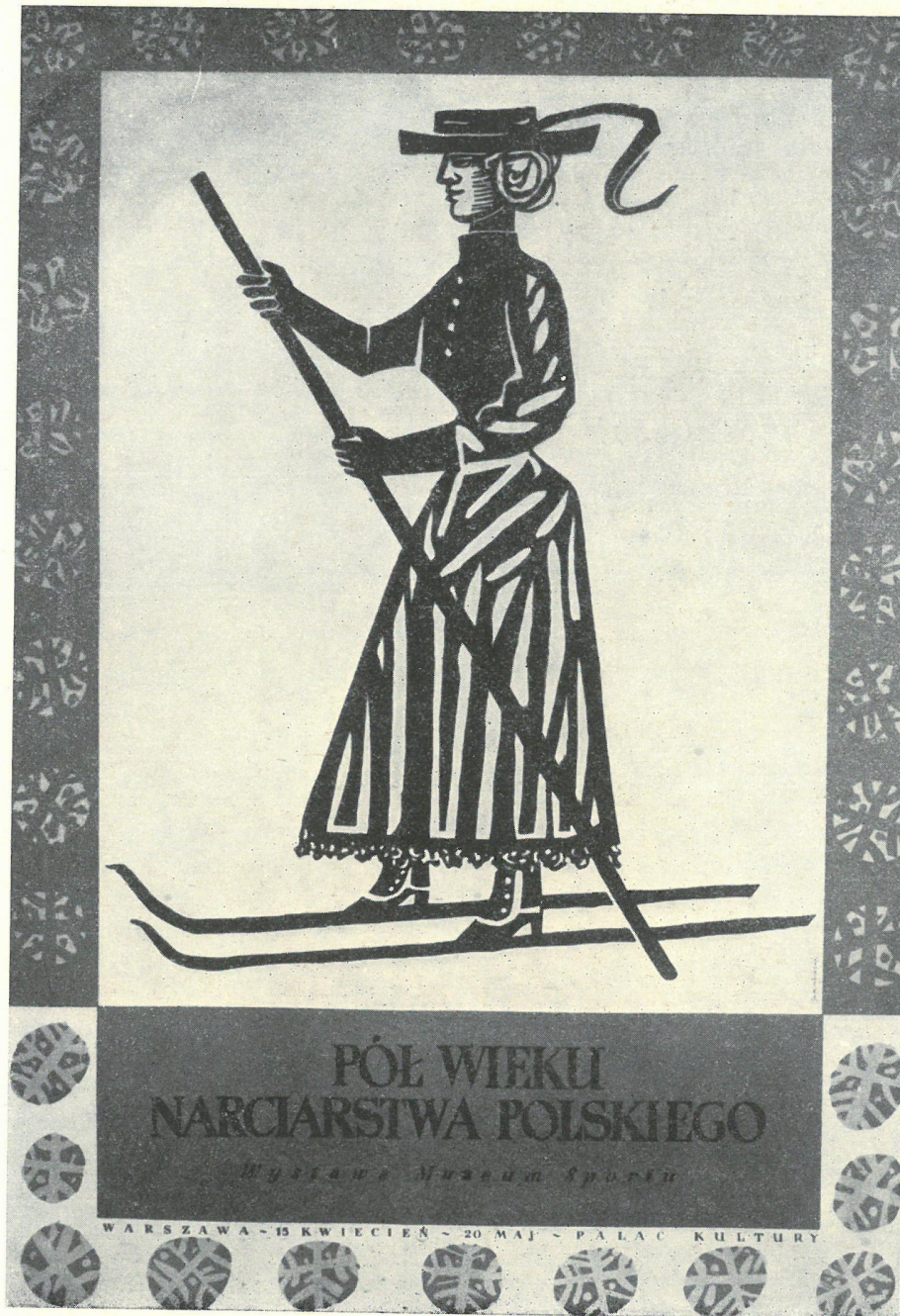

POLISH AIR LINES

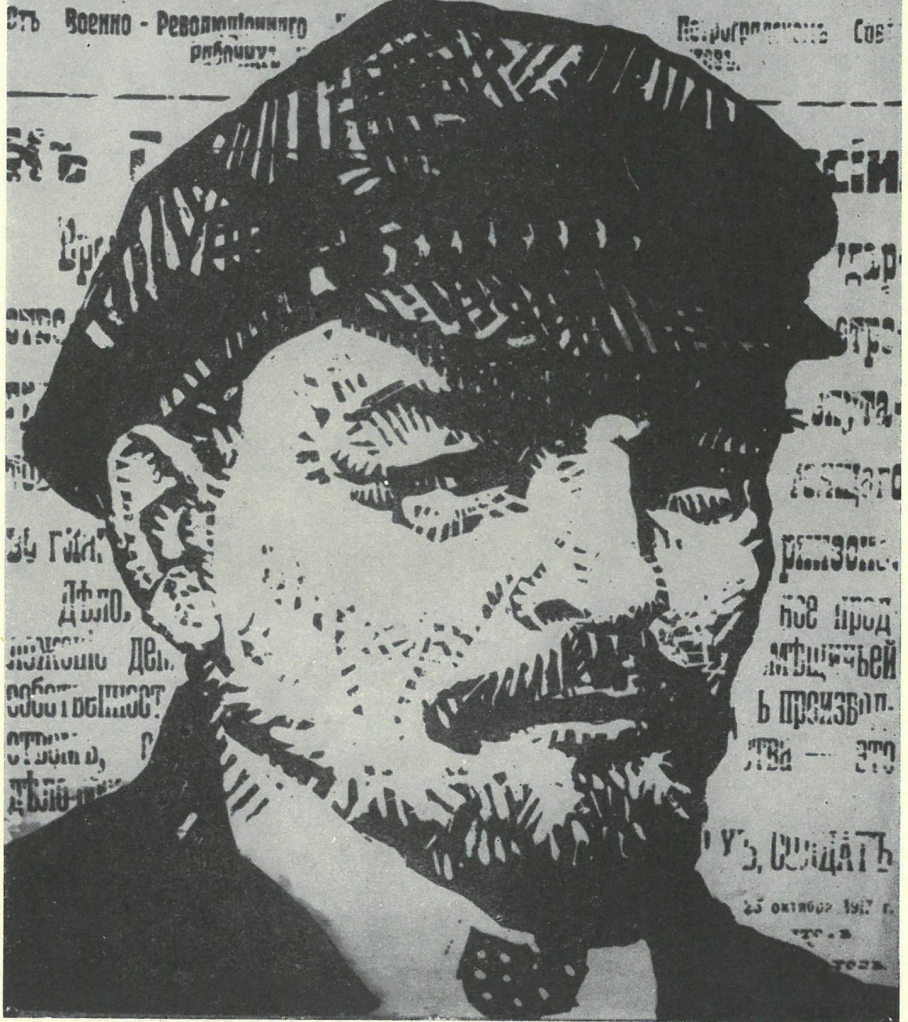

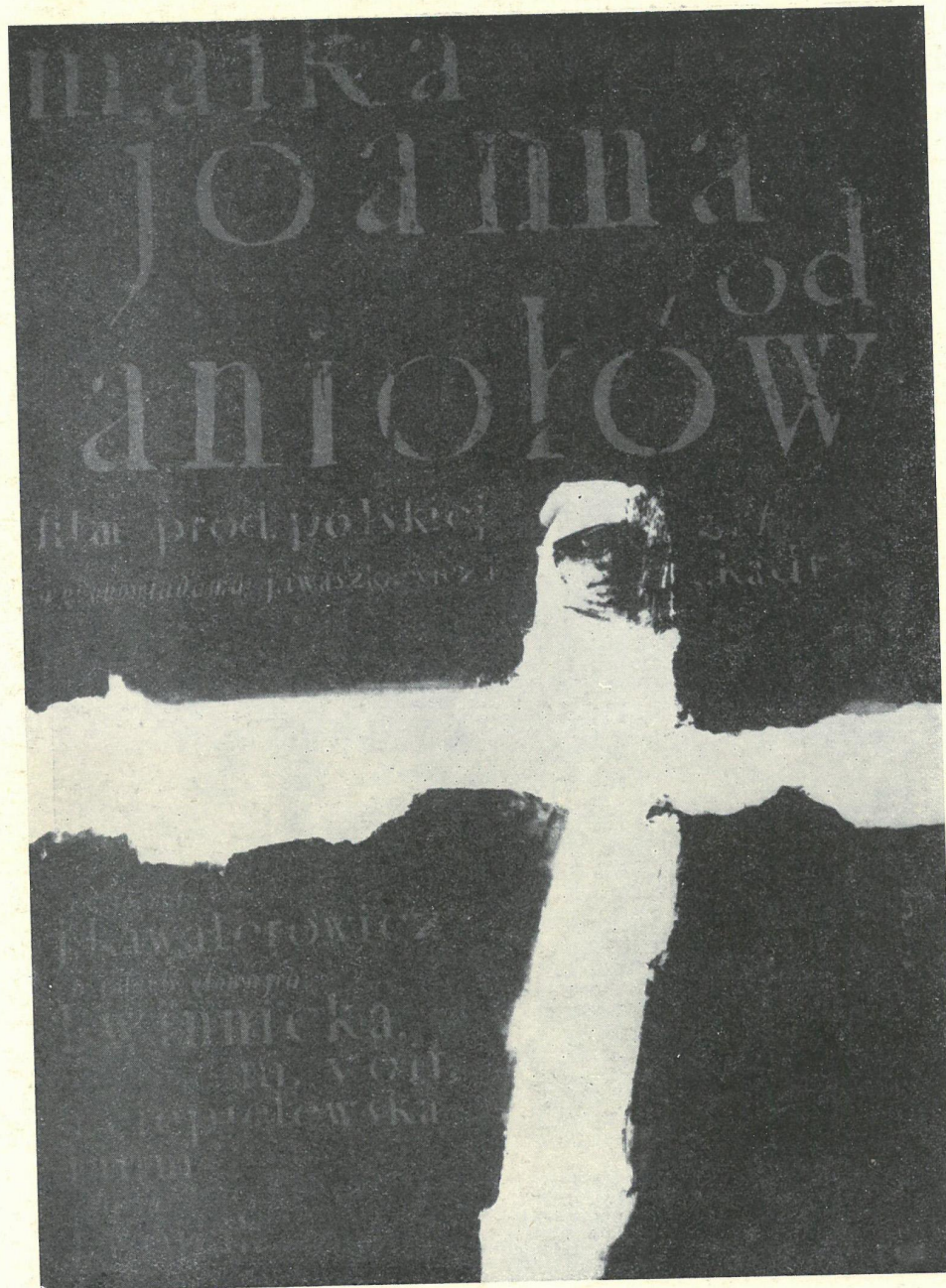
Lenin

WYSTAWA
PLAKATU

MARZEC-KWIECIEŃ
MUZEUM LENINA
W WARSZAWIE
AL. GEN. ŚWIERZEWSKIEGO 62

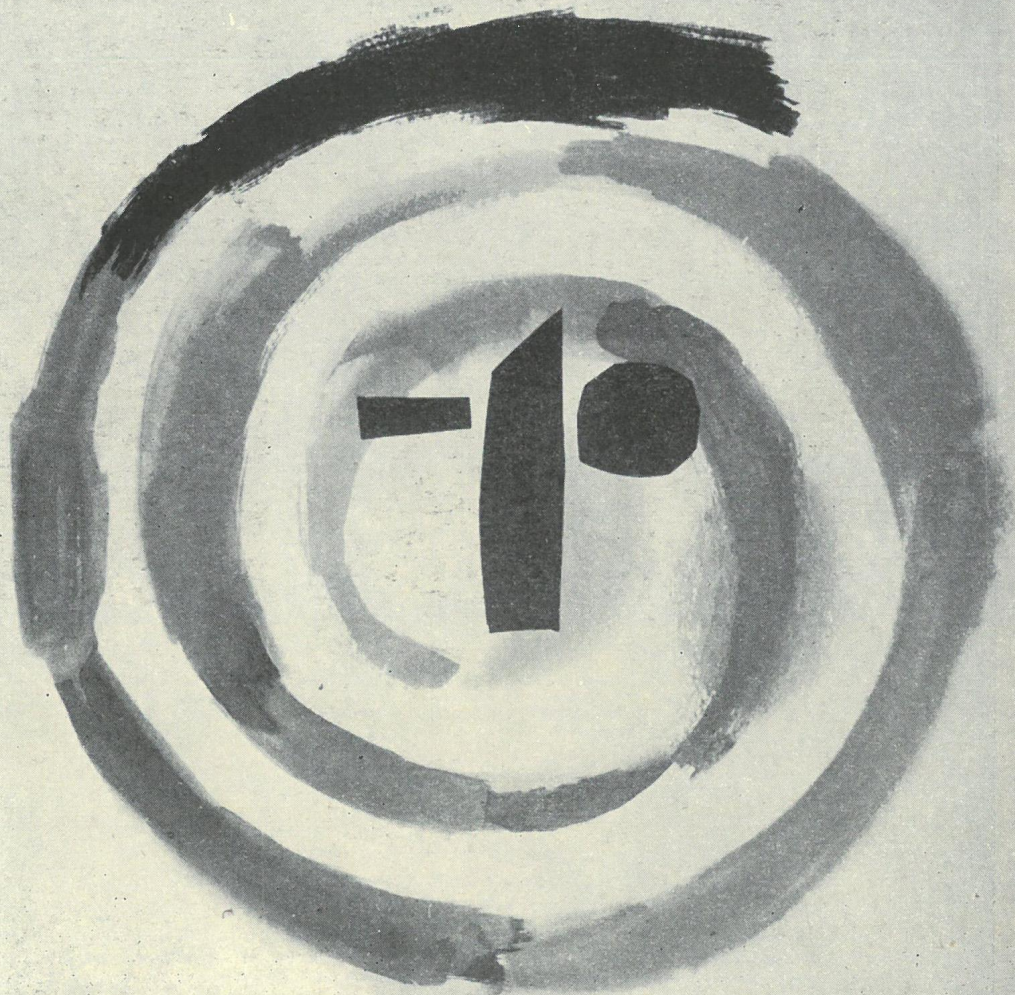

"GAUDEAMUS,"
studenckie
święto wiosny

—•—
Warszawa
22-24·IV·61

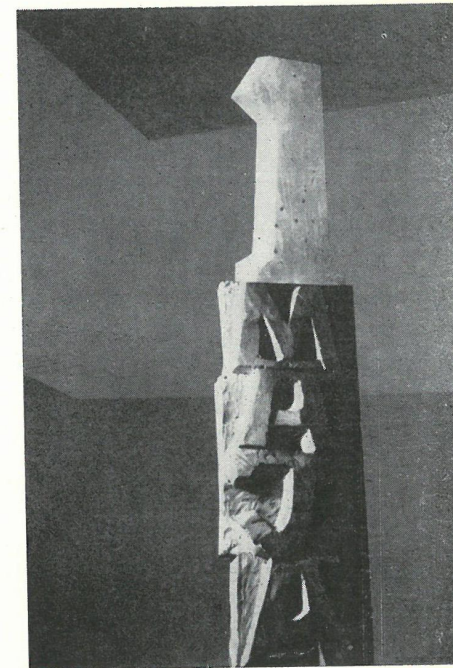
Rada Okręgowa Z.S.P.

3-05/137-100-5

87

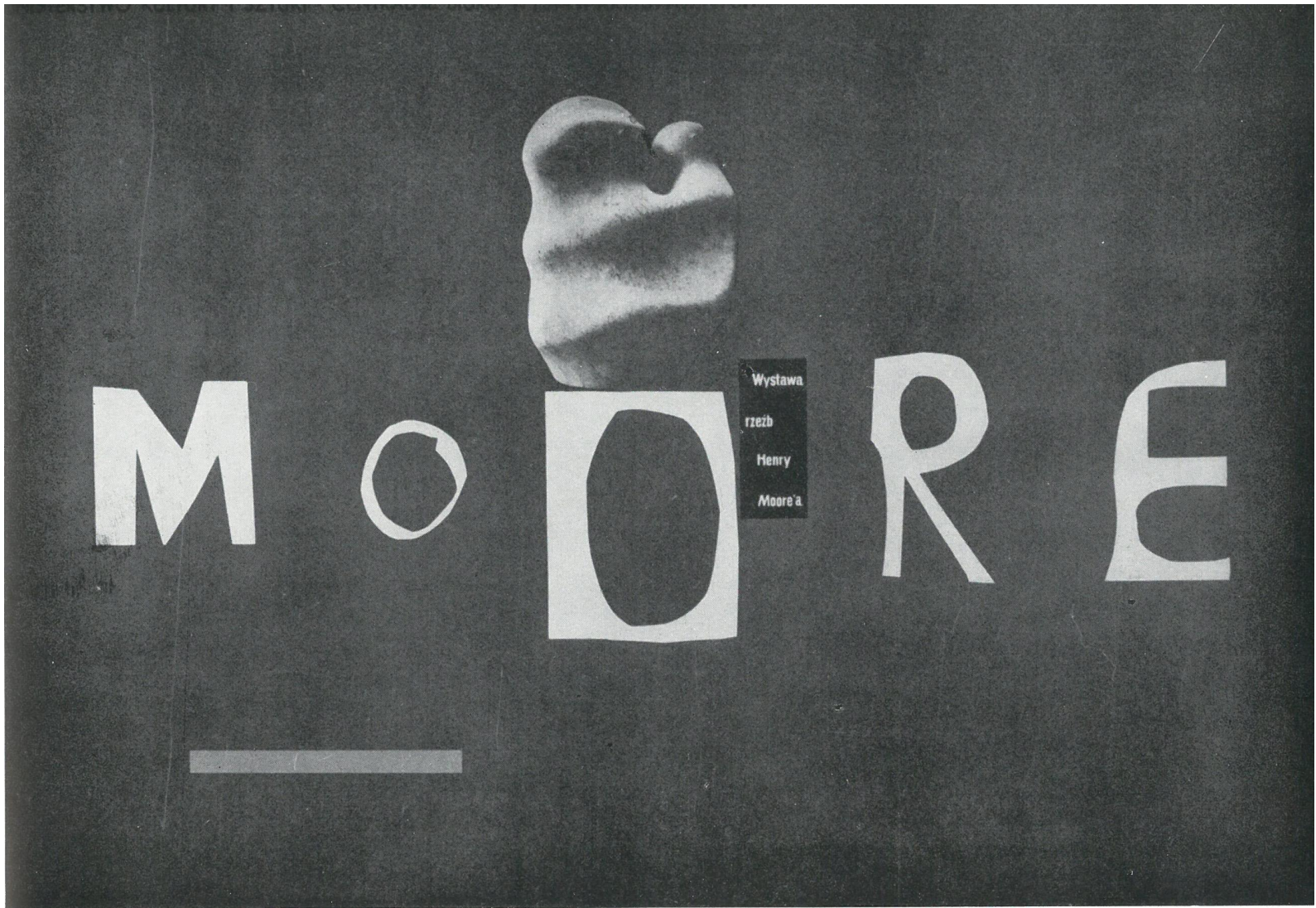

89

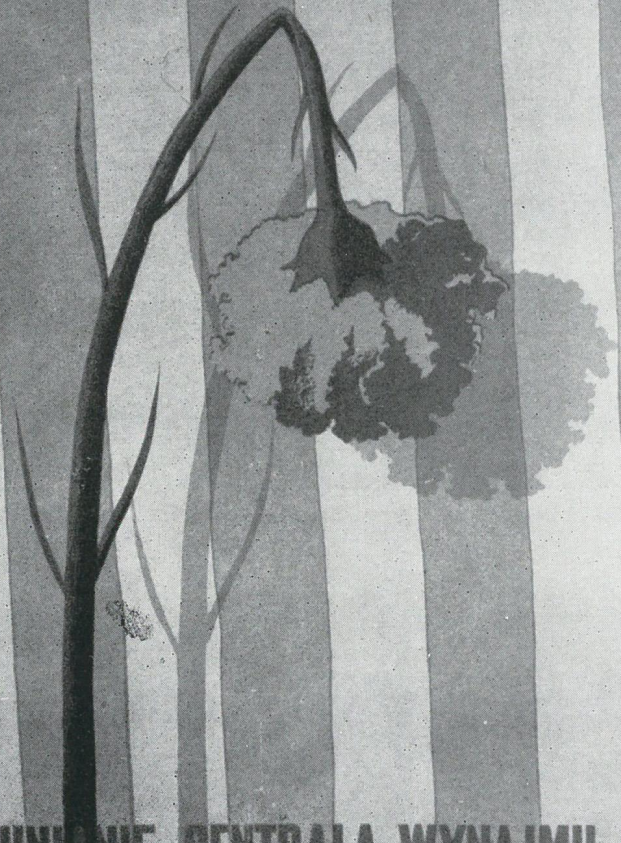

STYBORSKI '48

24867

OSTATNI ETAP

ROZPOWSZECZNIENIE. CENTRALA WYNAJMU FILMÓW

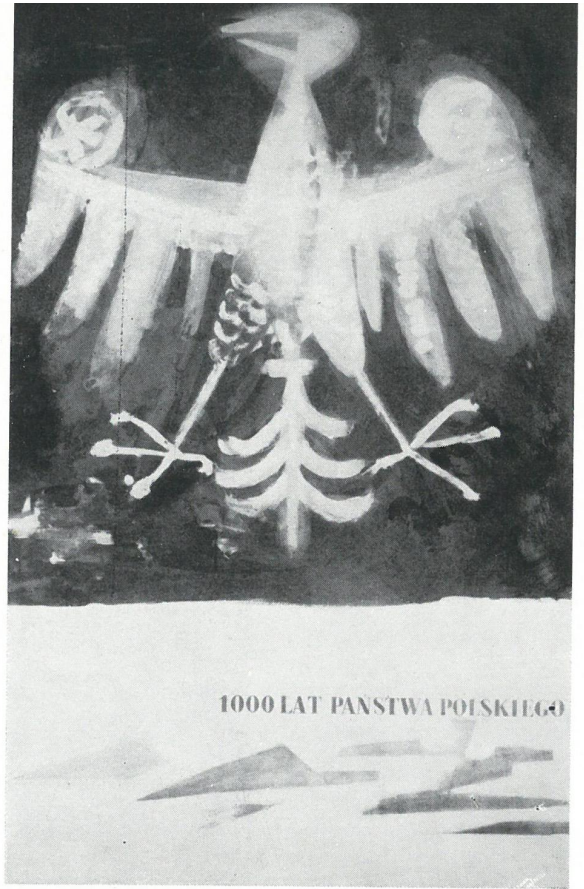
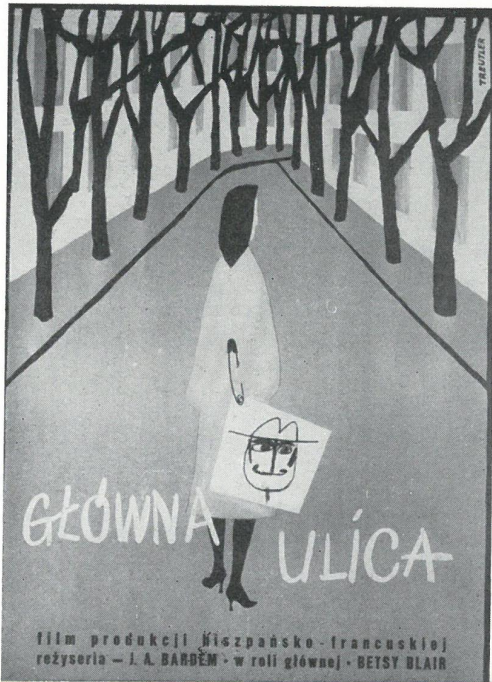

NIE!

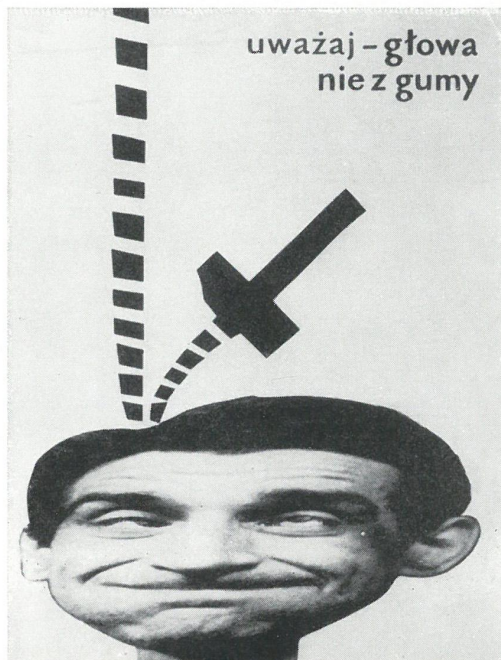
94

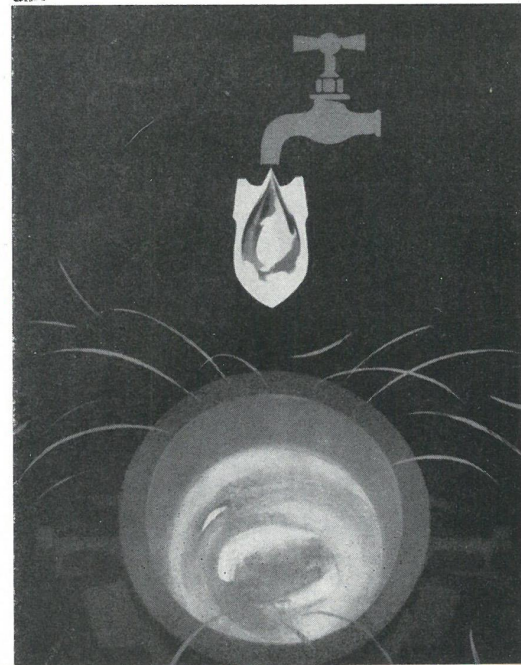
95

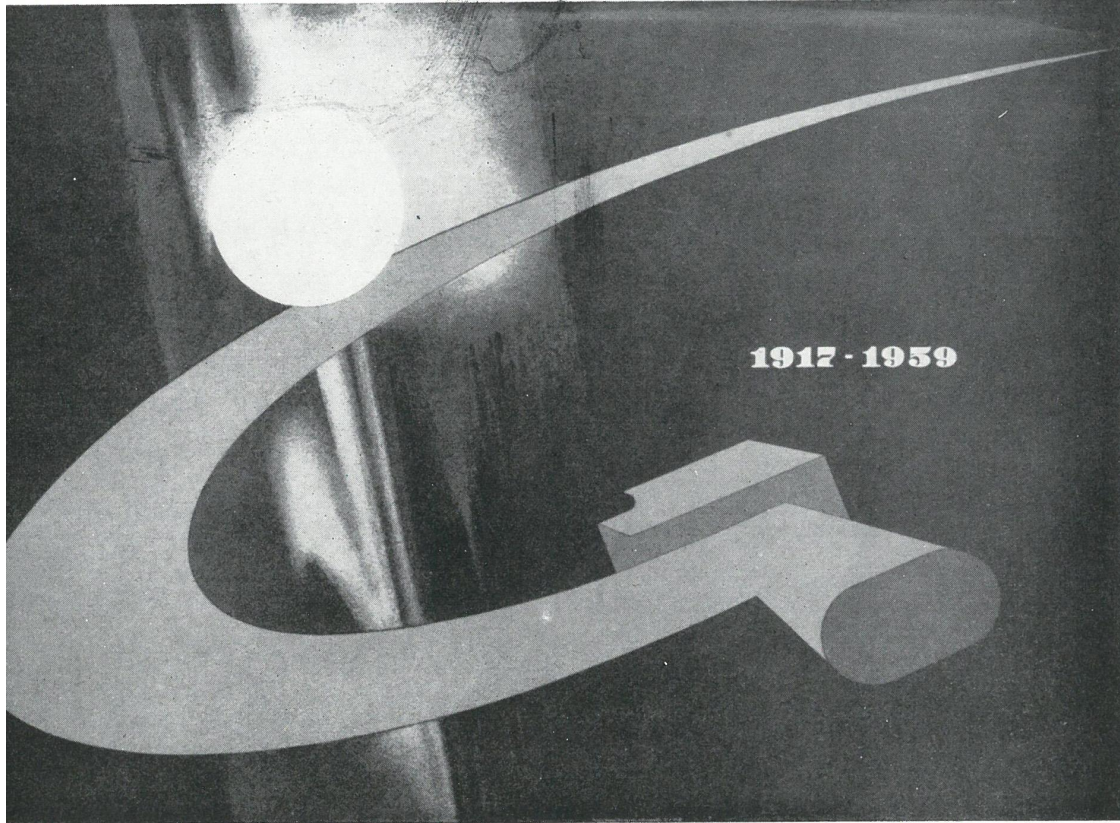
96

97

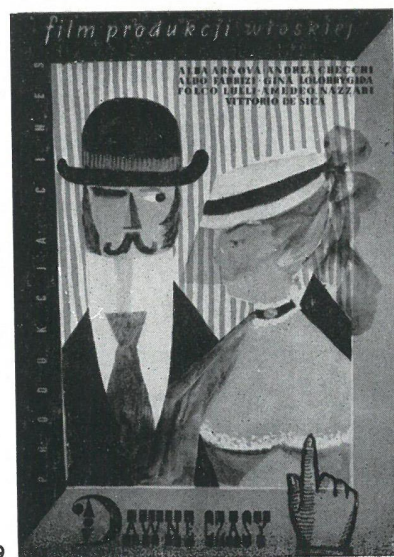

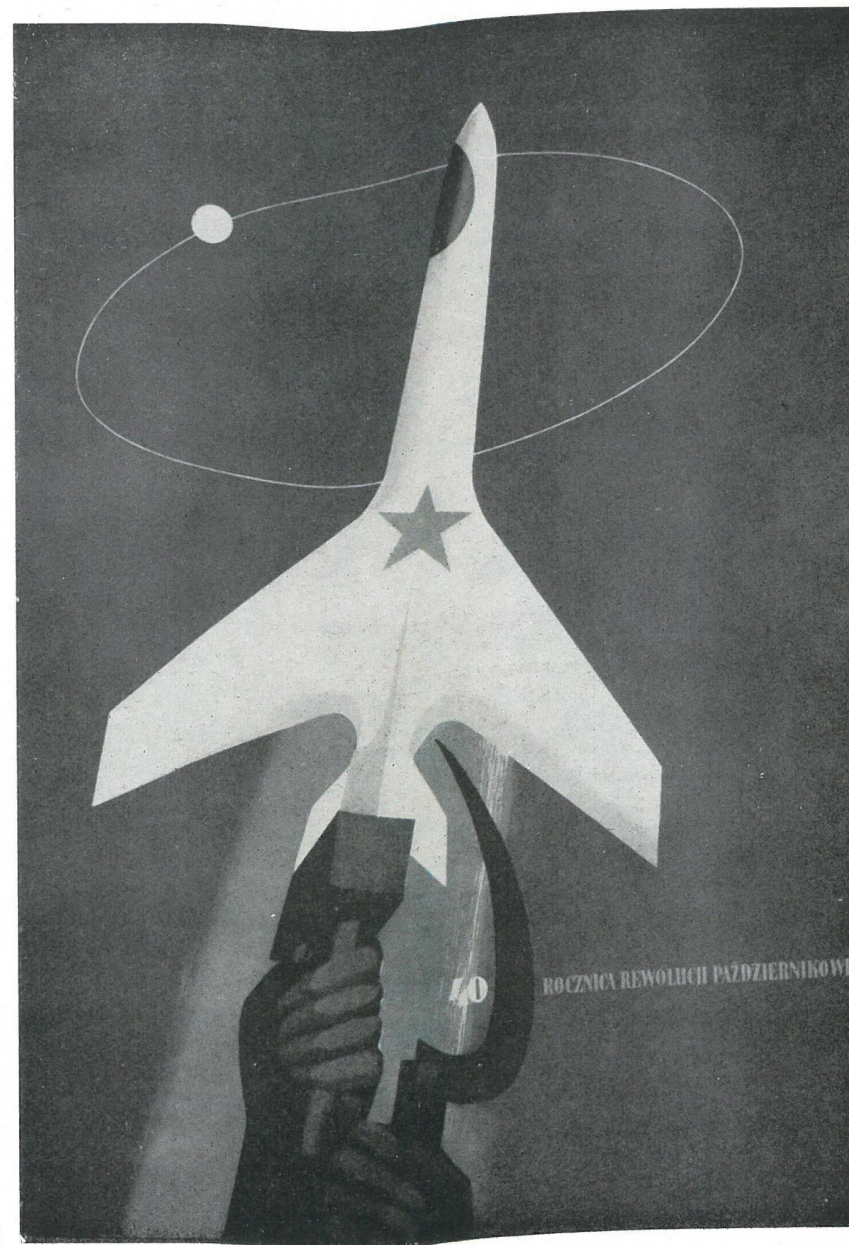

100

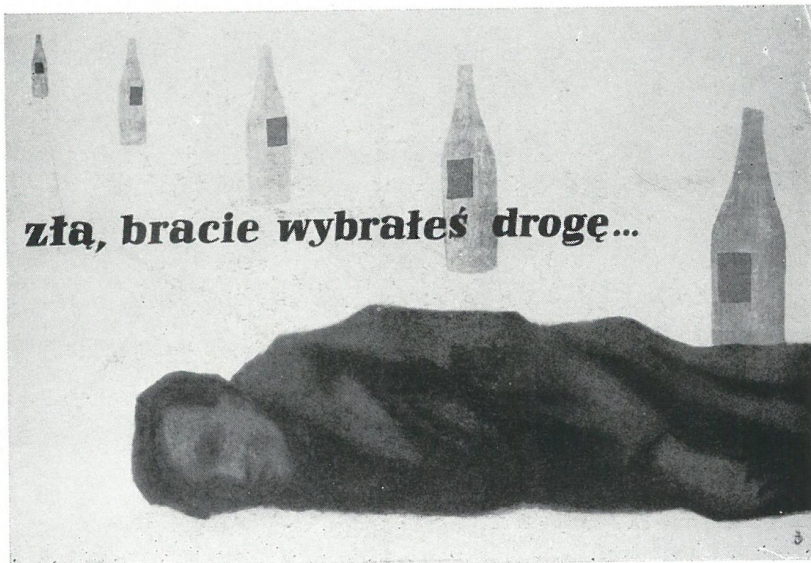

99

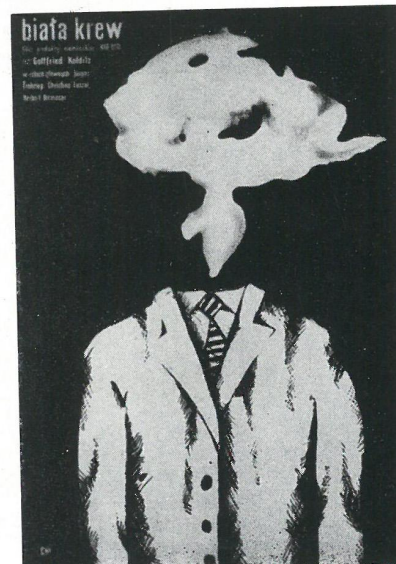

101

102

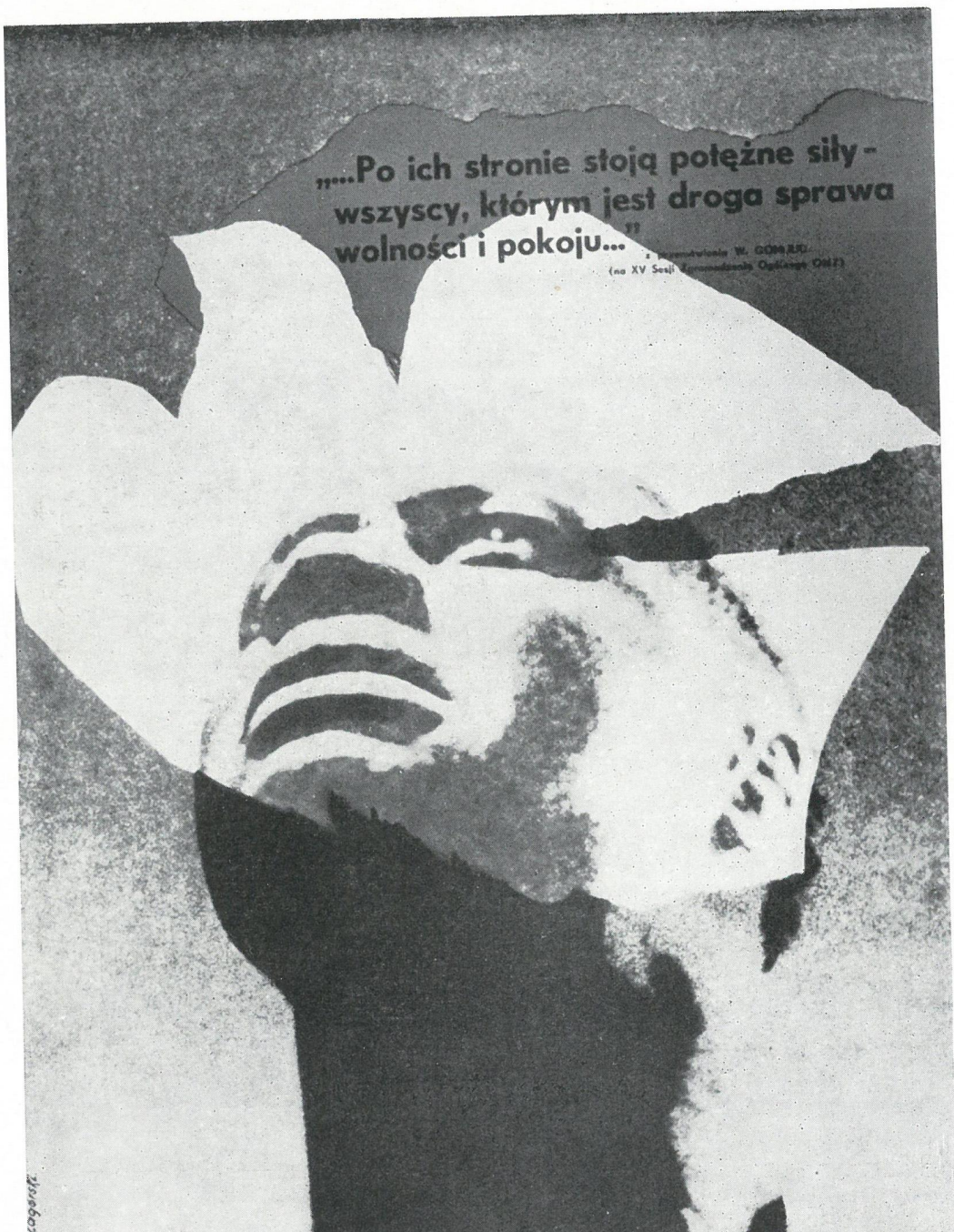

104

„...Po ich stronie stoją potężne siły -
wszyscy, którym jest droga sprawa
wolności i pokoju...”

Wojciech GONZAŁ
(na XV Sejmik Komendanta Okręgu OMB)

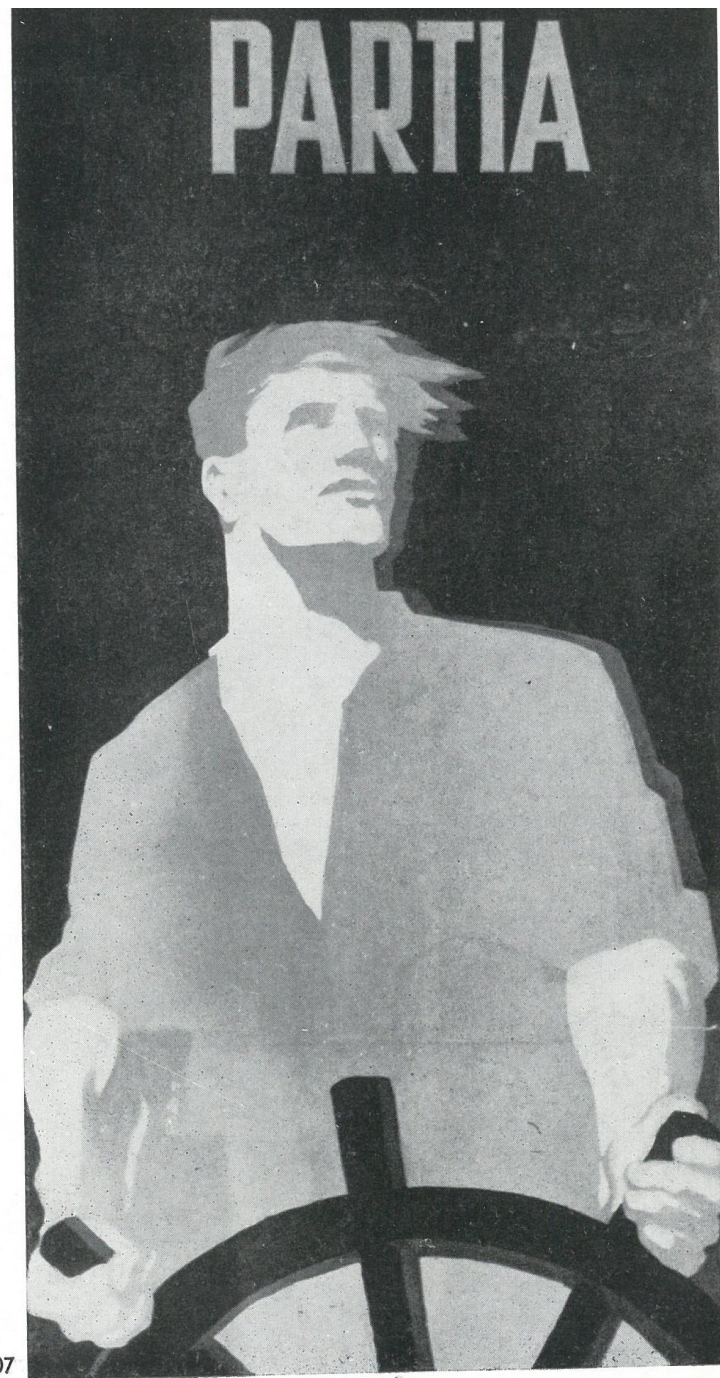

106

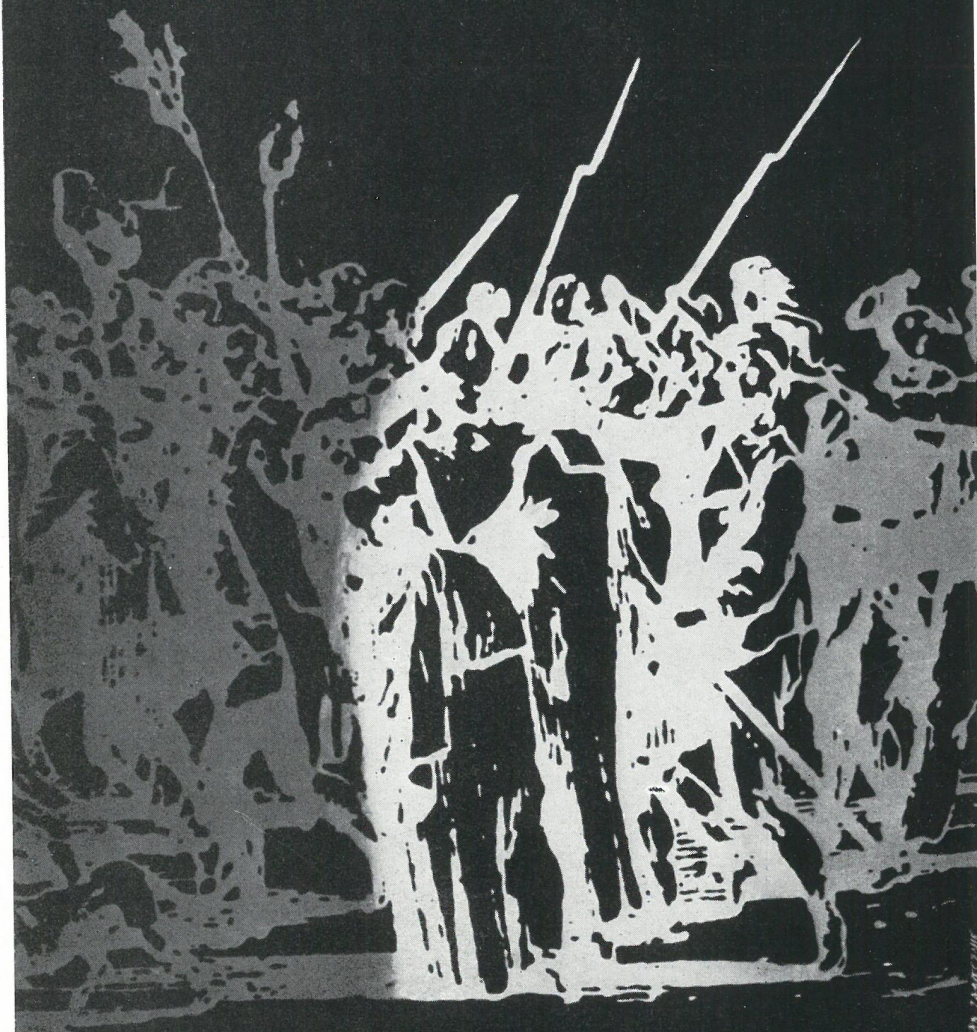

107

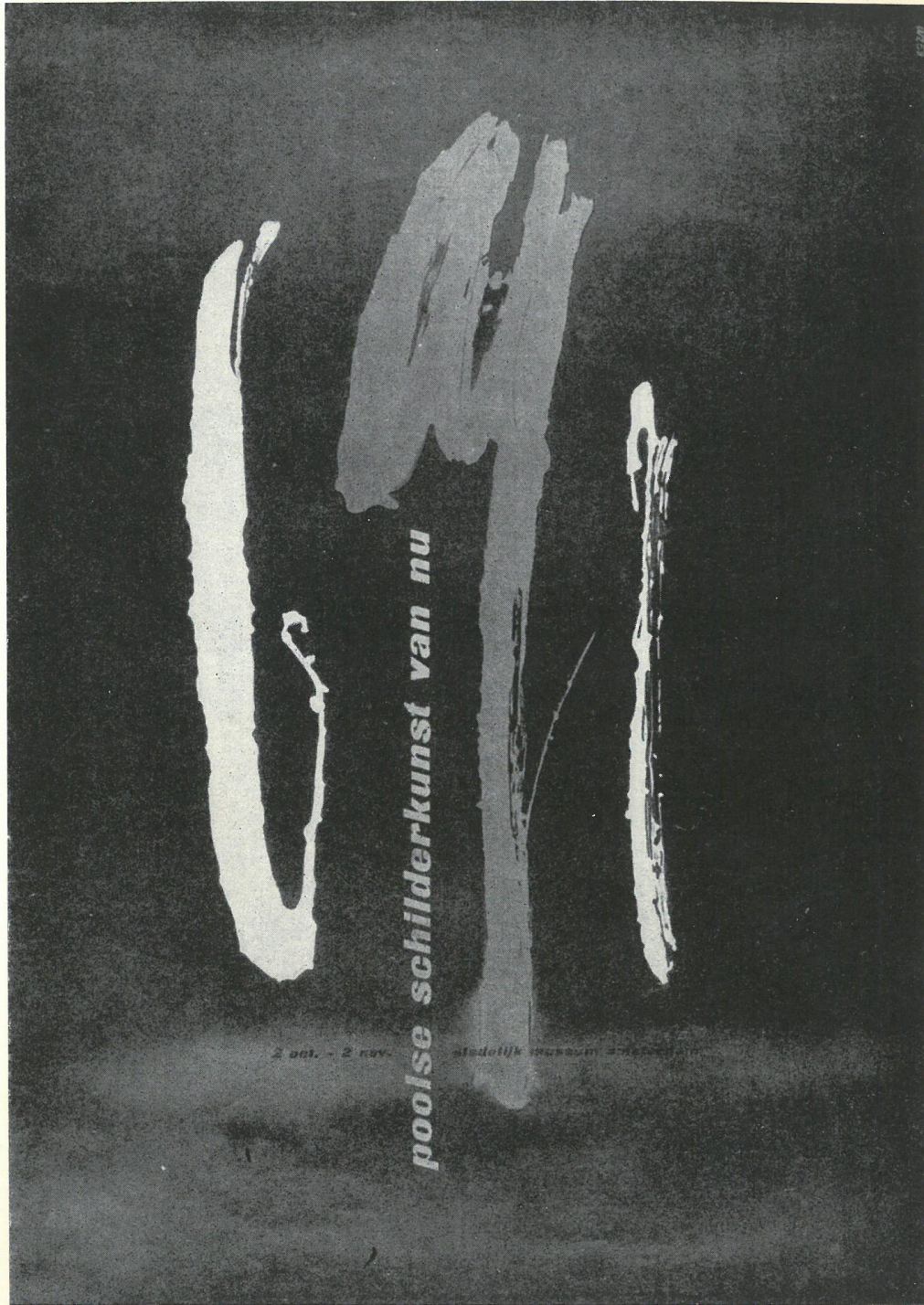

UMBERTO GIORDANO
André Chénier

PANSTWOWA OPERA W WARSZAWIE

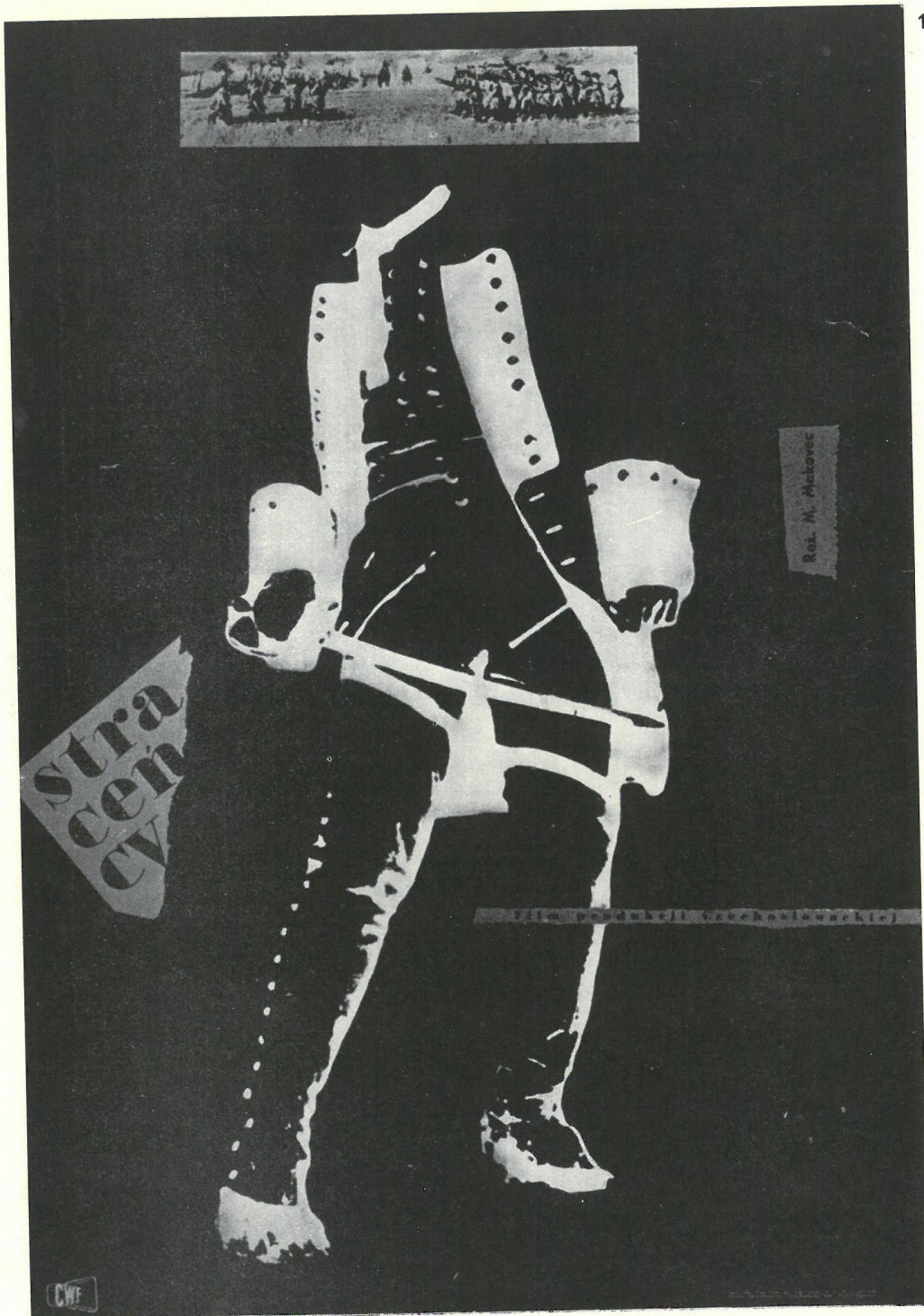

poelse schilderkunst van nu

2 okt. - 2 nov. 1964

109

NOTY BIBLIOGRAFICZNE

TERESA BYSZEWKA
Warszawa
Ukończyła Wydział Grafiki warszawskiej ASP. Uprawia rysunek artystyczny, kartony, grafiki książkowe i plakat. Brała udział w wystawach na granicy, cej był ekspozowane na wystawach plakatów polskiego za granicą.

ANTONI CETNAROWSKI
Warszawa
Urodził się w Warszawie. Studiował w warszawskiej ASP. Uprawia wystawiennictwo, grafiki użytkowe, książkowe i plakat. Brał udział w konkursach i otrzymał nagrodę w konkursie na plakat przeciwpaleniowy.

ANTONI CETNAROWSKI
Warszawa
Urodził się w Warszawie. Studiował w warszawskiej ASP. Uprawia wystawiennictwo, grafiki użytkowe, książkowe i plakat. Brał udział w konkursach i otrzymał nagrodę w konkursie na plakat przeciwpaleniowy.

HENRYK JERZY CHMIELEWSKI
Warszawa
Urodził się w Warszawie. Ukończył warszawską ASP w 1955 r. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Otrzymał dwukrotnie piąty i trzynasty dyplom nagrody w konkursach na plakat artystyczny, trzynasty i reformowy, na plakat i wystawiennictwo.

WITOLD CHMIELEWSKI
Warszawa
Urodził się w 1910 r. Studiował artystyczne oddziały w latach 1928-1932. Uprawia wystawiennictwo i grafikę plakatową. Brał udział w konkursach i otrzymał nagrodę w konkursach i w konkursach regionalnych. Wydziałem na I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu 1953. Jego prace były ekspozowane na wystawach plakatów polskiego za granicą.

TADEUSZ CIAŁOWICZ
Wrocław
Urodził się w Zielonce koło Warszawy. W latach 1948-1952 odbył studia w PWSSP we Wrocławiu. Dyplom uzyskał w 1954 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w ogólnopolskich i regionalnych konkursach na plakaty.

STEFAN BERNACIŃSKI
Warszawa
Urodził się w 1915 r. Ukończył Szkołę Sztuk Zdobniczych oraz Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie. Ukończył warszawską ASP w 1939 r. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1930 r. Otrzymał Złoty Medal za plakat na Międzynarodowej Wystawie „Arts et Technique“, Paryż 1937 oraz szereg nagród i wyróżnień na wystawach i konkursach krajowych. Wystawy indywidualne: Praga 1948, Warszawa 1961. Laureat Nagrody Państwowej w 1950 r.

TERESA BYSZEWKA
Warszawa
Ukończyła Wydział Grafiki warszawskiej ASP. Uprawia rysunek artystyczny, kartony, grafiki książkowe i plakat. Brała udział w wystawach na granicy, cej był ekspozowane na wystawach plakatów polskiego za granicą.

ANTONI CETNAROWSKI
Warszawa
Urodził się w Warszawie. Studiował w warszawskiej ASP. Uprawia wystawiennictwo, grafiki użytkowe, książkowe i plakat. Brał udział w konkursach i otrzymał nagrodę w konkursie na plakat przeciwpaleniowy.

HENRYK JERZY CHMIELEWSKI
Warszawa
Urodził się w Warszawie. Ukończył warszawską ASP w 1955 r. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Otrzymał dwukrotnie piąty i trzynasty dyplom nagrody w konkursach na plakat artystyczny, trzynasty i reformowy, na plakat i wystawiennictwo.

WITOLD CHMIELEWSKI
Warszawa
Urodził się w 1910 r. Studiował artystyczne oddziały w latach 1928-1932. Uprawia wystawiennictwo i grafikę plakatową. Brał udział w konkursach i otrzymał nagrodę w konkursach i w konkursach regionalnych. Wydziałem na I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu 1953. Jego prace były ekspozowane na wystawach plakatów polskiego za granicą.

TADEUSZ CIAŁOWICZ
Wrocław
Urodził się w Zielonce koło Warszawy. W latach 1948-1952 odbył studia w PWSSP we Wrocławiu. Dyplom uzyskał w 1954 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w ogólnopolskich i regionalnych konkursach na plakaty.

STEFAN BERNACIŃSKI
Warszawa
Urodził się w 1915 r. Ukończył Szkołę Sztuk Zdobniczych oraz Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie. Ukończył warszawską ASP w 1939 r. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1930 r. Otrzymał Złoty Medal za plakat na Międzynarodowej Wystawie „Arts et Technique“, Paryż 1937 oraz szereg nagród i wyróżnień na wystawach i konkursach krajowych. Wystawy indywidualne: Praga 1948, Warszawa 1961. Laureat Nagrody Państwowej w 1950 r.

TERESA BYSZEWKA
Warszawa
Ukończyła Wydział Grafiki warszawskiej ASP. Uprawia rysunek artystyczny, kartony, grafiki książkowe i plakat. Brała udział w wystawach na granicy, cej był ekspozowane na wystawach plakatów polskiego za granicą.

KRYSPIAN ADAMCZYK
Sosnowiec
Urodził się w 1931 r. Dyplom na Wydziale Grafiki Propagandowej katowickiego Oddziału ASP w Krakowie uzyskał w 1959 r. Uprawia grafikę użytkową i plakat, brał udział w konkursach na plakat organizowanych przez WAG.

LILIANA BACZEWSKA
Warszawa
Urodziła się w 1926 r. w Warszawie. Uprawia wystawiennictwo i grafikę użytkową. Jego prace były ekspozowane na wystawach plakatów polskiego za granicą. W konkursach na plakat otrzymał szereg nagród i wyróżnień.

LILIANA BACZEWSKA
Warszawa
Urodziła się w 1926 r. w Warszawie. Uprawia wystawiennictwo i grafikę użytkową. Jego prace były ekspozowane na wystawach plakatów polskiego za granicą. W konkursach na plakat otrzymał szereg nagród i wyróżnień.

MIECZYŚLAW BERMAN
Warszawa
Urodził się w 1903 r. Studiował w Miejskiej Szkole Sztuk Zdobniczych w Warszawie. Uprawia grafikę i satyrę polityczną, w dziedzinie plakatu pracuje od 1930 r. Otrzymał Złoty Medal za plakat na Międzynarodowej Wystawie „Arts et Technique“, Paryż 1937 oraz szereg nagród i wyróżnień na wystawach i konkursach krajowych. Wystawy indywidualne: Praga 1948, Warszawa 1961. Laureat Nagrody Państwowej w 1950 r.

MIECZYŚLAW BERMAN
Warszawa
Urodził się w 1903 r. Studiował w Miejskiej Szkole Sztuk Zdobniczych w Warszawie. Uprawia grafikę i satyrę polityczną, w dziedzinie plakatu pracuje od 1930 r. Otrzymał Złoty Medal za plakat na Międzynarodowej Wystawie „Arts et Technique“, Paryż 1937 oraz szereg nagród i wyróżnień na wystawach i konkursach krajowych. Wystawy indywidualne: Praga 1948, Warszawa 1961. Laureat Nagrody Państwowej w 1950 r.

JANUSZ BRUCHAŃSKI
Kraków
Urodził się w 1927 r. Ukończył Szkołę Sztuk Zdobniczych oraz Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach i wystawach.

JANUSZ BRUCHAŃSKI
Kraków
Urodził się w 1927 r. Ukończył Szkołę Sztuk Zdobniczych oraz Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach i wystawach.

nych w Warszawie. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1947 r. Bierze udział w licznych wystawach plakatu polskiego za granicą. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień na wystawach i w konkursach.

BOHDAN BOCIANOWSKI

Warszawa

Ur. w 1911 r. Studia artystyczne ukończył w warszawskiej ASP. Uprawia wystawiennictwo, grafikę książkową i ilustrację, w dziedzinie plakatu pracuje od 1936 r. Otrzymał Grand Prix w dziale plakatu na Międzynarodowej Wystawie „Arts et Technique”, Paryż 1937. Bierze udział w wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą. Laureat nagrody Ministerstwa Kultury i Sztuki za 3-lecie twórczości graficznej w 1948 r.

HANNA BODNAR

Warszawa

Ur. w 1929 r. Ukończyła studia artystyczne i uzyskała dyplom ASP w Warszawie w 1955 r.

ADAM BOWBELSKI,

Warszawa

Ur. w 1903 r. Studiował na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej i w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie. Uprawia grafikę i architekturę wnętrz, w dziedzinie plakatu pracuje od 1929 r. Otrzymał „Grand Prix” na Wystawie Międzynarodowej „Arts et Technique” w Paryżu w 1937 r. oraz szereg nagród i wyróżnień w krajowych konkursach na plakaty. Uczestniczył we wszystkich ogólnopolskich wystawach plakatu oraz w wystawach polskiego plakatu filmowego i okolicznościowego za granicą.

JANUSZ BRUCHNAŁSKI

Kraków

Ur. w 1925 r. we Lwowie. Studia artystyczne w krakowskiej ASP ukończył w 1954 r. Uprawia grafikę książkową, rysunek humorystyczny i plakat. Bierze udział w wystawach grafiki krakowskie-

go Okręgu ZPAP i w konkursach na plakat, otrzymując szereg wyróżnień.

TERESA BYSZEWSKA

Warszawa

Ukończyła Wydział Grafiki warszawskiej ASP. Uprawia rysunek satyryczny, karykaturę, grafikę książkową i plakat. Prace jej były eksponowane na wystawach plakatu polskiego za granicą.

ANTONI CETNAROWSKI

Warszawa

Ur. w 1919 r. w Warszawie. Studiował w warszawskiej ASP. Uprawia wystawiennictwo, grafikę użytkową, książkową i plakat, m.in. otrzymał I nagrodę w konkursie na plakat przeciwpożarowy.

HENRYK JERZY CHMIELEWSKI

Warszawa

Ur. w 1923 r. w Warszawie. Ukończył warszawską ASP w 1955 r. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Otrzymał dwukrotnie pierwszą i trzykrotnie drugą nagrodę w konkursach na plakat satyryczny, turystyczny i reklamowy.

WITOLD CHMIELEWSKI

Warszawa

Ur. w 1910 r. Studia artystyczne odbył w latach 1928—1935. Uprawia wystawiennictwo i grafikę, plakaty projektuje od 1938 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień na wystawach i w konkursach na plakat. Wyróżnienie na I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu, 1953. Jego prace były eksponowane na wystawach plakatu polskiego za granicą.

TADEUSZ CIAŁOWICZ

Wrocław

Ur. w 1927 r. w Zielonce k/Warszawy. W latach 1948—1952 odbył studia w PWSSP we Wrocławiu, dyplom uzyskał w 1954 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w ogólnopolskich i regionalnych konkursach na plakaty.

ROMAN CIEŚLEWICZ

Warszawa

Ur. w 1930 r. we Lwowie. W 1954 r. ukończył ASP w Krakowie. Uprawia grafikę, współpracował również z zespołami architektów i rzeźbiarzy przygotowujących projekty pomników Bohaterów Warszawy i Ofiar Oświęcimia. W dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Od 1955 r. bierze udział w wystawach w kraju i za granicą, m.in. na Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu Filmowego w 1955 r. otrzymał nagrodę. Wystawy indywidualne: Warszawa 1959, Kraków 1960. Laureat licznych nagród i wyróżnień w konkursach na plakaty, m.in. „Pokój”, I nagroda, 1958; „Lot”, II nagroda, 1957; „XV-lecie Wojska Polskiego, II nagroda, 1958. W 1955 r. laureat nagrody im. T. Trepczowskiego.

STANISŁAW DOBRONIAK

Łódź

Ur. w 1923 r. w Łodzi. W latach 1946—1948 studiował w łódzkiej PWSSP. Uprawia wystawiennictwo, grafikę i plakat. Brał udział w okolicznościowych wystawach plakatu, otrzymał szereg wyróżnień w ogólnopolskich i łódzkich konkursach na plakat.

JAN DUTKIEWICZ

Katowice

Ur. w 1911 r. w Starej Soli. Studia artystyczne w krakowskiej ASP ukończył w 1938 r. Uprawia malarstwo, rysunek i grafikę. Bierze udział w wystawach, wystawy indywidualne w Katowicach i Krakowie.

BARBARA DUTKOWSKA

Warszawa

Ur. w 1921 r. Studiowała na Wydziale Grafiki WSSP w Warszawie, dyplom uzyskała w 1952 r. Uprawia grafikę użytkową, książkową, ilustrację i plakat. Brała udział w ogólnopolskich wystawach grafiki i plakatu, prace jej były również eksponowane na wystawach plakatu polskiego za granicą.

WOJCIECH FANGOR

Warszawa

Ur. w 1922 r. Studia artystyczne ukończył w warszawskiej ASP. Uprawia malarstwo, grafikę i wystawiennictwo, w dziedzinie plakatu pracuje od 1950 r. Bierze udział w licznych wystawach w kraju i za granicą m. in. I nagroda na I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu, 1953; II nagroda za plakat na II Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu i Ilustracji, 1955. Wystawy indywidualne w Warszawie 1948, 1958. Nagrody i wyróżnienia w konkursach na plakaty. Laureat Nagrody Państwowej w 1952 r.

KAROL FERSTER (CHARLIE)

Warszawa

Ur. w 1902 r. Ukończył ASP w Krakowie w 1926 r., studiował również w Berlinie. Uprawia rysunek, grafikę i satyrę, w dziedzinie plakatu pracuje od 1928 r. Bierze udział w wystawach ogólnopolskich i okręgowych, otrzymując nagrody i wyróżnienia. Jego prace były eksponowane na wielu wystawach plakatu polskiego za granicą. Wystawy indywidualne w Warszawie 1956, 1960. Laureat Nagrody Państwowej w 1952 r.

JERZY FLISAK

Warszawa

Ur. w 1930 r. Ukończył Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej w 1953 r. Twórczość artystyczną rozpoczął w 1950 r. w „Szpilkach“, także jego pierwsze plakaty były poświęcone satyrze. Od 1955 r. współpracuje z Centralą Wynajmu Filmów. Jego prace eksponowane były na wystawach plakatu polskiego za granicą.

MARIA GACHOWSKA

Wrocław

Ur. w 1930 r. w Białymstoku. W 1954 r. ukończyła studia w PWSSP we Wrocławiu. Uprawia malarstwo, grafikę i projektowanie wnętrz. Bierze udział w wystawach środowiska wrocławskiego. Otrzymała szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakaty we Wrocławiu.

RYSZARD GACHOWSKI

Wrocław

Ur. w 1929 r. we Lwowie. Studia artystyczne w PWSSP we Wrocławiu ukończył w 1953 r. Uprawia malarstwo, grafikę i architekturę wnętrz. Bierze czynny udział w wystawach wrocławskiego Okręgu ZPAP. Wystawa indywidualna w 1957 r. we Wrocławiu. Otrzymał nagrody w kilku konkursach na plakaty.

BOGUSŁAW GÓRECKI

Katowice

Ur. w 1919 r. w Łukowie. ASP w Krakowie ukończył w 1947 r. Uprawia malarstwo, grafikę, sztukę dekoracyjną. Bierze udział w wystawach środowiska artystycznego na Górnym Śląsku. Laureat nagrody Woj. Rady Kultury w 1947 r. i Wojewódzkiej Nagrody XV-lecia, Katowice 1960.

WIKTOR GÓRKA

Warszawa

Ur. w 1922 r. w Bielsku-Białej. W 1951 r. ukończył studia w ASP w Krakowie. W 1949 r. uzyskał II nagrodę w konkursie na plakat „Plan 6-letni“. Bierze udział w licznych wystawach plakatu w kraju i za granicą; uzyskał nagrody i wyróżnienia w I i II Ogólnopolskiej wystawie plakatu (1953, 1955) oraz nagrodę na Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu Filmowego w 1956 r.

JANUSZ GRABIAŃSKI

Warszawa

Ur. w 1929 r. Wydział Grafiki ASP w Warszawie ukończył w 1954 r. Uprawia grafikę książkową i reklamową, ilustrację i plakat. Bierze udział w wystawach w kraju i za granicą m.in. Złoty Medal na Triennale w Mediolanie w 1960 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakat, m.in. I nagrodę za plakat lotniczy w 1957 r.

TADEUSZ GRABOWSKI

Katowice

Ur. w 1929 r. we Lwowie. W 1954 r.

ukończył studia w krakowskiej ASP. Bierze udział w ogólnopolskich i okręgowych wystawach grafiki, ilustracji i plakatu.

TADEUSZ GRONOWSKI

Warszawa

Ur. w 1905 r. Studiował na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej oraz w Akademii Sztuk Pięknych w Paryżu. Uprawia malarstwo, grafikę, wystawiennictwo, architekturę wnętrz i scenografię. W dziedzinie plakatu pracuje od 1918 r. Otrzymał wiele nagród i wyróżnień na wystawach i w konkursach w Polsce i za granicą, m.in. Grand Prix na Międzynarodowej Wystawie, Paryż 1925; Złoty Medal na Wystawie Międzynarodowej, Nowy Jork 1939; II nagrodę na I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu, 1953. Wystawa indywidualna w Warszawie w 1958 r.

HUBERT HILSCHER

Warszawa

Ur. w 1924 r. w Warszawie. W 1955 r. ukończył studia w warszawskiej ASP. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Jego prace były eksponowane na wielu wystawach krajowych i zagranicznych, bierze również udział w konkursach na plakat uzyskując szereg wyróżnień.

ADAM HOFFMAN

Kraków

Ur. w 1918 r. Ukończył ASP w Krakowie. Uprawia grafikę, w dziedzinie plakatu pracuje od 1946 r. M.in. otrzymał I nagrodę w konkursie na plakat „100-lecie firmy Okocim“. Autor plakatów krakowskiego teatru „Grotoska“, eksponowanych na wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą.

WŁODZIMIERZ HORN

Warszawa

Ur. w 1920 r. w Warszawie. W 1950 r. ukończył studia w warszawskiej ASP. Bierze udział w wystawach.

ANNA HUSKOWSKA
Warszawa

Dyplom warszawskiej ASP uzyskała w 1956 r. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1955 r. Brała udział w wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą.

MACIEJ HÜBNER
Warszawa

Ur. w 1931 r. w Warszawie. Studiował w PWSSP w Łodzi, następnie na Wydziale Grafiki warszawskiej ASP, którą ukończył w 1954 r. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1954 r. Bierze udział w konkursach, m.in. został wyróżniony za plakat satyryczny.

LUCJAN JAGODZIŃSKI
Warszawa

Ur. w 1897 r. Studia artystyczne w Rosji, Polsce i Francji odbył w latach 1915—1929. Uprawia malarstwo i grafikę, od 1950 r. pracuje w dziedzinie plakatu. Uzyskał liczne nagrody i wyróżnienia na wystawach i w konkursach, m.in.: III nagroda na I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu, 1953; I nagroda w konkursie na plakat poświęcony wyborom do Rad Narodowych, 1954.

WŁADYSŁAW JANISZEWSKI
Warszawa

Ur. w 1913 r. w Warszawie. Wydział Grafiki warszawskiej ASP ukończył w 1950 r. Uprawia głównie plakat filmowy.

WITOLD JANOWSKI
Warszawa

Ur. w 1926 r. w Warszawie. Wydział Architektury Politechniki warszawskiej ukończył w 1949 r. Uprawia grafikę użytkową i wystawiennictwo, w dziedzinie plakatu pracuje od 1950 r. M.in. otrzymał I nagrodę w konkursie na plakat turystyczny. Bierze udział w wystawach plakatu w Polsce i za granicą.

ZENON JANUSZEWSKI
Warszawa

Ur. w 1929 r. w Gnieźnie. W 1957 r. ukończył Wydział Grafiki ASP w Warszawie. Uprawia grafikę artystyczną, książkową i reklamową oraz plakat. Jego prace eksponowane były na wystawach ogólnopolskich i na wystawach grafiki polskiej za granicą. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach na grafikę użytkową i plakat, m.in. „BHP“, II nagroda, 1956; „Przeciwalkoholowy“, II nagroda, 1959.

IRENA JARZYŃSKA
Poznań

Ur. w 1921 r. w Poznaniu. W 1950 r. ukończyła studia w PWSSP w Poznaniu. Uprawia grafikę artystyczną i użytkową.

JERZY JAWOROWSKI

Warszawa

Ur. w 1919 r. w Augustowie. Studia w warszawskiej ASP ukończył w 1955 r. Jego prace były eksponowane na wystawach plakatu polskiego za granicą.

ANDRZEJ JEZIORKOWSKI
Poznań

Ur. w 1931 r. w Poznaniu. Dyplom PWSSP w Poznaniu otrzymał w 1957 r. Uprawia architekturę wnętrz i grafikę.

MICHAŁ JĘDRZEJEWSKI
Wrocław

Studia artystyczne w wrocławskiej PWSSP ukończył w 1960 r. W konkursie na plakat Festiwalu Studentów Ziemi Zachodnich otrzymał I nagrodę.

TADEUSZ JODŁOWSKI
Warszawa

Ur. w 1925 r. w Piekarach Śląskich. Studia artystyczne odbył w WSSP i w ASP w Krakowie. Uprawia grafikę książkową użytkową i plakat. Jego prace były eksponowane na wielu wystawach plaka-

tu polskiego za granicą. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakat m.in. „III Zjazd ZSL“, I nagroda, 1959. W 1960 r. laureat nagrody im. T. Trepkowskiego.

ZBIGNIEW KAJA
Poznań

Ur. w 1924 r. w Poznaniu. PWSSP w Poznaniu ukończył w 1950 r. Uprawia rysunek, grafikę artystyczną i użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1950 r. Bierze udział w wystawach w kraju i za granicą, indywidualnie wystawiał w Poznaniu 1953, 1956, 1958, Pradze Czeskiej 1958 i Dessau (NRD) 1958. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień na wystawach i w konkursach na plakat, m.in. Ogólnopolska Wystawa Plakatu i Ilustracji, III nagroda, 1955; konkurs na plakat „V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów“, I nagroda, 1955; konkurs na plakat „Święto Odrodzenia“, II nagroda, Poznań 1960; konkurs na plakat „Wielkopolski Festiwal Kulturalny“, I nagroda, 1961. Laureat nagrody m. Poznania w 1956 r. za całokształt działalności artystycznej.

JERZY KAROLAK
Kraków

Ur. w 1907 r. w Zgierzu. Studia artystyczne ukończył w ASP w Warszawie. Uprawia dekorację wnętrz, grafikę użytkową i ilustrację. Otrzymał wiele nagród i wyróżnień na wystawach sztuki polskiej w kraju i za granicą oraz na wystawach międzynarodowych m.in. Wiedeń 1947. Nagrody i wyróżnienia w konkursach na plakat, m.in. „Wiosna Ludów“, II nagroda, 1948; „Rok Chopinowski“, I nagroda, 1949.

BRONISŁAW KIERZKOWSKI
Warszawa

Ur. w 1924 r. w Łodzi. Studiował w PWSSP w Łodzi, w PWSSP w Gdańsku i w warszawskiej ASP, którą ukończył w 1951 r. Uprawia malarstwo i grafikę, brał udział w wystawach ogólnopolskich i okręgowych oraz w wystawach sztuki polskiej za granicą. Wystawy indywidualne malarstwa: Warszawa 1954, 1958, 1960; Szczecin, Sopot 1959; Jugosławia 1959.

TADEUSZ KOBAK

Warszawa

Ur. w 1927 r. w Warszawie. Studia artystyczne odbywał w WSSP i w ASP w Krakowie. Brał udział w wystawach młodej plastyki polskiej, w wystawach krakowskiego Okręgu ZPAP, w I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu w Warszawie, 1953.

KAZIMIERZ KOPESTYŃSKI

Warszawa

Ur. w 1930 r. w Warszawie. W 1958 r. ukończył studia artystyczne w warszawskiej ASP. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakat, m.in. „VI Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów w Moskwie“, II nagroda, 1957.

ANDRZEJ KOWALEWSKI

Warszawa

Ur. w 1923 r. w Kutnie. W 1956 r. ukończył Wydział Grafiki warszawskiej ASP. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakat, m.in. „BHP“, II nagroda, 1956.

JAN KURKIEWICZ

Kraków

Ur. w 1915 r. w Krakowie. Studia odbył w krakowskiej Szkole Przemysłu Artystycznego. Grafikę uprawia od 1948 r. Bierze udział w wystawach ogólnopolskich i okręgowych. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakat, m.in. „PZN“, I nagroda, Kraków 1949; „PTTK“, I nagroda, Kraków 1951; „Dni Krakowa“, I nagroda, 1957; „X-lecie Nowej Huty“, II nagroda, 1959.

BERTOLD KUSZKA

Katowice

Ur. w 1929 r. w Mikołowie. W 1954 r. ukończył krakowską ASP, Wydział Grafiki Propagandowej w Katowicach. Uprawia plakat polityczny i okolicznościowy, otrzymując wyróżnienia w konkursach regionalnych.

ALICJA LAURMAN-WASZEWSKA

Warszawa

Ur. w 1920 r. w Częstochowie. Ukończyła WSSP w Warszawie. Uprawia grafikę użytkową. Jej plakaty były eksponowane na wystawach polskich w kraju i za granicą.

EUGENIUSZ LEBELT

Warszawa

Ur. w 1923 r. w Toruniu. Studia artystyczne odbył w ASP w Warszawie. Bierze udział w ogólnopolskich wystawach plakatu i grafiki użytkowej oraz w wystawach plakatu polskiego za granicą. W 1951 r. otrzymał I nagrodę za plakat z okazji Dnia Wojska Polskiego i rocznicy zwycięstwa pod Lenino.

JAN LENICA

Warszawa

Ur. w 1928 r. Ukończył Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej. Uprawia wystawiennictwo, grafikę, satyrę, ilustrację i film, w którym osiąga sukcesy międzynarodowe. Bierze udział w wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą, uzyskując liczne nagrody i wyróżnienia, m.in. I nagroda na II Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu i Ilustracji, 1955; wyróżnienie Komitetu Nagród Państwowych. W 1961 r. uczestniczył w Międzynarodowej Wystawie Plakatów w Paryżu i otrzymał I nagrodę im. Toulouse-Lautreca.

HANNA LIPIŃSKA (HA-GA)

Warszawa

Ur. w 1915 r. w Moskwie. Studia artystyczne odbyła w warszawskiej ASP. Uprawia rysunek humorystyczny, ilustrację i grafikę. Od 1950 r. bierze udział w ogólnopolskich i grupowych wystawach ilustracji, plakatu i satyry, otrzymując nagrody i wyróżnienia. Prace jej były także eksponowane na licznych wystawach polskich za granicą.

ERYK LIPIŃSKI

Warszawa

Ur. w 1908 r. Studia artystyczne odbył w warszawskiej ASP. Uprawia grafikę,

rysunek satyryczny, ilustrację, wystawiennictwo i scenografię, plakatem interesuje się od 1934 r. Zarówno przed wojną jak i w ostatnim XV-leciu otrzymał wiele nagród na wystawach w kraju i za granicą, m.in. „Wiosna Ludów“, I nagroda, 1948; „Festiwal Filmów Radzieckich“, I nagroda; „Międzynarodowa wystawa w Wiedniu, siedem nagród, 1948; I i II Ogólnopolska Wystawa Plakatu, trzecie nagrody, 1953—1955; Wystawa Karykatury Polskiej, nagroda, 1953. Laureat Nagrody Państwowej w 1950 r.

GUSTAW BOHDAN MAJEWSKI

Warszawa

Ur. w 1909 r. Ukończył Państwowy Instytut Rysunków i Robót Ręcznych w Warszawie. Uprawia grafikę książkową, reklamową, ilustrację i wystawiennictwo. W dziedzinie plakatu pracuje od 1953 r. Uczestniczył w wielu wystawach grafiki, ilustracji i plakatu w kraju i za granicą.

STEFAN MAŁECKI

Warszawa

Ur. w 1924 r. Za twórczość plakatową otrzymał szereg nagród i wyróżnień, m.in. I nagrodę za plakat Festiwalu Młodzieży i Studentów w Moskwie, 1957; II nagrodę za plakat wystawy Młodej Plastyki; III nagrodę za plakaty „Dzień Kolejarza“, 1956 i „ZOO“, 1959.

JAN SAMUEL MIKLASZEWSKI

Warszawa

Ur. w 1907 r. w Kłębowie. Ukończył ASP w Warszawie. Uprawia grafikę artystyczną, książkową i ilustrację z dużymi sukcesami w kraju i za granicą.

JAN MŁODOŻENIEC

Warszawa

Ur. w 1929 r. w Warszawie. Ukończył ASP w Warszawie w 1955 r. Uprawia grafikę użytkową, książkową i ilustrację, w dziedzinie plakatu pracuje od 1953 r. Uczestniczy w wystawach krajowych i zagranicznych, m.in. na Międzynarodowej Wystawie Młodej Plastyki w czasie V Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie w 1955 r. otrzymał I nagrodę.

JERZY MOSKAL

Katowice

Ur. w 1930 r. w Drohobyczu. W latach 1948—1954 odbył studia artystyczne i uzyskał dyplom ASP w Krakowie. Bierze udział w wystawach okręgowych i ogólnopolskich, wystawa indywidualna plakatu w 1957 r. w Katowicach.

JÓZEF MROSZCZAK

Warszawa

Ur. w 1910 r. Ukończył ASP w Krakowie oraz studia artystyczne w Wiedniu. Uprawia wystawiennictwo i grafikę użytkową. W dziedzinie plakatu pracuje od 1937 r. Bierze udział w wystawach ogólnopolskich, prace jego eksponowane były również na wielu wystawach plakatu polskiego za granicą. M.in. na I i II Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu 1953, 1955, otrzymał II nagrody. Użył także szereg nagród i wyróżnień w krajowych i międzynarodowych konkursach na plakaty. Laureat Nagrody Państwowej w 1953 r.

JAN OLEJNICZAK

Poznań

Ur. w 1920 r. w Inowrocławiu. Ukończył PISP w Poznaniu w 1946 r. Uprawia grafikę użytkową, otrzymał szereg nagród i wyróżnień w ogólnopolskich i regionalnych konkursach na plakaty, m. in.: „VII Festiwal Filmów Radzieckich“ II nagroda, 1954; „Przegląd Filmów Polskich“, I, II, III nagroda, 1954; „XV-lecie Wojska Polskiego“, III nagroda, 1958; „XXIX MPT“, III nagroda, 1959.

ROMAN OPALKA

Warszawa

Ur. w 1931 r. we Francji. Dyplom ASP w Warszawie uzyskał w 1956 r.

JULIAN PAŁKA

Warszawa

Ur. w 1923 r. Ukończył ASP w Warszawie. Uprawia grafikę użytkową i wystawiennictwo. W dziedzinie plakatu zaczął pracować w 1950 r. Bierze udział w wystawach w kraju i za granicą oraz w konkursach na plakaty otrzymując nagrody

i wyróżnienia, m. in. III nagroda na II Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu i Ilustracji, 1955; wyróżnienie Komitetu Nagród Państwowych, 1955.

EWA PRUSKA

Poznań

Ur. w 1930 r. w Sieradzu. Ukończyła studia w PWSSP w Poznaniu w 1955 r. Uprawia architekturę wnętrz, grafikę i tkaninę artystyczną. Wystawia na salach poznańskiego Okręgu ZPAP, wystawa indywidualna w Poznaniu w 1960 r. Wyróżniana w regionalnych konkursach na plakaty.

JERZY PRZYGODZKI

Warszawa

Ur. w 1920 r. w Warszawie. Studia artystyczne na Wydziale Architektury Wnętrz warszawskiej ASP ukończył w 1950 r. Bierze udział w wystawach i konkursach, m. in. II nagroda w konkursie na plakat bezpieczeństwa ruchu, 1957.

MACIEJ RADUCKI

Warszawa

Ur. w 1929 r. Studia w ASP w Warszawie ukończył w 1954 r. Jego prace były eksponowane na wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą.

BOŻENA

ROGOWSKA-MYCKOWSKA

Kraków

Ur. w 1925 r. w Białymstoku. Ukończyła studia w krakowskiej ASP w 1957 r. Bierze udział w wystawach krakowskiego Okręgu ZPAP i w regionalnych konkursach na plakaty.

ANTONI RZYSKI

Poznań

Ur. w 1933 r. w Poznaniu. Ukończył studia artystyczne w PWSSP w Poznaniu na Wydziale Architektury Wnętrz w 1955 r. i Wydział Grafiki ASP w Warszawie. Otrzymał I równorzędną nagrodę za pla-

kat Wielkopolskiego Festiwalu Kulturalnego w 1961 r.

OLGA SIEMASZKOWA

Warszawa

Studia artystyczne odbyła w ASP w Warszawie. Uprawia grafikę użytkową i ilustrację książek dla dzieci, w dziedzinie plakatu pracuje od 1944 r. Bierze udział w wystawach grafiki i plakatu oraz w konkursach, m. in. otrzymała II nagrodę w konkursie na plakat V Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów, Warszawa 1955. Prace jej były eksponowane na wielu wystawach sztuki polskiej za granicą. Laureat nagrody Państwowej w 1953 r.

RYSZARD SKUPIN

Poznań

Ur. w 1930 r. w Le Chateau (Francja). Studiował w PWSSP w Poznaniu. Uprawia malarstwo ścienne, rysunek, grafikę artystyczną i użytkową. Bierze udział w ruchu wystawienniczym, indywidualnie wystawiał w Poznaniu w 1956 r. Otrzymuje nagrody i wyróżnienia w konkursach, m. in. „1200 lat Gniezna“, I nagroda, Poznań 1960; „Święto Odrodzenia“, III nagroda, Poznań 1960.

KAZIMIERZ SŁAWIŃSKI

Poznań

Ur. w 1928 r. w Chodzieży. Studia artystyczne w PWSSP w Poznaniu ukończył w 1951 r. Bierze udział w ogólnopolskich i okręgowych wystawach oraz w konkursach na plakaty, m. in. „Dni Poznania“, II nagroda, 1953; „1 Maja“, I nagroda, Poznań 1961.

JAN SŁOMCZYŃSKI

Warszawa

Ur. w 1905 r. Studiował na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Uprawia grafikę użytkową, w dziedzinie plakatu pracuje od 1930 r. Bierze udział w licznych konkursach na plakaty i oznaki graficzne, m. in. I nagroda w konkursie na plakat Polskiego Związku Wędkarskiego, 1955. Jego prace były eksponowane na wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą.

*lepsze osiągnięcia w dziedzinie
plakatu politycznego.*

JERZY SROKOWSKI

Warszawa

Ur. w 1910 r. Ukończył ASP w Warszawie. Uprawia grafikę książkową, użytkową, ilustratorstwo, scenografię i wystawiennictwo. W dziedzinie plakatu pracuje od 1945 r. Otrzymał III nagrodę na Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu i Ilustracji, 1955 oraz kilka nagród i wyróżnień w konkursach na plakaty. Bierze udział w licznych wystawach w kraju i za granicą.

MARIAN STACHURSKI

Warszawa

Ur. w 1931 r. Studiował w warszawskiej ASP, dyplom uzyskał w 1956 r. na Wydziale Grafiki. Bierze udział w wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą. Uzyskał wiele nagród i wyróżnień w konkursach na plakaty, m.in. „V Festiwal Młodzieży i Studentów w Warszawie“, II i III nagroda, 1955; „Olimpijski“, I i II nagroda, 1956; „Międzynarodowe Targi Poznańskie“, I nagroda, 1958; „III Zjazd ZSL“, II nagroda, 1959. Uprawia również grafikę książkową i ilustrację.

FRANCISZEK STAROWIEYSKI

Warszawa

Ur. w 1930 r. Studiował malarstwo w krakowskiej ASP. Dyplom uzyskał w Warszawie w 1955 r. Pierwszy plakat wykonał w 1956 r. i w tej dziedzinie uzyskał szereg nagród i wyróżnień, m.in. za „Plakat Leninowski“, III nagroda, 1960. Oprócz plakatu uprawia malarstwo, rysunek satyryczny i scenografię. Bierze udział w wystawach, wystawa indywidualna w Warszawie w 1959 r. Jego prace były eksponowane na wystawach plakatu polskiego za granicą.

WALDEMAR SWIERZY

Warszawa

Ur. w 1931 r. Ukończył Wydział Grafiki katowickiego Oddziału ASP w Krakowie. Uprawia grafikę użytkową, rysunek satyryczny, wystawiennictwo i scenografię, w dziedzinie plakatu pracuje od 1950 r. Bierze udział w wystawach i konkursach otrzymując liczne nagrody i wyróżnienia. III nagroda na II Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu, 1955; nagroda na Wystawie Polskiego Plakatu Filmowego, 1956, nagroda im. T. Trepkowskiego za 1956 r.

Prace jego były eksponowane na wielu wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą. W 1959 r. otrzymał I nagrodę im. Toulouse Lautreca na Międzynarodowej Wystawie Plakatu Filmowego w Paryżu. Wystawy indywidualne plakatu: Berlin 1959, Praga 1959, Budapeszt 1959, Bratysława 1959, Wiedeń 1960, Katowice 1961.

JÓZEF SZAJNA

Kraków

Ur. w 1922 r. w Rzeszowie. Studia odbywa w krakowskiej ASP, w 1953 r. uzyskuje dyplom na Wydziale Grafiki, a w 1954 r. dyplom ze scenografii. Uprawia malarstwo, grafikę i scenografię. Bierze czynny udział w wystawach ogólnopolskich i okręgowych. W 1960 r. wystawa indywidualna w Nowej Hucie. W 1957 r. otrzymuje nagrodę artystyczną „Przeglądu Kulturalnego“. Uprawia plakat teatralny.

ROSLAW SZAYBO

Warszawa

Ur. w 1933 r. Studia artystyczne kończy w warszawskiej ASP. Uprawia rysunek humorystyczny i plakat. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakat m.in. „Plakat Leninowski“, I nagroda zespołowa, 1960.

FERDYNDAND SZYPUŁA

Katowice

Bierze udział w regionalnych konkursach na plakat w Katowicach, otrzymując nagrody i wyróżnienia.

STEFAN ŚLEDZIŃSKI

Warszawa

Ur. w 1919 r. w Warszawie. W 1950 r. ukończył studia w warszawskiej ASP. Od 1952 r. bierze udział w wystawach. Otrzymał jedną z równorzędnych nagród za plakat w związku z V Festiwalem Młodzieży i Studentów w Warszawie w 1955 r.

JERZY TCHÓRZEWSKI

Warszawa

Ur. w 1928 r. w Siedlcach. Studia w krakowskiej ASP ukończył w 1951 r. Upra-

wia malarstwo i grafikę. Brał udział w licznych wystawach sztuki polskiej za granicą i w ekspozycjach międzynarodowych. Wystawy indywidualne: Warszawa—Łódź, 1957.

MIECZYSLAW TEODORCZYK

Warszawa

Ur. w 1914 r. w Warszawie. Studia plastyczne odbył w Szkole Sztuk Zdobniczych i w latach 1937—1939 w ASP w Warszawie. Uczestniczył w konkursach na plakaty uzyskując wyróżnienia i nagrody.

HENRYK TOMASZEWSKI

Warszawa

Ur. w 1914 r. w Warszawie. Studia artystyczne ukończył w warszawskiej ASP. Uprawia grafikę, scenografię i wystawiennictwo. W dziedzinie plakatu pracuje od 1936 r. Bierze udział w licznych wystawach w kraju i za granicą, m.in. pięć pierwszych nagród otrzymał na wystawie plakatu, Warszawa, 1948; pierwsze nagrody na I i II Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu, Warszawa 1953, 1955; nagroda na Wystawie Plakatu Filmowego, Warszawa 1956. Szereg nagród i wyróżnień otrzymał również w konkursach na plakaty. Laureat Nagrody Państwowej w 1955 r.

TADEUSZ TREPKOWSKI

Ur. w 1914 r. w Warszawie, zmarł w 1954 r. w Warszawie. Uprawiał grafikę użytkową i wystawiennictwo. Twórczość w dziedzinie plakatu rozpoczął w 1931 r. odnosząc szereg poważnych sukcesów, m.in. II nagroda w konkursie na plakat „PKO, 1935; I nagroda w konkursie na plakat browaru Tychy; Grand Prix na Międzynarodowej Wystawie „Arts et Technique“, Paryż 1937. W 1945 r. wznowił działalność artystyczną, poświęcając się niemal wyłącznie plakatowi. Uzyskał wiele nagród na wystawach i konkursach międzynarodowych i krajowych, m.in.: wyróżnienie na konkursie ONZ, 1948; I nagroda na Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu, 1953; Nagroda Honorowa (pośmiertnie) na Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu i Ilustracji, 1955.

JERZY TREUTLER

Warszawa

Ur. w 1931 r. Studia w warszawskiej ASP ukończył w 1955 r. Uprawia grafikę użytkową i książkową, bierze udział w wystawach w Polsce i za granicą. Kilkakrotnie nagrodzony w konkursach na plakat. M. in. I nagroda w konkursie na plakat bezpieczeństwa ruchu, 1957.

MARIA TURKOWSKA

Warszawa

Ur. we Lwowie. Studia artystyczne w zakresie grafiki odbyła w krakowskiej ASP uzyskując dyplom w 1951 r. Bierze udział w wystawach grafiki użytkowej w kraju i za granicą.

MACIEJ URBANIEC

Warszawa

Ur. w 1925 r. w Zwierzyńcu. Studia artystyczne odbywał w PWSSP we Wrocławiu, następnie w ASP w Warszawie. Dyplom uzyskał w 1957 r. Bierze udział w wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą. Otrzymał również szereg nagród i wyróżnień w konkursach na plakat, m. in.: „Nie moje“, III nagroda, 1957; „III zjazd PZPR“, II nagroda, 1959; „15 lat PRL“, I nagroda, 1959. W 1958 r. zostaje laureatem Nagrody im. Trepkowskiego.

ZBIGNIEW WASZEWSKI

Warszawa

Ur. w 1921 r. Ukończył warszawską ASP w 1950 r. Uprawia grafikę, w dziedzinie plakatu pracuje od 1947 r. Otrzymał szereg wyróżnień w konkursach na plakat. Prace jego były eksponowane na wielu wystawach plakatu polskiego w kraju i za granicą.

WOJCIECH WENZEL

Warszawa

Ur. w 1925 r. Ukończył studia w warszawskiej ASP w 1954 r. Uprawia grafikę użytkową i wystawiennictwo. Plakat uprawia od 1954 r.

STEFAN WIELGUS

Warszawa

Ur. w 1917 r., ukończył ASP w Warszawie. Uprawia grafikę i satyrę polityczną, w dziedzinie plakatu pracuje od 1952 r. Bierze udział w wystawach, indywidualna ekspozycja jego prac odbyła się w Warszawie w 1960 r. w Domu Kultury im. Kasprzaka.

PAWEŁ WILCZEK

Katowice

Ur. w 1930 r. w Chorzowie. W 1954 r. ukończył krakowską ASP Wydział Grafiki Propagandowej w Katowicach. Bierze udział w wystawach i konkursach na plakat, m. in.: „1 Maja 1960“, I nagroda, Katowice 1960. W 1957 r. przyznano mu nagrodę im. T. Trepkowskiego.

JÓZEF WITON

Warszawa

Ur. w 1921 r. w Brześciu n. Bugiem. Studia w warszawskiej ASP ukończył w 1951 r. Uprawia grafikę artystyczną i użytkową. Bierze udział w wystawach w kraju i za granicą. Wystawa indywidualna plakatu w Opolu w 1960 r. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień, m. in. I nagroda w ogólnopolskich konkursach na plakat odbudowy Warszawy oraz na plakat przeciwalkoholowy.

JOLANTA ZAGÓRSKA

Warszawa

Ur. w 1933 r. w Warszawie. Studia w warszawskiej ASP ukończyła w 1957 r. Uprawia rysunek humorystyczny i grafikę. W dziedzinie plakatu otrzymała szereg nagród i wyróżnień, m. in. pierwsze nagrody zespołowe za plakat Tysiąclecia i za plakat Leninowski.

STANISŁAW ZAGÓRSKI

Warszawa

Ur. w 1933 r. w Warszawie. Ukończył studia w warszawskiej ASP w 1957 r. Uprawia grafikę książkową, ilustrację i plakat. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień, m. in. pierwsze nagrody zespołowe w konkursach na plakaty: „Leni-

nowski“, 1960; „Tysiąclecia Państwa Polskiego“, 1960. Bierze udział w wystawach plakatu polskiego za granicą. W 1960 r. laureat nagrody im. T. Trepkowskiego.

ELŻBIETA ZAKRZEWSKA

Warszawa

Ur. w 1918 r. w Moskwie. Ukończyła moskiewski Instytut Filozofii i Literatury. Uprawia malarstwo i plakat, bierze udział w wystawach ogólnopolskich i okręgowych. Uczestniczyła w wystawach polskiego plakatu za granicą.

WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI

Warszawa

Ur. w 1916 r. Ukończył Miejską Szkołę Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie. Uprawia malarstwo i grafikę. Wystawiał indywidualnie w Polsce, we Francji, NRD, na Węgrzech i w ZSRR. Laureat Nagrody Państwowej w 1950 r. W dziedzinie plakatu pracuje od 1944 r. Bierze udział w licznych wystawach sztuki polskiej w kraju i za granicą, m. in. na I Ogólnopolskiej Wystawie Plakatu w 1953 r. otrzymał III nagrodę.

STANISŁAW ZAMECZNIK

Warszawa

Ur. w 1909 r. Ukończył Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej. Uprawia architekturę, wystawiennictwo, grafikę książkową, ilustrację i plakat. Jego prace były eksponowane na wielu wystawach sztuki polskiej za granicą.

WOJCIECH ZAMECZNIK

Warszawa

Ur. w 1923 r. Ukończył Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej. Uprawia grafikę, architekturę wnętrz, wystawiennictwo, fotografię i film. Bierze żywy udział w ruchu wystawienniczym. Liczne jego plakaty eksponowane były w Polsce i za granicą. Otrzymał również szereg nagród i wyróżnień w konkursach. M. in. wyróżnienie im. Toulouse Lautreca na Międzynarodowej Wystawie Plakatu Filmowego w Paryżu, 1961.

S p i s i l u s t r a c j i

1. **KRYSPIAN ADAMCZYK, Rady Narodowe w służbie ludzi pracy, 1961**
2. **TADEUSZ BABICZ, Wystawa Lenin w Polsce, 1959**
3. **LILIANA BACZEWSKA, Płaszcz, 1957**
4. **STEFAN BERNACIŃSKI, I Ogólnopolska Wystawa Grafiki Artystycznej i Rysunku, 1956**
5. **MIECZYŚLAW BERMAN, 1918 KPP-PZPR 1958, 1958**
6. **BOHDAN BOCIANOWSKI, Pieją koguty, 1950**
7. **HANNA BODNAR, Madame de..., 1959**
8. **ADAM BOWBELSKI, Romeo i Julia, 1955**
9. **JANUSZ BRUCHNAŁSKI, 50 lat ZPAP, 1961**
10. **TERESA BYSZEWSKA, Widmo**
11. **HENRYK JERZY CHMIELEWSKI, Chuligan—wódka, 1955**
12. **WITOLD CHMIELEWSKI, Visitez la Pologne, 1959**
13. **TADEUSZ CIAŁOWICZ, 850 lat Jeleniej Góry, 1958**
14. **ROMAN CIEŚLEWICZ, Czarownice z Salem, 1958**
15. **ROMAN CIEŚLEWICZ, F. Chopin XIV Festiwal w Dusznikach 1959, 1958**
16. **BARBARA DUTKOWSKA, Mam 8 lat tyle co Polska Ludowa, 1952**
17. **WOJCIECH FANGOR, Tydzień zbliżenia kulturalnego z krajami Wschodu, 1958**
18. **WOJCIECH FANGOR, Eugeniusz Oniegin**
19. **WOJCIECH FANGOR, JERZY TCHÓRZEWSKI, V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów, 1955**
20. **WOJCIECH FANGOR, JULIAN PAŁKA, HENRYK TOMASZEWSKI,
Zwiedzajcie pawilon polski w Turynie, 1961**
21. **WOJCIECH FANGOR, HENRYK TOMASZEWSKI, 1 Maja Pokój światu — wolność ludom, 1960**
22. **WOJCIECH FANGOR, HENRYK TOMASZEWSKI, 1 Maja — Pokój, 1960**
23. **WOJCIECH FANGOR, WOJCIECH ZAMECZNIK, Proces przeciw miastu, 1954**
24. **KAROL FERSTER, Taaka była zabawa, 1954**
25. **JERZY FLISAK, Wesola orkiestra**
26. **MARIA GACHOWSKA, Dni Wrocławia 1961, 1961**
27. **RYSZARD GACHOWSKI, Grafika grupy X**
28. **WIKTOR GÓRKA, Naprzód do walki o plan 6-letni, 1949**
29. **BOGUSŁAW GÓRECKI, Lenin, 1960**
30. **BOGUSŁAW GÓRECKI, V Ogólnopolski Konkurs Śpiewaczy Katowice 1960, 1960**
31. **JANUSZ GRABIAŃSKI, Cyrk, 1958**
32. **TADEUSZ GRABOWSKI, Przygody Wiercipięty**
33. **TADEUSZ GRONOWSKI, Święto kolejjarza, 1957**

34. TADEUSZ GRONOWSKI, Pierwszy Polski Kongres Pokoju 1950, 1950
35. HUBERT HILSCHER, Don Kichot
36. ADAM HOFFMAN, Teatr Groteska, 1955
37. ADAM HOFFMAN, Orfeusz w piekle
38. WŁODZIMIERZ HORN i STEFAN ŚLEDZIŃSKI, Coopexim
39. ANNA HUSKOWSKA, Idiota, 1958
40. MACIEJ HÜBNER, Rififi, 1958
41. LUCJAN JAGODZIŃSKI, Niech żyje nam górniczy stan, 1952
42. WŁADYSŁAW JANISZEWSKI, Życie przeszło obok
43. WITOLD JANOWSKI, Swissair to Poland, 1959
44. ZENON JANUSZEWSKI, Wielki Festiwal Muzyki Pieśni i Tańca 1960—1961, 1959
45. IRENA JARZYŃSKA, Dni opieki nad zabytkami w Wielkopolsce, 1960
46. JERZY JAWOROWSKI, Strzał na bagnach
47. TADEUSZ JODŁOWSKI, Warszawa 1945—1960, 1960
48. TADEUSZ JODŁOWSKI, 10 lat budowy Polski Ludowej, 1954
49. ZBIGNIEW KAJA, Nigdy więcej, 1955
50. ZBIGNIEW KAJA, XXX Internationale Messe Poznań 1961, 1961
51. JERZY KAROLAK, Polska Sztuka Ludowa, 1948
52. BRONISŁAW KIERZKOWSKI, JULIAN PAŁKA, Konstytucja PRL z 1952 r., 1956
53. KAZIMIERZ KOPESTYŃSKI, ZENON JANUSZEWSKI, Idea leninowska zwyciężyła
54. ANDRZEJ KOWALEWSKI, Tatusiu uważaj, 1957
55. JAN KURKIEWICZ, Sen nocy letniej, 1954
56. BERTOLD KUSZKA, Dzień hutnika, 1956
57. ALICJA LAURMAN-WASZEWSKA, Wystawa Henryka Kuny, 1956
58. JAN LENICA, Niebieski ptak
59. JAN LENICA, Jajko, 1958
60. HANNA LIPIŃSKA, La V Rencontre Internationale de Ski des Journalistes, 1959
61. ERYK LIPIŃSKI, Teatr Syrena, 1948
62. ERYK LIPIŃSKI, 1905, 1955
63. GUSTAW MAJEWSKI, Wystawa Polska Sztuka Ludowa, 1960
64. GUSTAW MAJEWSKI, JAN SŁOMCZYŃSKI, Wódka
65. STEFAN MAŁECKI, VII Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów Wiedeń, 1959, 1959
66. JAN MŁODOŻENIEC, Przed potopem
67. JAN MŁODOŻENIEC, Koniec nocy
68. JÓZEF MROSZCZAK, Borys Godunow
69. JÓZEF MROSZCZAK, Aida, 1958
70. JAN OLEJNICZAK, Lenino, 1958
71. ROMAN OPAŁKA, Noce nad Nawa, 1960
72. JULIAN PAŁKA, Komedianci
73. JULIAN PAŁKA, Przegląd filmów René Claire, 1956
74. JERZY PRZYGODZKI, Nie lekceważ skaleczeń, 1957
75. MACIEJ RADUCKI, Wędrowni muzycy, 1956

76. BOŻENA ROGOWSKA-MYCZKOWSKA, Biennale Grafiki w Krakowie, 1960 1960, 1960
77. ANTONI RZYSKI, Wielkopolski Festiwal Kulturalny 1961, 1961
78. OLGA SIEMASZKOWA, Janosik, 1954
79. JAN SŁOMCZYŃSKI, Odrzuć złe narzędzie, 1956
80. JERZY SROKOWSKI, Malwy, 1953
81. JERZY SROKOWSKI, Polish Airlines LOT, 1956
82. MARIAN STACHURSKI, Wystawa pół wieku narciarstwa polskiego
83. FRANCISZEK STAROWIEYSKI, Wystawa plakatu Lenin, 1960
84. WALDEMAR SWIERZY, Prawo jest prawem
85. WALDEMAR SWIERZY, Matka Joanna od Aniołów, 1961
86. FRANCISZEK STAROWIEYSKI, Wystawa scenografii M. Stańczak
87. JÓZEF SZAJNA, Bohater naszego świata, 1956
88. ROSŁAW SZAYBO, Gaudeamus Studenckie Święto Wiosny, 1961
89. FERDYNAND SZYPUŁA, 1-szy Maja, 1961
90. HENRYK TOMASZEWSKI, 22 Lipca, 1960
91. HENRYK TOMASZEWSKI, Moore, 1959
92. TADEUSZ TREPKOWSKI, Ostatni etap, 1948
93. TADEUSZ TREPKOWSKI, Nie, 1952
94. JERZY TREULER, Główna ulica
95. MACIEJ URBANIEC, 1000 lat Państwa Polskiego, 1959
96. MACIEJ URBANIEC, Uważaj głowa nie z gumy
97. ZBIGNIEW WASZEWSKI, (Na temat BHP w hutnictwie), 1956
98. ZBIGNIEW WASZEWSKI, 1917—1959, 1959
99. WOJCIECH WENZEL, Dawne czasy
100. STEFAN WIELGUS, Światowy Kongres Obrońców Pokoju, 1960
101. PAWEŁ WILCZEK, 40 rocznica Rewolucji Październikowej, 1957
102. JÓZEF WITON, Złą bracie wybrałeś drogę...
103. JOLANTA i STANISŁAW ZAGÓRSCY, ROSŁAW SZAYBO, Lenin 1870— siły, 1961
104. STANISŁAW ZAGÓRSKI, Biała krew
105. STANISŁAW ZAGÓRSKI, ROSŁAW SZAYBO, Po ich stronie stoją potężne 1959, 1959
106. ELŻBIETA i WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKY, Losy kobiet, 1955
107. WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI, Partia, 1955
108. STANISŁAW ZAMECZNIK, André Chenier
109. WOJCIECH ZAMECZNIK, Wystawa Poolse Schilderkunst van nu Amsterdam
110. WOJCIECH ZAMECZNIK, Straceńcy

76. BOŻENA ROGOWSKA-MYCHOWSKA, Biennale Grafiki w Krakowie 1960-1960, 1960

77. ANTONI RZYŃSKI, Wielkopolski Festiwal Kultury 1961, 1961

78. OLGA SIEMASZKOWA, Janosik, 1954

79. JAN SŁOMCZYŃSKI, Odrzucenie nie narzędzie, 1956

80. JERZY SROKOWSKI, Malwy, 1953

81. JERZY SROKOWSKI, Polish Airlines LOT, 1956

82. MARIAN STACHURSKI, Wystawa pol wienk narciarstwa polskiego

83. FRANCISZEK STAROWIŃSKI, Wystawa plakatu Lenin, 1960

84. WALDEMAR SWIERZY, Prawo jest prawem

85. WALDEMAR SWIERZY, Matka Joanna od Aniołów, 1961

86. FRANCISZEK STAROWIŃSKI, Wystawa scenografii M. Słanczak

87. JÓZEF SZAJNA, Bohater naszego świata, 1956

88. ROSŁAW SZAYBO, Gaudemus Studentie Świeta Wiosny, 1961

89. FERDYNDAND SZYPUŁA, 1-szy Maj, 1961

90. HENRYK TOMASZEWSKI, 22 lipca, 1960

91. HENRYK TOMASZEWSKI, Moore, 1959

92. TADEUSZ TREPKOWSKI, Ostatni etap, 1948

93. TADEUSZ TREPKOWSKI, Nie, 1952

94. JERZY TRETLER, Główna ulica

95. MACIEJ URBAŃCZAK, 1000 lat Państwa Polskiego, 1959

96. MACIEJ URBAŃCZAK, Uwaga! Głowa nie z kumy

97. ZBIGNIEW WĄSZEWSKI, (Na temat BHP w budowlach), 1958

98. ZBIGNIEW WĄSZEWSKI, 1917-1959, 1959

99. WOLCIECH WAMECZNIK, Dawne czasy

100. STEFAN WIEGUS, Światowy Konkurs Opronów Pokoju, 1960

101. PAWEŁ WILCZEK, 40 rocznica Rewolucji Październikowej, 1957

102. JÓZEF WITON, Na prace wydatne drogi...

103. JOZANTA I STANISŁAW WĄGORSKI, Lenin 1870-1921, 1961

104. STANISŁAW WĄGORSKI, Biała krew

105. STANISŁAW WĄGORSKI, ROSŁAW SZAYBO, To jest stonka stoja, 1959, 1959

106. ELŻBIETA I WŁODZIMIERZ WĄGORSKI, Loss kobiet, 1955

107. WŁODZIMIERZ WĄGORSKI, Paris, 1955

108. STANISŁAW WAMECZNIK, André Chenier

109. WOLCIECH WAMECZNIK, Wystawa Poolse Schilderkunst van nu Amsterdam

110. WOLCIECH WAMECZNIK, Stracenci

Drukarnia im. Rewolucji Październikowej w Warszawie. Zam. nr 1020/61 S-10.

CENA zł 13.—

